

Ləbara mugom a kawa ana
Lukas
sə vinde anan ata awan
A đakay way pə deftere a anan

Lukas a vinde anan đerewel a anan nà, sə đakay anan ləbara a Yesu, anay anahan pə daliyugo, mer su way anahan sa ga ataya awan, amac anahan, aday aslabakay anahan à məke wa. Lukas a vinde ləbara a anan nà, anà đo fok, đo aday tinen Yahuda ahay bay ataya aday anà Yahuda ahay re. Lukas winen doktor awan, aday kà gak anan nga sə taker anan ləbara a anan tə cəved a lele təhhe kawa way a sə təra ataya awan.

Nga sa 'am ahay

Alay sə wahay Yesu (1.1 - 4.13)

Yesu i wazay aday i mbar đo sə đəvac ahay à Galile (4.14 - 9.50)

Yesu i zla à Urəsalima (9.51 - 19.27)

Lumo a Yesu mədakwidok a à Urəsalima (19.28 - 23.56)

Yesu a slabakay ahay à məke wa aday a kan zek anà njavar anahan ahay (24.1-53)

Adazlan anahan awan

¹⁻² Na jak anak ayak 'am, iken Tiyufil đo məduwen awan.

Đo azar aya tə canak anan tə ide a tinen awan, anà way a Mbərom sa ga à wulen a mənuko inde kurre ataya awan. Aday Mbərom a slan atan sə đakay anan ləbara sə way a tinen sə canan ata awan. Tinen đukwen tə đakak umo anan re. Đo

ahay bayak a à wulen a manay wa, ta rak apan zek sə vinde anan ləbara ata awan. ³ Nen həna dukwen nə bənak anan bitem sə cəce anan way a sə təra kurre ataya awan, aday həna nə gəzlan alay pi zek wa lele kutok. Anga nan, u no sə vindek anan ayak way ataya pə mədire pə mədire akiken Tiyufil. ⁴ Nə vindek anan ayak iken ite nə, aday kâ san anan didek sə way a iken sə tətak həna ata awan.

Maslay a Mbərom a dakay anan ləbara saa wahay Yuhana, do sa gan baptisma anà do ahay

⁵ Natiya awan, à alay a Hiridus winen bahay a pa nga sə daliyugo sə Yahudiya ata nə, dowan a inde tə ngaman Zakari. Winen do sə gədan dundo à way ahay anga Mbərom, do sə slala ana Abiya. Dalay anahan inde tə ngaman Elizabet winen dəna sə slala ana Haruna, bahay sə gədan dundo anà way a re. ⁶ Tinen cew maya tə dalay anahan nə, do sa ga way didek aya pa 'am a Mbərom. Tə dəfan apan anà nga sa 'am ana Bahay Mbərom mə baslay aya nə, dəc dəc lele. ⁷ Əna wan a tinen ibay, anga dalay anahan Elizabet ata nə, dərlay awan. Tə wahak wan bay, hus ta gak məduwer.

⁸ Natiya kutok, pə luvon a inde, Zakari winen apan i ga mer su way anahan ù doh sə mazlaḅ a Mbərom, anga alay a saa ga mer su way a tinen tu do sə slala ana Abiya ahay kâ slak. ⁹ Do sə gədan dundo à way ataya ta taa gəzla anan mer su way ata pə luvon pə luvon. Pac ata kutok, alay a ca pə Zakari. A zla ù doh sə mazlaḅ a Mbərom, à man cəncan awan, aday a vak anan awan a inde kawa ləluway a rəbas ike lele dun'a.

¹⁰ A alay a Zakari winen apan i vak awan ata ù doh sə mazlaḅ a Mbərom à man a cəncan ata nà, do a Mbərom ahay tinen apan ti gan amboh à Mbərom uho kurkwer.

¹¹ Zaməma nà, Zakari a canan anà maslay a Mbərom mə tavay a à man sə vakan way anà Mbərom, ta day sə alay puway. ¹² Zakari a canan cəna, a ma nga pə ajəjar, zlawan a gan tə mindel. ¹³ Əna maslay a Mbərom a jan: «Kê jəjar bay, Zakari, anga Mbərom kə slənek anak anan amboh anak. Dalay anak Elizabet i wahak wan mungol awan, aday ki ngaman anà wan ata nà, Yuhana. ¹⁴ A alay ata awan, ki taslay mivəl tə mindel, anga wan ata awan. Do ahay bayak a təkede ti taslay mivəl anga awahay ana wan ata re, ¹⁵ anga i təra do məduwen a pa 'am a Mbərom. I sa mahay bay, i sa way mə kwasay aya bay re. I saa nay ahay à kutov a may anahan wa nà, winen ma rah a tə Apasay Cəncan awan. ¹⁶ I may anan ahay do sə Isəra'ila ahay bayak a à man ana Bahay Fetek, Mbərom a tinen. ¹⁷ I nay ahay kawa do maja'am a Mbərom tə məgala sə apasay a kawa ana Mbərom sə varan anà Eliya, do maja'am anahan kwakwa ata awan. Wan anak ata i mbəda anan mivəl sə bəbay ahay ta day a wan a tinen ahay, anga aday 'am à zlan atan pi zek. I mbəda anan mivəl su do sə dəfan apan anà Mbərom bay ataya aday ti saa bayak nga kawa do didek aya kutok ite. Aday ata, do ahay ti ga inde mə lavay zek aya awan, anà Bahay a mənuko.»

¹⁸ Natiya, pə dəba anahan a wa ite, Zakari a cəce pə maslay a Mbərom ata wa, a wa: «Ni i san aday way ata i təra acəkan nà, kəkəməw? Anga nen nà,

mæced a coy, aday dalay uno dukwen ava anahan sə wahay wan sabay re.»

¹⁹ Maslay a Mbərom ata a mbəđahan apan, a wa: «Nen nà, Jibirila. Nen mə tavay a pa 'am a Mbərom sa gan mer su way. A slənay ahay nen həna nà, sa naa đakak anan ləbara sa 'am a mugom a anan ata awan. ²⁰ Way uno sa jak i təra acəkan ata nà, kə đəfak nga pa 'am uno ata bay. Anga na awan, ki təra đo maandak awan, ki mba apan sa ja 'am tətibay. Ki njahay tete dezl pə luvon ana way ata i təra aday.»

²¹ A alay ata ite, đo ahay tinen apan ti ba anan Zakari uho. A gan masuwayan anà đo sə uho ataya, anga kə njahak ayak ù doh ata bayak awan.

²² Zakari a nay uho kutok nà, a mba apan sa jan 'am anà đo ahay sabay, anga kə tərak đo maandak awan. A jan atan 'am nà, tə alay. Cəna, đo ahay ta san zle i ga nə kə canak anan ahay anà awan a à man a cəncan ata wa.

²³ Natiya kutok, alay sa ga mer su way ana Zakari ù doh sə mazlađ a Mbərom a ndav nà, a zla way anahan agay. ²⁴ Pə dəba sə way ataya wa nà, uwar anahan Elizabet a təra đo. Anjahay way sə kiya đara ahay nà, winen a njahay way anahan agay, a wa: ²⁵ «Na gak anan ĩ zek wa à Mbərom, anga həna waray sə dərlay inde upo sabay, aday đo ahay ti mbasay upo sabay re.»

Maslay a Mbərom a đakan anan à Mariyama i i wahay wan

²⁶ Natiya, kiya a gan mbərka anà Elizabet nà, Mbərom a slənay ahay maslay anahan Jibirila à wulen su doh a inde tə ngaman Nazratu, pə

daliyugo sə Galile. ²⁷ A slənay anan ahay àga dənə inde dalay awan, tə ngaman Mariyama, dəle a Yusufu. Yusufu ata nə, winen do sə slala ana Dawuda bije anahan.

²⁸ Maslay a Mbərom ata a zla pə cakay a Mariyama kutok, a jan: «Na jak anak 'am, dənəma. Taslay mivəl bayak awan, anga Mbərom kà gak anak nga tə asan zek anahan. Mbərom Fetek winen inde tə iken.»

²⁹ Əna Mariyama a sləne 'am a matana ata cəna, a wusen nga tə mindel. Winen apan i bayak, a wa: «Aday u jo 'am matana ata jiya nə, a nan sa ja nə maw?»

³⁰ Maslay a Mbərom ata kutok a wa: «Kê jəjar bay, Mariyama, anga Mbərom kà gak anak sumor.

³¹ Həna nə, ki təra do ti zek cew awan. Ki i wahay wan mungol awan, ki dəf apan sləmay nə, Yesu.

³² I təra do məduwen a pa nga sə do ahay fok. Ti ngaman nə, wan a Mbərom sə bagəbaga mburom. Bahay Fetek Mbərom i man anan bahay ana bije anahan Dawuda. ³³ I ga bahay pa nga sə Isəra'ila ahay nə, pa sə viyviya awan. Bahay anahan i ndav kulibay.»

³⁴ Mariyama a mbədahan apan anə maslay a Mbərom ata awan, a wa: «Həna nə, kula mə zlan-gak tə dowan bay kutok nə aday way ata i təra nə, kəkəməw?»

³⁵ Maslay a Mbərom a mbədahan apan, a wa: «Apasay Cəncan a i dazay apak, məgala a Mbərom sə bagəbaga mburom i nay apak sərdədek kawa mezeze. Anga nan, wan a iken saa wahay ata nə, winen cəncan awan, ti ngaman nə Wan a Mbərom.

³⁶ Ənga ca apan həna, Elizabet, dənə a mərbay

anak, winen mə təra dō awan, i wahay wan. Abay dō ahay tə bayak nà, winen dərlay a coy, əna həna kiya kà gak anan mbərka kutok. ³⁷ Way aday Mbərom a mba apan sa ga anan bay nà, ibay.»

³⁸ Mariyama a mbədahan apan, a wa: «Nen nà, dō si mer su way anà Bahay Mbərom coy. Mbərom awan, â ga kawa ananak a su jo a anan ata awan.»

Pə dəba wa kutok, maslay a Mbərom ata a zla way anahan.

Mariyama a zla saa can ahay ide anà Elizabet

³⁹ Pə dəba anahan a wa nà, Mariyama a slabak, kwayan'a a zla à bəzlom, à wulen su doh a inde pə daliyugo sə Yahudiya. ⁴⁰ A zla àga Zakari. A dəzle cəna, a jan 'am anà Elizabet.

⁴¹ Elizabet a sləne 'am ana Mariyama ata cəna, wan ana Elizabet à kutov ata a bal kuzled kuzled. Aday Apasay Cəncan a a zlan à mivəl inde ana Elizabet. ⁴² A jan anà Mariyama tə məgalak awan, a wa: «Mbərom kə dəfak apak alay sə mazlaḅ anahan zal uwar ahay pə daliyugo fok. Ngama ana Mbərom inde pa wan anak a saa wahay ata awan.»

⁴³ Aday a ja asa, a wa: «May ana Bahay uno i nay ahay àga nen kawa həna ata nà, Mbərom sa ma uno ite anaw? ⁴⁴ Anga nə sləne 'am anak iken su jo ata cəna, wan a dazlan sa bal à kutov uno, anga wan ata kə taslak mivəl tə mindel. ⁴⁵ Ataslay mivəl i tərak iken anga kə dəfak nga pa 'am ana maslay a Mbərom a sa jak ata awan, way ata i təra.»

Mariyama a həran nga anà Mbərom Ba Məduwen

⁴⁶ Natiya kutok, Mariyama a ga ara, a wa: «Mivəl uno i həran nga anà Mbərom Ba Məduwen.

- 47 Apasay uno i taslay mivel anga Mbərom, winen
do sa tam nen.
- 48 Anga winen kə bayakak pi nen bile anahan, aday
na slak awan bay ata awan.
Ayaw, həna kutok do ahay fok ti taa ja coy, nen
uwar tə ngama a Mbərom awan.
- 49 Mbərom Ba Məgala kə gak uno mer su way lele
aya bayak awan.
Sləmay anahan nə, cəncan awan.
- 50 Do sa dəf apan nga ahay nə, ta gan i zek wa pa sə
viyviya awan.
- 51 Kə gak mer su way ahay tə məgala sə alay ana-
han njənnjan awan.
Kə tak anan 'am anə do sa gan may anə ahar nga
ahay ə man ahay cara cara fok.
- 52 Kə dazak anan ahay bahay ahay ə man sə njahay
a tinen ahay wa,
aday kə slabakak anan nga anə do mə nahay
nga aya awan.
- 53 Kə rahak anan do may sa han patan ataya tə way
lele aya awan,
əna do sə zlile ahay nə, kə rəzlak atan alay
məgabar aya awan.
- 54 Kə mak anan zek anə do si mer su way anahan
Isəra'ila ahay.
Ta gak anan i zek wa, kə mbədəkek atan ə nga wa
bay, kə gak atan asan zek hwiya.
- 55 Kawa anahan sə zlapan anan anə bije a mənuko
ahay, tatə Ibərahima,
aday tə slala anahan ahay ata nə, i ga anan
way ata hwiya.»
- 56 Mariyama a njahay tə Elizabet way sə kiya
maakan, aday a zla way anahan agay kutok.

Awahay ana Yuhana, do sa gan Baptisma anà do ahay

⁵⁷ Natiya, alay a a sla aday Elizabet i njad wan kutok. A wahay wan mungol awan. ⁵⁸ Do sə cakay su doh anahan ahay tu do sə zaav anahan ahay tə sləne sa jəka Elizabet kà gak anan i zek wa anà Mbərom ata nà, ta nay saa taslay mivel pə kərtek awan.

⁵⁹ Natiya, wan ata a njahay luvon jəmaakan nà, do ahay ta nay ahay saa gədan mədəndalas, sa dəf apan sləmay. Abay ta gan may sə ngaman tə sləmay ana bəbay anahan Zakari. ⁶⁰ Əna may anahan awan a mbəda apan, a wa: «Matana bay. Sləmay anahan a nà, Yuhana.»

⁶¹ Tə mbəfahan apan, ta wa: «Matana bay. Anga sləmay a dowan inde matana pə slala anak ibay.»

⁶² Tə cəce pə bəbay a wa, kawa mədəngazlak wulak wulak tə alay, aday sa san, a nan sə ngaman anà wan anahan a nà, wayaw. ⁶³ Natiya kutok, Zakari a cəce way sə vinde apan way, aday a vinde apan 'am aya awan: «Sləmay anahan a nà, Yuhana.» Way ata a gan atan masuwayan.

⁶⁴ Cəna kwayan'a, Zakari a mba apan sa ja 'am, aday a dazlan sə həran nga anà Mbərom kutok.

⁶⁵ Natiya, do sə cakay su doh anahan ahay fok ta ma nga sə jəjar, aday à bəzlom sə daliyugo sə Yahudiya ataya fok, tinen apan ti təkər ləbara sə way a sə təra ata awan. ⁶⁶ Do sə sləne ləbara sa 'am ataya fok, ta ma nga sə bayak, ta wa aday: «Ləbara a wan ata i naa ga nà, kəkəməw?» Anga alay sə mazlaḅ a Mbərom Ba Məduwen inde pa wan ata awan.

Zakari a zambad a Mbərom anga sumor anahan

67 Pə dəba a wa kutok, Apasay Cəncan awan a rahan à mivél inde anà Zakari, bəbay ana wan a ata awan. Natiya awan, a dazlan sa ma anan 'am a Mbərom, a wa:

68 «Zambaduko anan Bahay Fetek, Mbərom ana Isəra'ila ahay,

anga kà gak atan nga lele, kə təmák atan ahay à bile wa.

69 Kə slənak uko ahay anà mənuko ite, dō sa tam dō məgala awan pə slala ana Dawuda wa, dō sa ga mer su way anahan ata awan.

70 Bina ba kà jak anan matanan kwakwa ta 'am ana dō maja'am anahan cəncan aya awan,

71 a wa, i təmay ahay mənuko à alay ana dō manidə a nuko ahay wa,

aday à alay ana dō sa nak uko idə ahay wa fək.

72 Natiya, Mbərom a kay anan ahay sumor anahan sə zlapan anan anà bije a mənuko ahay ata awan,

anga a bayak pə aban 'am a tinen ata hwiya,

73 way a Mbərom sə zlapan anan anà Ibərahima, bije a mənuko ata awan.

74 A wa, i təmay ahay mənuko à alay ana dō manidə a mənuko ahay wa,

aday dī mba apan sa gan mer su way mənəna ajəjar,

75 dī gan mer su way tə cəved awan mənəna ines ahay,

pə idə a Mbərom, hus pə luvon a sifa a nuko saa ndav pə daliyugo wa.»

76 Zakari a ja hwiya asa re, a wa:

«Iken, wan a cədew a ana awan, ti naa ngamak dō maja'am a Mbərom sə bagəbaga mburom,

anga ki lahan anà Ba Məduwen, sə ndakan
 anan cəved anahan,

⁷⁷ aday sə đakan anan anà do anahan ahay nà,
 winen i naa tam atan ta sə pəsen atan anan
 ines a tinen ahay.

⁷⁸ Anga winen nà, do sa ga sumor, aday do sə asan
 zek re.

A kay puko jiyjay anahan à mburom wa,
 kawa pac sə sləray ata awan.

⁷⁹ Jiyjay ata i dəvan ayak anà do sə ide zənnen ataya
 awan,
 tinen bəse do sə məke ahay coy ata awan,
 i lagay mənuko à cəved sə zay inde.»

⁸⁰ Natiya, pə dəba anahan a wa, Yuhana a har, a
 san nga lele, a zla way anahan à saf inde. A njahay
 à man ata dezl pə luvon anahan sa kan ahay zek
 anà Isəra'ila ahay ata kutok.

2

Awahay ana Yesu Almasihu

Mata 1.18-25

¹ A alay ata ite, bahay sə Ruma Agustus a jan
 anà do si mer su way anahan ahay t̄ baslay anan
 sləmay su do pə daliyugo anahan ahay ataya fok.

² Wita nà, mama'am sə baslay do pə daliyugo sə
 Ruma ahay ata awan. A t̄ra nà, à alay a Kiriniyus
 winen do sə lavan nga anà daliyugo sə Siriya ata
 awan. ³ Anga nan kutok, kuwaya fok a zla saa
 vindek anan ayak sləmay anahan à wulen su doh
 ana bije anahan.

⁴ Natiya kutok, Yusufu ite a slabak à Nazaratu
 pə daliyugo sə Galile wa, a zla pə daliyugo sə
 Yəhudiya à wulen su doh sə Baytilama, man sə

wahay ana bije anahan Dawuda. ⁵ Aday ta zla saa vindek anan ayak sləmay a tinen tə Mariyama, dəle anahan, winen mə təra do awan.

⁶ A alay a tinen à Baytilama à man ata kutok nà, wan a dəlay anan Mariyama, bina kà slak pə kiya anahan. ⁷ Aday a wahay wan mungol a murkwaya anahan, a kumboh anan à zana inde, a nahay anan à kuđom* inde, bina man inde sə nahay ù doh sabay, anga mbəlok ahay tə zalak ayak.

Do sa 6al gənwah ahay ta zla à Baytilama

⁸ Natiya awan, do sa 6al way ahay inde à ki6e sa man ata awan, tinen apan ti ba pə gənwah a tinen ahay sə luvon. ⁹ Maslay a Mbərom a sləray ahay à wulen a tinen inde. Jijjay sə mazla6 a Mbərom a dəvay ahay patan pəzlađ pəzlađ, aday ta ma nga sə jəjar tə mindel.

¹⁰ Əna maslay a Mbərom ata a jan atan nà: «Kê jəjiren bay, anga na nak ikwen anan ahay nà, tə ləbara mugom a, sə taslan anan mivel anà do ahay fok. ¹¹ Do sa tam do mə wahay a anga kwanay biten à Baytilama, wulen su doh a Dawuda. Winen nà, Almasihu, Ba Məduwen. ¹² Ki i sənen anan pə minje sə way a anan: Ki njiden anan ayak wan cədeu a ndəle6e6e mə kumboh a à zana inde, aday mə nahay awan à kuđom† inde.»

¹³ Kwayan'a cəna, daskalak, maslay a Mbərom azar aya tə sləray ahay, tə japay tə maslay a Mbərom ata awan. Tə taslay mivel pə kərtek awan,

* **2:7** Kuđom sə Mbuko bay. Awan a kawa kuđom aday ta taa pak uda apa sə gənwah ahay. † **2:12** Kuđom sə Mbuko bay. Awan a kawa kuđom aday ta taa pak uda apa sə gənwah ahay.

tə həran nga anà Mbərom ta sə zambad anan, ta wa:

¹⁴ «Zambaduko anan Mbərom à bagəbaga mburom. Zay à ga inde pə daliyugo à wulen su dō anahan a sa zlan à nga ataya awan.»

¹⁵ Pə dəba anahan a wa nà, maslay a Mbərom ataya tə mbəsak anan dō sa bal way ataya awan. Ta ma way a tinen à man a Mbərom nà, dō sa bal way ahay ta ja à wulen a tinen inde, ta wa: «Zluko à Baytilama, cuko ahay pə way a sə təra à man ata kawa ana maslay a Mbərom sə dākak uko anan ata awan.»

¹⁶ Cəna, tə slabak, ta zla kwayan'a, ta tan ayak à nga anà atə Mariyama tə Yusufu aday ta wan a cədeu a ata, mə nahay awan, à kudom‡ inde.

¹⁷ Dō sa bal gənaw ahay tə canan à wan ata cəna, tə dazlan sə dākay anan way kawa ana maslay a Mbərom sa jan atan pa wan ata ata awan. ¹⁸ 'Am ana dō sa bal way ataya a ma nga sa gan masuwayan anà dō sə sləne 'am a tinen ataya awan.

¹⁹ Əna Mariyama nà, a daf anan à nga inde way a sə təra ataya fok kəcek kəcek, a taa jalay apan à mivəl anahan inde.

²⁰ Pə dəba anahan a wa nà, dō sa bal way ahay ta ma way a tinen à kiβe à man sə gənaw a tinen ahay. Tinen apan ti zambad a Mbərom, tinen apan ti həran nga, anga way a tinen sə canan ta sə sləne ataya fok. Kə tərak kawa ana maslay a Mbərom a sa jan atan ayak kurre ata acəkan.

Adaf sləmay pə wan

‡ **2:16** Kudom sə Mbuko bay. Awan a kawa kudom aday ta taa pak uda apa sə gənaw ahay.

²¹ A njahay pə dəba wa kwasuko kərtek nà, alay a a sla sə gəfan mədəndalas anà wan ata kutok. Ta đaf apan sləmay a nà, Yesu. Sləmay ata nà, sləmay mbala ana maslay a Mbərom sə đakan anan anà Mariyama, à alay a kə tərak do fan bay a ata awan.

Ta zla anan tə Yesu saa ka anan ù doh sə mazlaḅ a Mbərom

²² Alay sa ga mudo ana Mariyama a ndav kutok, kawa ana Tawrita ana Musa sə đakay anan nà, ta zla anan tə Yesu à Urəsalima sə đakan anan à Mbərom, ù doh sə mazlaḅ a Mbərom awan, ²³ anga mə vinde a à Tawrita a Mbərom inde nà: «Murkwaya sə wan mungol a cəna, ma ga nga awan, anà Mbərom.Š» ²⁴ Aday ta var way ta 'am kəray awan, anga mə vinde a à Tawrita a Mbərom inde matanan: «Sa var nà, kurkudok ahay cew, kabay badəbada ahay cew.*»

Simiyon a ngəran anà Mbərom anga Yesu

²⁵ A alay ata ite, đowan a inde à Urəsalima à man ata awan, tə ngaman Simiyon, winen do đidek a aday a jəjaran anà Mbərom cəvedabay. Winen apan i ba anay ana do saa tam anan Isəra'ila ahay ata awan. Apasay Cəncan a dukwen inde à mivəl anahan. ²⁶ Ba Apasay Cəncan a kə đakak anan anan, i mac fan bay si i canan anà Almasihu a Mbərom saa slənay anan ahay ata aday.

²⁷ A alay ata ite, Apasay a Mbərom kà nak anan ahay Simiyon ù doh sə mazlaḅ a Mbərom. Aday bəbay a Yesu ta may anahan ta nak anan ahay Yesu à man ata, saa zugulan way kawa mə vinde

Š **2:23** Ca pə Gurtaaki 13.2, 12. * **2:24** Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 12.8.

a à Tawrita ana Mbərom inde ata awan. ²⁸ Cəna, Simiyon a təma anan wan à alay anahan inde, a gan suse anà Mbərom, a wa:

²⁹ «Bahay Mbərom, 'am anak a su jo kurre ata kà gak zek kutok.

Həna nà, mbəsak nen bile anak nà mac. Nen à zay inde kutok.

³⁰ Anga həna nə canak anan tə ide uno njœk anà dō iken sə slənay saa tam anan dō ahay ata awan.

³¹ Winen, iken sə lavan a zek anà dō sə daliyugo ahay fok ata awan.

³² Winen nà, jiyjay sə dakan anan way anà dō sə daliyugo ahay fok, aday winen i varan mazlaḅ anà dō anak Isəra'ila ahay.»

³³ 'Am ana Simiyon sa jan à nga wa anà Yesu ata nà, a gan masuwayan à bəbay anahan tə may anahan a təke fok.

³⁴ Natiya kutok, Simiyon a daf patan ngama, aday a jan anà Mariyama, may a Yesu awan, a wa: «San apan lele, wan anak a anan nà, i naa dəcan saray anà Isəra'ila ahay bayak awan, aday i naa təran cəved sa njad sifa anà Isəra'ila ahay bayak a re. Winen i təra dō saa dakan anan Mbərom anà dō ahay, əna dō ahay ti təma 'am anahan bay. ³⁵ I kay anan ahay uho abayak nga su dō mi dər ataya awan. Əna iken, Mariyama nà, way i cəbak à mivel inde kawa ta ndaz iken zlac zlac tə maslalam.»

Anna a ngəran anà Mbərom

³⁶ A Urəsalima à man ata nà, dō maja'am a Mbərom a inde uwar awan, tə ngaman Anna. Winen dəna ana Fanuwel, dō sə zaav ana Aser.

Uwar ata winen mæduwer a coy. Ba kè njahak abay pi zek tə mbaz ava cuwbe tə dalay anahan awan, əna mbaz a mac panan. ³⁷ A njahay winen mædukway sə uwar awan, ava anahan kà gak həna kutok kwa kuro jəmaakan nga anahan a fudó. Winen apan i ga mer su way ù doh sə mazlaḅ a Mbərom hwiya, luvon tə ipec a təke. Winen apan i ga amboh tə sumaya awan.

³⁸ A alay a Simiyon tə Yesu a à alay inde ata nà, Anna a zla à man a tinen awan, a gan suse à Mbərom. A təkəren ləbara a Yesu anà dó sa ba aday Mbərom i tam anan Urəsalima ataya awan.

Atə Yusufu tə Mariyama ta ma pə dəḅa à Nazratu

³⁹ Pə dəḅa anahan a wa, atə bəbay a Yesu tə may anahan ta ndav anan sa ga way kawa mə vinde a à Tawrita a Mbərom inde ataya nà, ta ma way a tinen pə dəḅa à wulen su doh a tinen à Nazratu pə daliyugo sə Galile kutok. ⁴⁰ Natiya awan, wan ata kè hərak. Kè njadak məgala lele, kè njadak kəlire† lele re, aday Mbərom a pəlay anan cəvedabay.

Yesu ma va kuro nga cew awan, ù doh sə mazlaḅ a Mbərom

⁴¹ Atə bəbay a Yesu tə may anahan ta taa zla pə ava pə ava saa gay ahay azar uko sə Pasəka à Urəsalima wa. ⁴² Ava ana Yesu a ga kuro nga anahan a cew kutok nà, ta zla pə kərtek a à azar uko ata, kawa ana Isəra'ila ahay sa taa zla ata awan.

⁴³ Azar uko a ndav nà, atə bəbay anahan tə may anahan ta ma pə dəḅa sa zla agay. Əna wan a tinen

† **2:40** Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

Yesu ata nà, winen mətak njahay way anahan à Urəsalima. Aday atə bəbay anahan tə may anahan nà, tə sənək pi zek bay. ⁴⁴ Tinen tə bayak nà, i ga inde à wulen su dō a tinen ahay. Ta zla way sə luvon kərtek nà, winen ibay hwiya. Matanan tə dazlan sə pəlay anan à wulen su dō a tinen ahay, tə məndala anahan ahay wa. ⁴⁵ Əna ta tak anan à nga à wulen su dō ataya inde bay, ta ma pə dəba à Urəsalima, saa pəlay anan ahay à man ata wa.

⁴⁶ Hus pə luvon maakan anahan a ta saa tan à nga ù doh sə mazlaḅ a Mbərom, winen mə njahay awan, à wulen sə miter sə Tawrita ahay inde. Winen apan i pak sləmay pa 'am a tinen, aday winen a dukwen winen apan i cəce patan wa 'am ahay ite. ⁴⁷ A ma nga sa gan həbəkəkka anà dō sa pak sləmay pa 'am anahan ataya fok, anga 'am anahan a sə mbədahan atan apan ata nà, tə mərīke sa san way awan.

⁴⁸ Atə bəbay anahan tə may anahan tə canan kutok nà, a gan atan həbəkəkka re. Anga nan awan, may anahan a jan, a wa: «Wan uno, ka gan umo ata nà, way maw? Ma yak nga sə pəlay iken tə bəbay anak aday zek kà dak umo ndəlekeke sə pəlay iken nà, angamaw?»

⁴⁹ A mbədahan atan apan, a wa: «Kə pəlen nen nà, angamaw? Kə sənən apan abay sa jəka, ni njahay ù doh ana Bəbay uno bidaw?»

⁵⁰ Əna tə sənək anan 'am anahan a sa jan atan ata bay.

⁵¹ Pə dəba anahan a wa kutok nà, Yesu a ma tə tinen a təkə fok à Nazaratu. Kə dəfak anan apan anà atə bəbay anahan tə may anahan. May anahan

nà, a ðaf anan way a sə təra ataya fok à nga anahan inde kəcek kəcek lele.

⁵² Natiya awan, Yesu winen apan i har, winen apan i san nga kurkwer. A zlan à nga anà Mbərom, aday a zlan à nga anà ðo ahay fok re.

3

*Wazo a Yuhana ðo sa gan baptisma anà ðo ahay
Mata 3.1-12; Markus 1.1-8; Yuhana 1.19-28*

¹ Natiya, Tiberiyas kà gak à bahay inde ava kuro nga ðara pə daliyugo sə Ruma ahay fok; sə lavan nga anà daliyugo sə Yahudiyà nà, Pontiyos Pilatu; sə lavan nga anà daliyugo sə Galile nà, Hiridus; mərak anahan Filip ðukwen a lavan nga anà kon sə Ituriya, tə daliyugo sə Tarakunitis; Lisaniya ðukwen a lavan nga anà daliyugo sə Abilene. ² Atə Anas tə Kayafas ite, tinen bahay nga su ðo sə gəðan dungo anà way ahay anga Mbərom. A alay ata ite kutok, Mbərom a jan ahay 'am anahan anà Yuhana, wan ana Zakari, winen mə njahay a nà, à saf inde taayak.

³ Yuhana a bar à wulen su doh sa mban anà zlin-der sə Urðon ataya fok ta sə wazan anà ðo ahay, a wa: «Mbəsiken ines a kwanay ahay, təmihen sa ga baptisma, aday Mbərom i pəsek ikwen anan ines a kwanay ahay.»

⁴ Matanan kawa ana Ezaya, ðo maja'am a Mbərom sə vinde à Deftere a Mbərom inde, a wa: «Dowan a inde, winen apan i zlah à saf inde à kiðe, a wa:

“Ten anan cəved anga Bahay winen apan i nay.

Ten anan cəved ata mə tavay nga a lele fəhhe.

⁵ Futor ahay fok, rihen a wa, ndisen uda awan.

Bəzłom tə culok ahay, mbəzlen a wa, â ga fəkətuwwa lele.

Cəved mə slaray aya fok, tê tavay nga.

Cəved mi nes aya fok, tê ndakay zek lele.

⁶ Matanan, do ahay fok ti san apan Mbərom i tam anan do ahay kutok.*»

⁷ Natiya kutok, do ahay bayak a tinen apan ti zla à man a Yuhana, aday â sa gan atan baptisma. Yuhana a jan ù do ataya, a wa: «Kwanay zahav su kòn ahay, do sa njak do ahay, waya sə đakak ikwen anan sa haw pə sariya ana Mbərom saa nay ahay ata wa anaw? ⁸ Gen mer su way lele aya aday sə đakay anan nə kə mbəsiken ines a kwanay ahay acəkan ata awan aday. Bina, kâ sa đəfen ajalay nga a kwanay ta sa jəka: “Manay nà, wan ana Ibərahima ahay asanaw” ata bay. Nen apan ni jak ikwen, Mbərom i mba apan sə təra anan kon a anaya, wan ana Ibərahima aya təte. ⁹ Mbərom kə lavak anan zek tə tirez, i gad anan dədazl si sé aday a wahay wan lele aya bay ata fok. I gad atan, aday i pak atan ù uko inde.»

¹⁰ Do ataya tə cəce panan kutok, ta wa: «Aday mâ ga həna nà, kəkəma kutok anaw?»

¹¹ Yuhana a mbəđahan atan apan, a wa: «Do aday zana anahan ahay inde cew ata nà, â varan panan wa anà do aday zana anahan ibay ata awan. Do aday way sa pa anahan inde ata dukwen, â varan panan wa anà do hinen, aday way sa pa anahan inde apan itəbay ata awan.»

¹² Do sə cakal jangal ahay ite ta zlak ayak à man a Yuhana anga aday â gan atan baptisma ite re. Tə

* **3:6** Ca pə Esaaya 40.3-5.

cæce panan, ta wa: «Miter, mi ga hœna nà, kækœma ite anaw?»

¹³ A mbœdahan atan apan, a wa: «Kâ sa tœmihen way pœ dœ ahay wa zal pœ mbala ana bahay a kwanay sa jak ikwen ata bay.»

¹⁴ Suje ahay ite asa tœ cæce panan, ta wa: «Aday manay hœna nà, mâ ga kœma ite anaw?»

A mbœdahan atan apan, a wa: «Kê ngœzœren dala pu dœ ahay wa tœ mœgala, kabay ta sa gad patan mungwalay bay. Tislen mivel nà, pœ dala sa ga mer su way a kwanay adœka.»

¹⁵ Anga nan kutok, dœ ataya fok tinen apan ti bayak œ nga a tinen inde ta sa ja nà: «Hœna anan nà, i ga nœ Almasihu bay dœge?»

¹⁶ œna Yuhana a mbœdahan atan apan œ tinen ata fok, a wa: «Nen nà, na gak ikwen baptisma nà, tœ a'am cœna coy. œna, dœ hinen inde i nay ahay pœ dœba uno wa mba, winen a zalay nen tœ mazlaœ lele. Nen, na slak sœ hœdek pœ cakay anahan aday ni pœsakan anan liœer sœ tœkarak anahan bay. Winen kâ sak a nay ahay nà, i naa gak ikwen baptisma nà, tœ Apasay Cœncan awan, aday tœ uko. ¹⁷ Dowan ata nà, i nay ahay tœ gœsœdaf anahan a œ alay inde saa vœvay ndaw, anga sœ gœzla anan ndaw pi zek wa tœ janjar. Aday i halan nga anà ndaw i de anahan, janjar œukwen i dœfan uko, i vak anan wa tœ uko sœ mbacay kula itœbay ata awan.»

¹⁸ Natiya, Yuhana a dœkan anan lœbara sa 'am a Mbœrom mugom a, anà dœ ataya nà, ta 'am a ma ja a anaya awan, aday ta 'am azar aya re.

¹⁹ Cœkœbay, bahay a inde ite, tœ ngaman Hiridus. A ngœzar anan uwar a inde tœ ngaman Hirudiya, pœ wanbay anahan wa. Aday œukwen winen apan

i ga way lelibay aya inde azar aya bayan a re. Anga nan, Yuhana a jan apan anga mer su way anahan a lelibay ataya awan. ²⁰ Əna Hiridus a ga way lelibay a miza awan, zal way ata asa re. A ban anan Yuhana, a đəfak anan ayak à dangay.

Yesu a ga baptisma

Mata 3.13-17; Markus 1.9-11

²¹ Natiya awan, à alay ana Yuhana winen apan i gan baptisma anà dō ahay mba ata nà, a gan baptisma anà Yesu ite re. A alay a Yesu winen apan i ga amboh ata nà, bagəbaga mburom a təba pangaya. ²² Apasay Cəncan a dazay ahay apan ti zek a kawa badəbada dəgurzelehhe. 'Am a ndəray ahay kwa à bagəbaga mburom wa, a wa: «Iken nà, wan uno, ləliwe uno awan. Nen a nə taslay mivel bayak a nə tə iken awan.»

Bije ana Yesu ahay

Mata 1.1-17

²³ A alay a Yesu sə dazlan sə đakay anan ləbara sa 'am a Mbərom ata nà, ava anahan i ga way sə kwa kuro maakan ahay. Pə ana dō ahay sə bayak nà, winen wan ana Yusufu. Aday kutok, Yusufu winen wan ana Heli, ²⁴ Heli wan ana Matat, Matat wan ana Lewi, Lewi wan ana Melki, Melki wan ana Yanay, Yanay wan ana Yusufu, Yusufu wan ana Matatiya, ²⁵ Matatiya wan ana Amos, Amos wan ana Nahom, Nahom wan ana Hesəli, Hesəli wan ana Nagay, ²⁶ Nagay wan anan Mahata, Mahata wan ana Matatiya, Matatiya wan ana Semeyon, Semeyon wan ana Yosek, Yosek wan ana Yoda, ²⁷ Yoda wan ana Yowanan, Yowanan wan ana Reza, Reza wan ana Zorobabila, Zorobabila

wan ana Salatiyel, Salatiyel wan ana Neri, ²⁸ Neri wan ana Melki, Melki wan ana Adi, Adi wan ana Kosam, Kosam wan ana Elmadem, Elmadem wan ana Eri, ²⁹ Eri wan a Yosuwā, Yosuwā wan ana Eliyezer, Eliyezer wan ana Yorim, Yorim wan ana Matat, Matat wan ana Lewi, ³⁰ Lewi wan ana Simiyon, Simiyon wan ana Yahuda, Yahuda wan ana Yusufu, Yusufu wan ana Yonam, Yonam wan ana Eliyakim, ³¹ Eliyakim wan ana Meliya, Meliya wan ana Mena, Mena wan ana Matata, Matata wan ana Natan, Natan wan ana Dawuda, ³² Dawuda wan ana Yisa, Yisa wan ana Obed, Obed wan ana Bo'es, Bo'es wan ana Salmuna, Salmuna wan ana Nasunu, ³³ Nasunu wan ana Aminadabu, Aminadabu wan ana Adəmin, Adəmin wan ana Arəni, Arəni wan ana Hesərunu, Hesərunu, wan ana Fares, Fares wan ana Yahuda, ³⁴ Yahuda wan ana Yakob, Yakob wan ana Isiyaku, Isiyaku, wan ana Ibərahima, Ibərahima wan ana Tarak, Tarak wan ana Nakor, ³⁵ Nakor wan ana Saruku, Saruku wan ana Ragaw, Ragaw wan ana Falek, Falek wan ana Eber, Eber wan ana Sala, ³⁶ Sala wan ana Kaynam, Kaynam wan ana Arəfasada, Arəfasada wan ana Sem, Sem wan ana Nuhu, Nuhu wan ana Lemek, ³⁷ Lemek wan ana Matusala, Matusala wan ana Anuhu, Anuhu wan ana Yeret, Yeret wan ana Meleliyel, Meleliyel wan ana Kaynam, ³⁸ Kaynam wan ana Enos, Enos wan ana Setu, Setu wan ana Adama, Adamu ata nà, wan ana Mbərom awan.

4

*Fakalaw a nan sa njak a Yesu
Mata 4.1-11; Markus 1.12-13*

¹ Coy, pə dəba ana Apasay Cəncan a sa nay ahay pə Yesu ata wa nà, Yesu a may ahay à zlınder sə Urdon wa. Aday Apasay ata a zla anan à man sa saf inde à kibe. ² Winen à saf inde à man ata nà, luvon kwa kuro fudó, Fakalaw winen apan i njak anan. Luvon kwa kuro fudó ata fok nà, Yesu kə tukumok awan bay jiga awan. Luvon ata a ndav kutok nà, may a han apan tə mindel.

³ Coy kutok, Fakalaw a jan, a wa: «Kak iken nə Wan a Mbərom cukutok nà, jan anà kon a anan à təra daf bidaw?»

⁴ Yesu a mbədahān apan, a wa: «Ba mə vinde a à Deftere a Mbərom inde coy, a wa: “Do zənzen a a njahay uho nə tə way sa pa dəkdek bay.*”»

⁵ Asa, Fakalaw a zla anan pa nga sə bəzłom zəbor awan, a dakan pə bahay sə daliyugo tembərazem fok, kawa akəbac ide. ⁶ A jan, a wa: «Daliyugo a anan fok, ni varak anan pə alay anak. Ki lavan nga tə mazlaḅ sə zlıle anahan a təke fok. Anga way a iken sə canan anaya fok nà, mə vuro a à alay uno inde. Ni mba apan sə varan anan anà dowan a kawa su no. ⁷ Kə dukwek uno gərmec ù vo aday kə hərək uno nga nà, way a anaya fok ni varak atan.»

⁸ Yesu a mbədahān apan, a wa: «Mə vinde a à Deftere a Mbərom inde, a wa: “Həran nga nà, anà Mbərom Fetek a taayak, winen Bahay anak. Gan mer su way nà, anà winen a kərtek.†”»

⁹ Pə dəba anahan a wa asa nà, Fakalaw a zla anan Yesu à wulen su doh sə Urəsalima, a jan anan pa nga su doh sə mazlaḅ a Mbərom a cəkədked a aday sololo re. Aday a jan kutok, a wa: «Kak iken

* **4:4** Ca pə Tooktaaki Tawreeta 8.3. † **4:8** Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.13.

Wan a Mbərom a acəkan nà, ənga larak ayak zek kwa à man a anan wa à məndak bidaw! ¹⁰ Anga Deftere a Mbərom kà jak, a wa: “Mbərom i jan anà maslay anahan ahay sa ba iken” asanaw? ¹¹ Aday đukwen, a wa: “Ti kəcaw iken à alay a tinen inde, anga aday kâ saa burgosl anan saray anak ahay pu kon bay‡” bidaw?»

¹² Yesu a mbəđahan apan asa re, a wa: «Deftere a Mbərom a ja nà: “Kâ sa ca azan pə Mbərom anak wa bay.Š”»

¹³ Pə dəba anahan a wa, Fakalaw kà yak nga dəftakar pə Yesu wa. Coy a mbəsak anan, a zla way anahan pə cakay anahan wa, si pac a hinen asa.

*Yesu a dazlan anà mer su way anahan à Galile
Mata 4.12-17; Markus 1.14-15*

¹⁴ Pə dəba anà way ataya wa fok kutok, Yesu a may ahay pə daliyugo sə Galile, winen ma rah məgala sə Apasay a Mbərom awan. Do ahay tə dazlan sə təkər anan ləbara sa 'am anahan awan, anà do ahay à wulen su doh sa man ataya fok, pu kon pu kon. ¹⁵ Yesu a đukwen kə đakak anan anan 'Am a Mbərom anà do ahay ù doh sə wazay ahay. Do sa man ataya fok ta ma nga sə varan zlangar.

*Do sə Nazaratu ahay tə đəfak nga pə Yesu bay
Mata 13.53-58; Markus 6.1-6*

¹⁶ Yesu a may ahay a Nazaratu, wulen su doh a winen sa har uda ata awan. Pə luvon sa man uda awan, kawa anahan sa taa ga, a zla ù doh sə wazay ata awan. A slabak anga aday i janggan Deftere a Mbərom anà do ahay. ¹⁷ Tə varan ahay Deftere ana

‡ **4:11** Ca pə Jabuura 91.11-12. § **4:12** Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.16.

Ezaya, dō maja'am a Mbərom. A təba anan Deftere ata awan, a njad man sə jinge, winen apan i ja nà:
 18 «Apasay a Mbərom Fetek inde pi nen.

A zəba nen anga aday sə dakan anan ù dō mətawak aya awan, ləbara mugom awan.

A slənay ahay nen sa jan anà dō sə dangay ahay nà:
 “Həna ti mbəsak kwanay coy”,
 aday anà hufof ahay nà: “Həna idə a kwanay i təba kutok”.

A slənay ahay nen saa tam anan dō aday tinen apan ti ga atan alay ataya à dəcə a tinen ahay wa,

19 aday sa naa dakay anan awa a Mbərom sa kay anan ahay sumor anahan ata kà slak.*»

20 Pə dəba wa kutok, a tacay anan Deftere ata awan, a man anan anà dō sa ga mer su way ù doh ata awan. A njahay way anahan kutok. Dō su doh ataya fok idə pə winen həməcəcce, tinen apan ti ca apan.

21 Yesu a jan atan kutok, a wa: «Way a kwanay sə sləne à Deftere a Mbərom wa ata nà, həna biten way ata kà gak zek coy.»

22 'Am anahan a lele sa jan atan ata nà, a gan atan masuwayan. Ta wa: «Winen nà, dō lele awan. Əna aday na wa, winen nà, wan ana Yusufu ba? Aday a gəbay wurwer sa san way a anahan a matanan ata awanaw?»

23 Natiya, Yesu a jan atan apan kutok, a wa: «Na san zle, ki saa jen uno jike sa 'am kawa həna a anan awan: “Doktor, ənga mbar zek anak tə alay anak awan. Matanan, way anak a manay sə sləne iken

* 4:19 Ca pə Esaaya 61.1-2.

sa ga à Kafarnahum ata fok nà, ənga ga anan ù kon anak awan ite bidaw?"»

²⁴ Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: 'Do ahay ta gan nga anà 'am ana dō maja'am a Mbərom kwa ta sə wura fok. Əna ù kon anahan a nà, dōwan a gan nga anà 'am anahan ahay itəbay. ²⁵ Nen apan ni jak ikwen tə didem a asa re. A alay ana Eliya dō maja'am a Mbərom winen inde mba ata nà, iven kà gak bay ava maakan tə kiya mbərka. May kà nak pə daliyugo bayak awan. Aday dukwen, mədukway sə uwar ahay nà, inde pə daliyugo sə Isəra'ila re asanaw? ²⁶ Əna Mbərom kə slənek anan Eliya àga mədukway sə uwar ataya bay. Si Mbərom a slan anan nà, àga mədukway sə uwar a inde winen à Sarəfat pu kon sə Sidon bidaw?† ²⁷ Aday à alay ana Elize dō maja'am ana Mbərom ata dukwen dō mə dugwad aya inde bayak a pə daliyugo sə Isəra'ila, əna Elize kə mbərak dōwan kwa kərtek bay. Si a mbar anan nà, Na'aman taayak, winen dukwen dō sə daliyugo sə Siriya.‡»

²⁸ Natiya kutok, dō mə njahay aya ù doh sə wazay ata, tə sləne 'am ata cəna, a cəban atan tə mindel, mivəl a tinen a ban nə kawa uko. ²⁹ Tinen a fok tə slabak, tə ngəza anan kucəcəren kucəcəren, ta zla anan zad à wulen su doh wa. Wulen su doh a tinen ata nà, pa nga sə culok. Ta zla anan pə zalan, aday ti i fakan ayak alay à man ata wa. ³⁰ Əna a nay ahay à wulen a tinen wa, a zla way anahan.

*Yesu a mbar anan dōwan a inde tə setene à nga
Markus 1.21-28*

† 4:26 Ca pə 1 Laamii6e 17.8-16. ‡ 4:27 Ca pə 2 Laamii6e 5.1-14.

³¹ Pə dəba anahan a wa, Yesu a slabak à man ata wa, a zla à wulen su doh sə Kafarnahum pə daliyugo sə Galile. Pə luvon sa man uda awan, a đakan atan anan way ù doh sə wazay. ³² Wazo anahan a a gan atan masuwayan, anga a đakay anan way nə, tə mazlaḅ awan, dođok dođok lele.

³³ Dowan inde ù doh à man ata awan, winen tə setene à nga inde. A zlah pi zek tə məgalak awan, a wa: ³⁴ «Iken Yesu, do sə Nazaratu, ma a nak pə manay anaw? Ka nak sə lize manay ca đaw? Na san iken zle lele, iken nə do maslan a Mbərom Cəncan awan.»

³⁵ Cəna Yesu a gafan 'am tə məgalak awan, a jan nə: «Kê bəbal awan bay, hayak à đowan ata wa adəka.»

Cəna bəram, setene ata a lar anan đowan ata à məndak à wulen su do ahay inde à man ata awan. A nay à đowan ata wa bok, a mbəsak anan mənjenja sa gan awan kwa mənjoek. ³⁶ Way a sə təra ata kà gak anan masuwayan anà do ataya fok, ta ma nga sə cəce pi zek ahay wa, ta wa: «Jəba su do wura həna anan anaw? Winen apan i jan 'am anà setene ahay tə məgala sə mazlaḅ awan, aday tə bənan à 'am wa acəkan re.»

³⁷ Do ataya ta tan 'am à ləbara ana Yesu pə daliyugo ata təđay fok.

Yesu a mbar do sə đəvac ahay bayak awan

Mata 8.14-17; Markus 1.29-34

³⁸ Natiya awan, Yesu a nay ù doh sə wazay wa cəna, a zla àga Simon. A tan ayak à nga anà jəje a Simon winen lelibay. Nga a bərzlan tə mindel. Ta gan kem, à mbar anan ite. ³⁹ Yesu a zla pə cakay anahan awan, a kuđoek apan. A ngəraz pə đəvac sa

nga sə bərazl ata cəna, a ndalay panan. Kwayan'a, uwar ata a slabak, a dan atan way sa pa.

⁴⁰ Pə dəba ana pac sə slahay ù doh wa ite nà, do ahay ta zlak anan ayak tu do sə dəvac a tinen ahay cara cara bayak awan, à man a Yesu. A dazlan sa daf patan alay kərtek kərtek a tinen awan, aday tə mbərak fok. ⁴¹ Apasay lelibay aya ta nak ahay à do ahay wa bayak awan. Apasay lelibay ataya tinen apan ti zlah kurkwer, ta wa: «Iken nà, Wan a Mbərom wanahan!» Əna Yesu a ngəraz patan, a gafan atan 'am anga aday tâ ja matanan bay. Bina ta san zle, winen nà, Almasihu a wanahan.

Yesu a wazay à wulen su doh sə kibe ahay

Markus 1.35-39

⁴² Ide a cəde sidew a nà, Yesu a zla à wulen su doh ata wa, a zla à kibe, à saf inde. Əna do ahay ta zla saa pəlay anan. Ta tan ayak à nga kutok, ta gan may nà, abay à mbəsak atan bay.

⁴³ Əna Yesu a jan atan nà: «Abay təde ni zla adəka, saa dəkay anan ləbara sa 'am mugom a sə bahay a Mbərom, anà do sə wulen su doh sə kibe ahay re. Bina nen mə slənay a bugol nà, saa ga mer su way ata awan.»

⁴⁴ A zla sə wazay pu kon pu kon ù doh sə wazay ahay à wulen su doh sə Yahudiya ataya inde fok.

5

Yesu a ngaman anà do sa ban kələf aya inde

Mata 4.18-22; Markus 1.16-20

¹ Pə luvon a inde, Yesu winen mə tavay a pa 'am sə bəlay sə Gənesaret. Do ahay inde bayak a à man anahan, tinen apan ti ngədac zek ahay tə mindel, anga a nan atan sə sləne 'am a Mbərom.

² Coy a canan ayak anà kwalalan ahay cew pa 'am mægujeguje. Do sa ban kælef ahay tə dazak ahay wa, tinen apan ti banay anan zuvo a tinen ahay. ³ A ján à kwalalan kærtek a inde, mbala ana Simon. A jan anà Simon a nà, â hædek anan kwalalan anahan ata pa 'am mægujeguje wa mænjoek, sa ma nga à mamasl awan. Coy Yesu a a njahay uda awan, a dazlan sə wazan anà do ahay kutok.

⁴ Yesu a ndav anan 'am anahan ata nà, a jan anà Simon, a wa: «Hædek anan kwalalan pa man sə a'am sædek awan, aday kâ liren ayak zuvo à a'am inde sə bənay ahay wa kælef ahay.»

⁵ Simon a mbəđahan apan, a wa: «Miter, ma gak mer su way ata matanan sə luvon a anan ndekærkærre, mə njəkak ahan bay, mə nahay apan nə hwiyoop. Aday dukwen mə bənak kælef a kwa kærtek bay. Əna ka jak umo həna ata nà, mi təma sə larak anan ayak zuvo aya à a'am inde aday bidaw!»

⁶ Tə larak anan ayak zuvo à a'am inde bine siwaw nà, kælef ahay bayak a tə rahak anan zuvo. Bəse coy a nan anà zuvo sə məndah. ⁷ Tə ngaman ayak anà do à kwalalan hinen inde ataya, saa man atan zek. Do ataya tə dəzlek ayak nà, ta rah anan kwalalan a tinen a cew ataya fok tə kælef ahay. Bəse coy a nan anà kwalalan ataya sə kəkar à a'am inde, anga ta ba ike kə zalak.

⁸ Simon Piyer a canan anà way a matanan ata cəna, a nay à man a Yesu. A dukwen gərmec ù vo, a ja nà: «Ba Məduwen uno, mbəsak nen cəpak, bina nen nà, nen do sə atahasl.»

⁹ Simon tu dō si mer su way anahan ataya ta ma nga pə ajəjar anga kələf a sa ban ata kə zalak pə alay a mindel a wa, bayak a jiga awan. ¹⁰ Way ata kà gak anan masuwayan anà atə Yakuba tə Yuhana, wan ana Zebede ahay, tinen dō sa ga mer su way kərtek a tatə Simon ata re.

Əna Yesu a jan anà Simon, a wa: «Kê jəjar bay. Iken ki təra həna adəka nà, dō sə njudō dō sə pəruho azar ahay, bina iken dō sa ban kələf sabay.»

¹¹ Ta may anan ahay kwalalalan a tinen ahay, tə tavay atan pa 'am məgujunguje asa. Cəna tinen mbəsak ayak way a tinen ahay fok à man ata awan, tə pərahan azar à Yesu kutok.

Yesu a mbar anan dōwan a inde mə dugwad awan

Mata 8.1-4; Markus 1.40-45

¹² Natiya, Yesu winen ù kon hinen asa. Tə zlangay tə dōwan a inde mə dugwad awan. Dōwan ata a canan à Yesu cəna, a lar zek à məndak pa 'am anahan, a gan amboh, a jan nà: «Ba Məduwen, kà zlak anak à nga nà, ki mba apan sa mbar nen aday zugol uno à ndav ite.»

¹³ Yesu a ndəfoy alay, a laman ta sa jan nà: «U no. Mbar! Zugol anak kə ndəvak.»

Kwayan'a, dəvac a dōwan ata a ndalay panan, kə mbərak.

¹⁴ Coy, Yesu a gafan 'am pi zek wa lele, a jan, a wa: «Kà sa təkəren ləbara a anan anà dōwan bay. Əna zla saa kan zek anà dō sə gədan dongo à way ahay anga Mbərom, à zəzor iken. Aday kà var way kawa ana Tawrita ana Musa sa ja, aday dō ahay tã san apan zugol anak kə ndəvak.»

¹⁵ Kwa abay Yesu kà jak anan kâ sa dakan anan à dowan bay takede nà, sləmay a Yesu a ma nga sə zakay sa ta 'am pə daliyugo ata təday bayak awan. Do ahay ta nay ahay à man anahan bayak a sa naa sləne 'am anahan, aday á mbar atan à dəvac a tinen ahay wa.

¹⁶ Əna Yesu a a zla way anahan, a njahay à man sa safinde, aday a taa gan amboh à Mbərom à man ata awan.

Yesu a mbar anan dowan a inde mə təra à məndak awan

Mata 9.1-8; Markus 2.1-12

¹⁷ Pə luvon a inde asa, Yesu winen apan i tətakan way anà do ahay. Farisa ahay pi zek tə miter sə Tawrita ahay tinen inde mə njahay a pə cakay anahan. Do ahay ta nay ahay kwa pu kon ahay wa cara cara: do sə Galile ahay, do sə Urəsalima ahay pi zek tu do sə Yahudiya azar aya re. Aday məgala a Mbərom inde pə Yesu sa mbar anan do ahay.

¹⁸ A alay ata ite, dowan aya inde tə gəbak ayak do pə lala, winen mə təra à məndak awan. Ta gan may sa zla anan ù doh à man a Yesu, aday ti nahay anan pa 'am anahan. ¹⁹ Əna ta san sa jəka ti zla anan ù doh nə ta sə wuraw bay, anga do kə zalak ù doh awan, rod ahay à məsudoh inde. Ta ján pa nga su doh, tə pəpas man, aday tə tarak anan ayak dowan a pə lala ata tə libər ù doh, dinger à man a Yesu awan. A dəzle à wulen su do bayak ata inde, tə nahak anan ayak pa 'am a Yesu.

²⁰ Yesu a canan anà adaf nga a tinen ata nà, a jan anà dowan a dəvac ata awan, a wa: «Car uno, nə pəsek anan anan ines anak ahay coy.»

²¹ Pə dəba a 'am anahan ata wa kutok nà, Farisa ahay, tə miter sə Tawrita ahay, ta ja ta nga ta nga, ta wa: «Jəba su dō wura həna anan sə jənan pa 'am anà Mbərom matana ata anaw? Waya sa mba apan sə pəse ines su dō anaw, kak si Mbərom a aday bina!»

²² Yesu a san way a tinen sə jalay ata zle kwayan'a, a jan atan, a wa: «Kə jilen way matanan à mivél a kwanay inde nà, angamaw? ²³ Ma da 'am a nə maw? Sa ja: “Nə pəsek anan ines anak ahay” ata daw, kabay sa ja: “Slabak, zla” ata daw? ²⁴ Əna u no kə sənən apan lele, nen Wan su Do nà, məgala uno inde sə pəsen anan ines à dō ahay pə daliyugo.»

A jan anà dōwan a mə təra à məndak ata kutok, a wa: «Nen apan ni jak: Slabak, gəba lala anak, zla agay.»

²⁵ Cəna, dōwan ata a slabak pə idə su dō ataya fok. A gəba lala anahan a sə nahay apan ata awan, a zla way anahan agay, ta sə həran nga anà Mbərom.

²⁶ Way ata a gan masuwayan ù dō ataya fok, aday tə həran nga anà Mbərom, ta ma nga pə ajəjar, ta wa: «Biten a anan nà, də canak anan anà way ma ga masuwayan awan.»

Yesu a ngaman anà Lewi

Mata 9.9-13; Markus 2.13-17

²⁷ Pə dəba anahan a wa, Yesu a may ahay ù doh wa nà, a canan anà dō sə cakal jangal a inde tə ngaman Lewi*, winen mə njahay a ù doh sə cakal jangal. Yesu a jan, a wa: «Pəruho azar!» ²⁸ Dōwan

* **5:27** Lewi ata nà, sləmay anahan Mata re.

ata a slabak kwayan'a, a mbəsak way anahan ahay fok à man ata awan, a pərahan azar.

²⁹ Pə dəba wa kutok Lewi sə dōwan ata a da way sa pa bayak a àga winen sə təma anan Yesu. Do sə cakal jangal ahay tu dō azar aya bayak awan, tinen apan ti pa way sa pa pə kərtek a tatə Yesu.

³⁰ Aya əna Farisa ahay tə miter sə Tawrita ahay nà, way ata kà zlak atan à nga bay. Anga nan, ta jan anà njavar a Yesu ataya, ta wa: «Kwanay apan ki pen way a aday ki sen way pə kərtek a tu dō sə cakal jangal ahay aday tu dō sə atahasl ahay nà, angamaw?»

³¹ Yesu a jan atan, a wa: «Do dəvac a bay cəna, a gan may anà dō sə disise bay, si dō sə dəvac ahay.

³² Nen na nay ahay sa naa ngaman anà dō sa ga way lele ataya bay. Əna na nay ahay nà, sə ngaman anà dō sə atahasl ahay, anga aday tâ yam pə ines a tinen ahay.»

Acəce way pə sumaya

Mata 9.14-17; Markus 2.18-22

³³ Farisa ahay pi zek tə miter sə Tawrita ahay ta jan anà Yesu, ta wa: «Njavar ana Yuhana ahay ta sə Farisa ahay ta taa ga sumaya tə amboh a kutok nà, aday mbala anak ahay ta ga itəbay nà, angama kəlanaw?»

³⁴ Yesu a mbədfahan atan apan, a wa: «A ga pikwen nà, dō mə ngamay aya à man sə gəba dalay nà, ti mba apan sa ga sumaya itədaw? Matanan bay! ³⁵ Əna pa pac a dō sə gəba dalay ata tə bənak anan à wulen a tinen wa nà, ata ti ga sumaya kutok.»

³⁶ Natiya kutok, Yesu a təkəren atan 'am sə jike a anan, a wa: «Kula dōwan saa ngərway anan ahay

zana wiya a aday i tam anan pə zana məduwer a nà, ibay asanaw? Kak dowan a kà gak matanan nà, kə nək anan zana wiya ata bidaw? Aday zana məduwer ata dukwen nà, i zla pi zek tə zana wiya ata bay ba? ³⁷ Aday dukwen, dowan saa mbađ mahay mə kwasay a bay a à mbulo sa zlay məduwer a inde nà, ibay.† Dowan a kà sak a ga matanan cəna, mahay a mə kwasay a bay ata kà sak a kwasay uda nà, i ndazl anan mbulo ata awan. Mahay i pak, aday mbulo dukwen kə nək. ³⁸ Kak matanan bay cəna, si ti pak mahay mə kwasay a bay awan, à mbulo wiya a inde cite. ³⁹ Dowan a kà sak mahay mə kwasay a nà, i gan may anà mə kwasay a bay ata sabay asanaw? Anga ta ja nà, lele a nə mə kwasay ata awan.»

6

*Yesu nà, winen bahay sə luvon sa man uda awan
Mata 12.1-8; Markus 2.23-28*

¹ Pə luvon sa man uda a inde nà, atə Yesu tə njavar anahan ahay tinen apan ti zla tə guvo sa ndaw kutok nà, njavar anahan ahay ta kađ ndaw, ta pa.

² Əna azar sə Farisa aya sə canan atan ataya ta jan atan nà: «Ki gen way aday təde abay sa ga pə luvon sa man uda bay ata nə, angamaw?»

³ Yesu a mbəđahan atan apan, a wa: «Kula kwanay kə jingen way ana Dawuda sa ga tu do anahan ahay, à alay a may a han apan ata itəbay

† **5:37** Mbulo sa zlay nà, way sa mbađ uda mahay kabay a'am sa sa, anga do sa bar ahay. Aday dukwen, kak winen wiya awan nà, a nğraw kawa atə gəzla tə kukwar sa kađ ata bay.

ɔ́aw? A ga nə kəkəməw?*

⁴ Dawuda a zla à jawjawa sə mazlaḅ a Mbərom, a ray pen ma ga nga anga Mbərom ata awan, a pa, aday do anahan ahay dukwen, kə varak atan, ta pak re. Abay tədə saa pa nə, do sə gədan dungo à way ahay anga Mbərom dəkdek biɔ́aw?»

⁵ Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen Wan su Do nə, nə lavan nga anà luvon sa man uda awan.»

Yesu a mbar anan dōwan a inde ma mac alay awan

Mata 12.9-14; Markus 3.1-6

⁶ Natiya awan, pə luvon sa man uda hinen asa, Yesu a zla ù doh sə wazay, winen apan i wazay. Dōwan a inde à man ata awan, alay puway anahan ma mac awan. ⁷ Miter sə Tawrita ahay tə Farisa ahay tinen apan ti dəfan ide anà Yesu, ata aday, kak kə mbərak anan do pə luvon sa man uda awan nə, ti njad apan alay sa 'am sa man anan mungok kutok.

⁸ Aya əna, Yesu nə a san way a tinen sə bayak ata zle. Anga nan, a jan anà dōwan a ma mac alay ata, a wa: «Slabak! Tavay à wulen su do anaya inde.» Cəna, dōwan ata a slabak, a tavay jek à wulen su do ataya inde.

⁹ Natiya, Yesu a jan anà miter sə Tawrita ahay tə Farisa ataya fok, a wa: «U no sə cəce pikwen wa: Pə luvon sa man uda nə, cəved inde sa ga mer su way lele awan, kabay cəved inde sa ga mer su way lelibay awan, ɔ́aw? Tədə sa tam anan sifa su do ɔ́aw, bəzi lele nə sə lizen anan sifa ɔ́aw?»

* **6:3** Ca pə 1 Samiyel 21.2-7.

¹⁰ Yesu a ca patan nerre fok, a jan anà dōwan a ma mac alay ata kutok, a wa: «Ndəđoy anan alay anak.»

Dowan ata a ndəđoy anan alay anahan cəna, wuret alay anahan kə pəsakak.

¹¹ Əna, way ata kə cəbak anan anà dō ataya awan. Ta ma nga sa vad apan awiyaway, aday kəkəma ti i ga anan tə Yesu anaw.

Yesu a walay dō maslan anahan ahay kuro nga cew

Mata 10.1-4; Markus 3.13-19

¹² A luvon ataya inde kutok nà, Yesu a jan wana-han à bəzlom saa ga amboh. A nahay apan hwiyo-p tə idə cekərkərre sa gan amboh anà Mbərom.

¹³ Idə a a cəde kutok bine siwaw nà, Yesu a jan anà njavar anahan ahay tē halay nga pə cakay anahan. Ta nay ahay kutok nà, a walay wa kuro nga anahan a cew. A ngaman atan nà, dō maslan ahay.

¹⁴ Sləmay a tinen aya həna: Simon, dōwan a Yesu a ngaman tə sləmay hinen, Piyer[†] ata awan, aday Andəre, mərak ana Simon, Yakuba, Yuhana, Filip, Bartilome, ¹⁵ Mata, Tomas, Yakuba wan ana Alfa, Simon dō manidə sə Ruma ahay, ¹⁶ tə apan Yuda wan ana Yakuba aday tə apan Yudas Iskariyot, dō saa ga daf pə Yesu ata awan.

Yesu a mbar anan dō sə dəvac ahay bayak awan

Mata 4.23-25

¹⁷ Pə dəba anahan a wa nà, atə Yesu tu dō maslan anahan ataya tə dazay à bəzlom wa, tə tavay pa man barbara a fadada. Njavar a Yesu azar aya

[†] **6:14** Piyer: kawa sa ja nà, Pəkərad.

tinen inde à man ata bayak awan. Aday man su dō azar aya ta nay kwa ù kon a azar aya wa, kawa dō sə Urəsalima pi zek tu dō sə Yahudiya azar aya, tə apan dō sə wulen su doh aya bəse tə bəlay ataya, kawa dō sə Tirus ahay aday tu dō sə Sidon ahay fok, tinen à man ata awan.

¹⁸ Ta nay ahay nà, sa naa pak sləmay pa 'am anahan ahay, aday sa naa njad zay si zek a tinen ahay. Aday dō setene sə hurvos atan ataya dukwen ta nak ahay, aday fok tə mbərak re. ¹⁹ Kuwaya a gan may sə laman alay à Yesu, anga məgala sa mbar dō ahay a nay à winen wa, aday a mbar atan fok.

Ataslay mivəl tə dāce

Mata 5.1-12

²⁰ Natiya awan, Yesu a ca pə njavar anahan ahay, a jan atan, a wa:

«Ataslay mivəl inde anga kwanay, dō mətawak aya awan,
 anga bahay a Mbərom ma var a nə anga kwanay.

²¹ Ataslay mivəl inde anga kwanay, dō may a han pikwen həna ataya awan,
 anga ki naa rihe pə luvon a inde nà, mbodol mbodol mba.

Aday ataslay mivəl inde anga kwanay, dō sə jalay mərəva ahay ite asa,
 anga ki naa mbisen pə luvon a inde mba.

²² Kak həna dō ahay ta nak ikwen ide,
 tə rəzlak kwanay à wulen a tinen wa,
 tə gənahak ikwen,
 ta jak pikwen 'am lelibay aya anga kə dəfen nga pi nen Wan su Dō nà,

tislen mível adəka.

23 Pə luvon a ta gak ikwen way matana ataya cəna, tislen mível, ndəzlen tə ambasay adəka, anga Mbərom i varak ikwen magwagway məduwen a à bagəbaga mburom.

Anga bije a tinen ahay dukwen ta gak anan ahay anà dō maja'am a Mbərom ahay kətanən re.

24 Əna, kwanay dō sə zlile ahay nà, dəcə inde pikwen, anga 6a kə njiden panan magwagway a kwanay həna pə daliyugo coy.

25 Kwanay, dō ma rah aya həna ataya awan, dəcə inde pikwen, anga may i naa rawad kwanay pə luvon a inde mba.

Kwanay, dō à ambasay inde həna ataya awan, dəcə inde pikwen, anga ki naa yimen ta sə jalay mərava pə luvon a inde mba.

26 Kak həna dō ahay ta ja pikwen nə 'am lele aya nà, dəcə inde pikwen, anga bije a tinen ahay dukwen tə varak anan zlangar matanan anà dō maja'am mungwalay ataya re.»

Pəlen anan dō manide a kwanay ahay

Mata 5.38-48, 7.12

27 Pə dəba anahan a wa, Yesu a jan atan asa, a wa: «Kwanay dō sə puko sləmay ahay, nen apan ni jak ikwen: Pəlen anan dō manide a kwanay ahay, gen anan sumor anà dō sa nak ikwen ide ahay. 28 Pəsen 'am lele aya anà dō sə tahasl kwanay ahay. Gen amboh anà Mbərom anga dō sa ga alay tə kwanay ahay.

29 «Dowan a kè dəcak anak pə cakay sləmay kərtek a nà, mbəfahan anan apan day hinen asa. Kabay dowan a kè ngəzərak panak zana anak məduwen a sa pak pi zek ata nà, mbəsakan anan apan tegwere sə zana ata re.

30 «Dowan a kè cəcihek panak wa way nà, kà sa gan anan azay bay, varan. Kabay dowan kè ngəzərak panak wa way anak nà, mbəsakan anan, kà cəce a panan bay.

31 «Way a aday həna ki gen anan may dō ahay tã gak ikwen anan nà, gen atan anan đukwen matanan re.

32 «Kak kə pəlen nà, dō sə pəlay kwanay ahay dəkdek nà, waya saa ngərak ikwen apan anaw? Kwa dō sə atahasl ahay đukwen tə pəlay nà, dō sə pəlay atan ataya re asanaw? 33 Kabay, kak ki gen anan sumor nə ù dō sa gak ikwen sumor ahay dəkdek ata nà, mərdok sə ayanga a kwanay wuraw? Abay dō sə atahasl ahay nà, ta ga nə matanan bay cara đaw?

34 «Kak kə viren anan gudire nà, anà dowan aya aday kə sənən zle ti mba apan sə hamak ikwen anan uda tətə ataya nà, waya saa ngərak ikwen apan anaw? Kwa abay dō sə atahasl ahay təkede tə varan gudire nà, anà dowan aya aday ta san zle ti mba apan sə haman atan anan uda tətə ataya bidaw? 35 Əna, adəka bay, pəlen anan dō manide a kwanay ahay, gen atan sumor, viren atan gudire, əna mənəna sə bayak sa jəka ti sa haman umo anan uda mba ata awan. Kak ki gen matanan nà, ki i njiden magwagway bayak awan, ki təren nə wan a Mbərom sə bagəbaga mburom ahay. Anga Mbərom awan, winen a gan sumor nà, anà dō sa

ngar pə alay itəbay ataya awan, aday anà dō sə huwan ahay fok re. ³⁶ Gen anan sumor ï zek ahay, anga Bəbay a kwanay Mbərom nà, winen dō sa gan sumor ù dō.»

'Am sa man mungok i zek ahay

Mata 7.1-5

³⁷ «Kâ si men anan anan mungok ù dō azar aya à mivél inde bay. Ata Mbərom dukwen i mak ikwen anan mungok bay ite re. Kâ bənen dō à mivél inde bay. Ata Mbərom dukwen i ban kwanay tə sariya bay ite re. Pəsen anan anan ines anà dō ahay, aday Mbərom dukwen i pəsek ikwen anan à kwanay aya ite re.

³⁸ «Viren anan way anà dō ahay, aday Mbərom dukwen i mak ikwen anan uda awan. I mak ikwen uda nà, tə way sə lavay way məduwen awan, aday i tambal anan, i jəjak anan uda nə lele. I rahak ikwen anan cucucəe aday i pəkak ikwen ayak uda à mbulo inde. Mbərom i lavak ikwen ayak uda nà, tə way a kwanay sə lavan uda anà dō ahay ata awan.»

³⁹ Yesu a təkəren atan 'am sə jike hinen asa, a wa: «Do hurof a nà, i mba apan sə bənan alay anà hurof car a tətə dāw? Kak matanan nà, ti slahay à gujar inde cew maya bidāw? ⁴⁰ Do sə jangay nà, i zalay miter anahan bay. Əna dō sə jangay ata i ndav anan ajangay anahan aday ti sa lavay tə miter anahan ata kutok ba?»

⁴¹ A jan atan asa, a wa: «Iken nà, ka mba apan sə canan anà cukol ï ide ana mərak anak inde, aday dədom ï ide anak a inde nà, ka mba apan sə canan sabay ata nà, angama kutok anaw? ⁴² Ka mba apan sa jan anà mərak anak: “Ənga, nə gəbak anan

ahay cukol i ide wa”, aday cakabay iken a nə dədom i ide anak a inde zləngəddā nā, kə gəbak anan ahay wa bay re asanaw? Mbadəmbada bidəka! Ənga, gəbay anan ahay dədom i ide anak a wa, aday ki ca ide lele. Ata aday ki i mba apan sə gəbay anan ahay cukol ide anā mərak anak wa nā, na.»

Dədezl si sé tə wan anahan aya awan

Mata 7.16-20, 12.33-35

⁴³ Natiya, Yesu a jan atan asa, a wa: «Dədezl si sé lele a nā, i wahay wan lelibay a bay. Dədezl si sé lelibay a ite nā, i wahay wan lele aya bay.

⁴⁴ Anga na awan, da san anan dədezl si sé ahay fok nā, pa wan a tinen aya wa. Dowan i mba apan sə bənay ahay wan sə buway i sé sə jəgem wa nā, ibay. Dowan sa sa bənay ahay maka i sé sə iyam wa dukwen ibay re. ⁴⁵ Do lele a nā, a san sa ja 'am zle ləfedede, anga 'am anahan ata a nay ahay nā, kwa à mivél anahan a lele ata wa. Aday do sə huwan ite nā, a ja nə 'am sə huwan, anga 'am anahan ata a nay ahay nā, kwa à mivél anahan a lelibay ata wa re. Bina təbəlem su do a ja nə way sa nay ahay à mivél anahan wa.»

Jike su doh ahay cew

Mata 7.24-27

⁴⁶ Pə dəba anahan a wa asa, Yesu a jan atan, a wa: «Kə ngimen uno “Bahay, Bahay!” nā, aday ki gen way a kawa nen sa jak ikwen aday kī gen ata bay asanaw? ⁴⁷ Ni dakak ikwen anan həna. Do zənzen a kà nak à man uno, kə slənek 'am uno, kə dəfak anan apan lele nā, winen a ga minje nə tə wayaw? ⁴⁸ Winen a ga minje nā, tu do sə ndakay doh. A pak saray a nā, a la məke sədek dezl pə pəkərad,

a pəkay ahay saray su doh anahan pə pəkərad ata wa kutok. Zəlaka a haway ahay, a van nga anà doh a mi dezl ata awan, əna doh ata kə mbəzlak bay, anga saray su doh ata ma pak a lele. ⁴⁹ Əna do sə sləne 'am uno aday kə dəfak anan apan bay ata nà, winen a ga minje tu do sa dezl doh anahan pə yugo mənjenja sa pak a saray a ata awan. Iven a ga, zəlaka a haway ahay, a van nga anà doh ata cəna, doh ata a mbazl seked seked kwayan'a.»

7

Yesu a mbar anan bile ana bahay sə suje sə Ruma ahay

Mata 8.5-13

¹ Natiya kutok, pə dəba anahan a wa, Yesu a ndav anan 'am anahan sa jan anà do ahay nà, a slabak, a zla way anahan à wulen su doh sə Kafarnahum.

² Bahay sə suje ahay a inde à man ata awan, winen nà, Ruma ahay. Ləliwe sə bile anahan a inde dəvac awan, bəse winen apan i ndav zek coy.

³ Matanan, bahay sə suje ata a sləne pə ləbara a Yesu cəna, a slənay ahay məced sə Yahuda ahay à man anahan sa naa gan kem, aday â zla saa mbar anan bile anahan ata ite.

⁴ Natiya, do ataya tə dəzley ahay à man a Yesu nà, tə dubok anan, ta gan kem, ta sa jan nà: «Dowan ata nà, abay kə slənen anan ayam anahan ite nà, təde.

⁵ Winen a pəlay do a mənuko ahay tə mindel, aday sə hanan umo doh sə wazay ata dukwen, winen a re.»

⁶ Natiya awan, Yesu a zla tə məced ataya kutok. Abay bəse tinen apan ti dəzle àga bahay sə suje ata kutok nà, dowan ata a slənay car anahan ahay pə

cæved sa naa jan à Yesu nà: «Ba Mæduwen, kâ yay nga sa nay ahay bay, anga nen na slak tæde aday ki dæzley ahay åga nen bay. ⁷ Anga nan, na ca apan nà, ni zlak ayak ta nga uno awan, à man anak a nà, na slak bay. Ja 'am anak a dasl kærtek cæna, bile uno i mbar. ⁸ Nen a aday nà, bahay uno ahay dukwen inde, aday nen nà bahay sæ lavan nga anà suje ahay bayan aya re. Na sak a jan anà dowan a kærtek a: “Zla tiya”, i zla. Na sak a jan anà do hinen: “Hayak à man a anan”, i nay ahay. Na sak a jan anà bile uno: “Ga natiya”, i ga anan acækan.»

⁹ Natiya, Yesu a slæne anan 'am ataya fok cæna, a zlan à nga lele. A mbædahay 'am pu do sæ pærahan ayak azar ataya, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tæ dædek awan, kula na tak anan à nga anà do sa daf upo nga lele kawa dowan a anan à wulen su do sæ Isæra'ila ahay bay.»

¹⁰ Do maslan ataya ta ma pæ dæba åga bahay sæ suje ata kutok. Taa tan ayak à nga anà bile anahan ata nà, kè mbærak, winen inde zay coy.

Yesu a mbar anan wan ana mædukway sæ uwar inde, ma mac awan

¹¹ Natiya kutok, pæ dæba anahan a wa nà, Yesu a zla à wulen su doh a inde tæ ngaman Nayin. Njavar anahan ahay, tæ do ahay bayak a tæ pærahan azar. ¹² Bæse Yesu winen apan i dæzle à wulen su doh ata inde nà, tæ zlangay tu do ahay tæ gæbak ahay mæsinde, tinen apan ti zla anan à mæke. Mæsinde ata nà, wan ana mædukway sæ uwar a inde, mænduwel awan. Do ahay bayak a tinen apan ti zla tatæ uwar ata pa 'am jævay.

13 Aday kutok, Yesu Ba Məduwen a canan à mədukway sə uwar ata cəna, a gan ĭ zek wa, a jan, a wa: «Njahay way anak, kâ yam bay.»

14 Cəna, a zla, a laman alay anà lala sə gəba məsinde ata awan, dō sə gəba məsinde ataya tə tavay. Yesu a jan anà məsinde ata, a wa: «Wan ada, nen apan ni jak: Slabak!»

15 Cəna, wan ata a slabak acəkan, a njahay tun, winen apan i ja 'am. Aday Yesu a man anan à alay inde anà may anahan.

16 Do sə canan à way a Yesu a sa ga ata nà, ta ma nga pə ajəjar, tə həran nga anà Mbərom ta sa ja nà: «Do maja'am a Mbərom məduwen a kâ nak ahay à wulen a mənuko inde» aday «Mbərom kâ nak sa man zek anà mənuko dō anahan Isəra'ila ahay.»

17 Ləbara sə way a Yesu a sa ga ata a ta 'am tədəy pə daliyugo sə Yahudiya, aday pu kon azar a sa mban atan ataya fok.

Yuhana, dō sa gan baptisma anà dō ahay ata a slan dō ahay à man a Yesu

Mata 11.2-19

18 Natiya awan, njavar ana Yuhana dō sa gan baptisma anà dō ahay ata, tə təkəren anan ləbara sə way a Yesu sa ga ataya fok anà miter a tinen. Yuhana a ngaman anà njavar anahan ahay cew, 19 a slan atan à man a Yesu Ba Məduwen, saa cəce panan: «İken nà, Almasihu, dōwan a manay sə sləne i nay ahay mba ata dāw? Kabay mâ ba dō hinen dāw?»

20 Do maslan a Yuhana ataya tə dəzle à man a Yesu nà, tə cəce panan kutok, ta wa: «Yuhana dō sa gan baptisma anà dō ahay a slənay manay à man anak saa cəce panak: İken nà, Almasihu dōwan a

manay sə sləne i nay ahay mba ata daw? Kabay mâ ba do hinen daw?»

²¹ A alay ata ite, Yesu winen apan i mbar do sə dəvac ahay bayak a, à dəvac a tinen ahay wa cara cara, tu do sə setene ahay, aday kə təbak anan anan ide anà hufof ahay bayak awan.

²² Yesu a mbəđahan atan apan, a wa: «Zlen, təkəren anan anà Yuhana nà, way a kwanay sə canan aday sə sləne: Hufof ahay tə təbak ide, vədal ahay tinen apan ti zla tə saray a tinen, aday do mə dugwad aya dukwen, zugol inde patan sabay anga tə mbərak. Məđəngəzlak ahay, tinen apan ti sləne way tə sləmay a tinen ahay re, do ma mac aya tə slabakak ahay à məke wa, aday do mətawak aya, tə slənek ləbara sa 'am mugom awan. ²³ Zay i tərən anà do aday kə mbəsakak sa dəf upo nga itəbay ata awan.»

²⁴ Pə dəba ana do maslan a Yuhana ataya sa zla way a tinen ata wa nà, Yesu a dazlan sa jan 'am ana Yuhana anà man su do ata awan, a wa: «Ki zlen à kiəbe à man sa saf inde nà, saa cay ahay pa maw? Pə gusuko aday məf winen apan i bal anan ata daw? A'ay. ²⁵ Əna aday ka si cen ahay nà, pa ma kutok anaw? Pu do aday winen ma pak zana kəlfedede aya ata daw? Do sa pak zana kəlfedede aya aday tinen zlıle aya ata dukwen, mə njahay aya way a tinen à gala bahay ahay. ²⁶ Aka aday ka si cen ahay nə pa ma kərtek a kutok anaw? Pu do maja'am a Mbərom bidaw? Ayaw, winen do maja'am a Mbərom acəkan, aday nen ni jak ikwen nà, winen a zalay do maja'am a Mbərom ahay re. ²⁷ Anga 'am inde mə vinde à Deftere a Mbərom inde, pə winen. Mbərom a wa:

“Həna ni slan dō maslan uno,
i lahak pa 'am saa ndakak anan cəved'lele.*”»

²⁸ Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen ni jak ikwen ite nà, dōwan inde mə wahay a pə daliyugo sə zalay Yuhana nà, ibay. Aya əna, dō ma kac awan à bahay a Mbərom inde ata ite nà, winen a zalay anan Yuhana tə məduwen.»

²⁹ Do ahay, tu dō sə cakal jangal aya təkə fok, tə sləne 'am ataya cəna, tə sənək way a Mbərom ahay fok nà, lele aya awan, bina tə ngəmak baptisma ana Yuhana coy. ³⁰ Əna Farisa ahay tə miter sə Tawrita ahay, tə təmahak kawa ana Mbərom sa gan may tã ga ata bay, bina tə ngəmak baptisma ana Yuhana ata itəbay.

³¹ Yesu a ja asa re, a wa: «Do a wuswes anaya həna ata nà, ni ga atan minje nà, ta maw? Ta ga minje nə tə wayaw? ³² Ta ga minje tə gwaslay mə njahay aya pə zavay sə wulen su doh, tinen apan ti zlahan i zek ahay, ta sa ja nà: “Ma fak ikwen ayak gungozl, kə gərven bay. Ma fak ikwen ayak gingec, kə yimen bay re!” ³³ Anga Yuhana a nay ahay, winen a sa mahay bay, a taa ga sumaya re. Əna ki wen: “Winen mə vaway nga awan”. ³⁴ Əna nen, Wan su Do, na nay ahay, na pa daf kəray, na sa way kəray nà, ki wen: “Cen apan! Dōwan a anan nà, dō sə kutov, dō sə vaway nga, aday winen car su dō sə cakal jangal ahay pi zek tu dō sə ines ahay.” ³⁵ Aya əna, dō ahay ti san kəlire ana Mbərom winen lele, anga ti canan anà mer su way anahan sa ga ataya awan.»

* **7:27** Ca pə Malakiya 3.1.

Yesu àga dōwan a inde tə ngaman Simon, winen Farisa ahay

³⁶ Natiya kutok, dōwan a inde tə ngaman Simon, winen Farisa ahay. A ngaman à Yesu saa pa way àga winen miya awan. Yesu a zla àga dōwan ata, tə njahay sa pa way pə kərtek a kutok.

³⁷ Uwar a inde à wulen su doh ata awan, winen nà dō sə atahasl. A sləne sa jəka Yesu winen apan i pa way àga Simon, Farisa ahay ata cəna, a nay ahay àga dōwan ata awan, tə amar sə wurde anahan a à dunguzlok inde. ³⁸ Uwar ata a tavay à dəba ana Yesu bəse à man sə saray anahan. Winen apan i yam gweguzguzze, ide sə ayam anahan a dazlan sə banay anan saray a Yesu kusler kusler. A ma nga sə təlkađ panan ide sə ayam anahan ata tə sibøk sa nga anahan, a ban anan saray a Yesu həmbok, a pak apan amar sə wurde ata kutok.

³⁹ Natiya kutok, Simon, Farisa sə dōwan a sə ngaman ayak à Yesu àga winen ata, a canan à way a matanan ata cəna, a jalay ta nga ta nga, a wa: «Dowan a anan i ga nà, dō maja'am a Mbərom bay aday bina, a san sa jəka uwar sə laman a anan ata, winen dō sə atahasl đukwen a san bay ata nə kəkəməw?»

⁴⁰ Pa 'am anahan ata kutok, Yesu a jan, a wa: «Simon, way inde u no sa jak.»

Simon a mbəđahan apan, a wa: «Miter, ja asanaw!»

⁴¹ Yesu a jan kutok, a wa: «Dowan a inde nà, gudire anahan inde pə dō ahay cew. Pu dō kərtek awan, dala anahan apan mbulo səkat đara, pu dō hinen ite, mbulo kwa kuro đara. ⁴² Əna dō sə dala ata a ca patan cew miya đukwen, dōwan saa mba

apan sə haman anan dala anahan ata tətə nà, ibay. Anga nan, a mbəsakan atan anan dala anahan ata fok sə coy awan. Əna à wulen su dō a cew ataya wa nà, iken kə bayak saa pəlay anan dōwan ata tə mindel nà, dōwan a dūwuraw?»

⁴³ Simon a mbədahan apan, a wa: «I ga nə, saa pəlay anan dōwan ata tə mindel nà, dō aday winen sə mbəsakan anan dala zek məduwen a ata awan.»

Yesu a jan apan kutok, a wa: «Ka jak 'am dīdem awan.»

⁴⁴ Pə dəbā anahan a wa nà, Yesu a mbədā 'am pə uwar ata awan, aday a jan anà Simon, a wa: «Na wa, kə canak anan anà uwar a anan ba? Nen na nak àga iken, əna kə varak uno a'am aday anga nà banay anan saray uno ahay bay. Əna winen kə banak uno anan saray tə idē sə ayam anahan, aday pa təlkađ panan tə sibøk sa nga anahan re bidaw?» ⁴⁵ Aday iken nà, kə təmahak nen ta sa ban nen həmbok həmbok bay. Əna winen nà, kwa anuno sa nay ahay àga iken nà, kə mbəsakak sə buno anan saray uno ahay həmbok həmbok bay.

⁴⁶ Iken kə mbədak uno amar sə wurde pa nga bay, əna winen kə mbədak amar sə wurde pə saray uno ahay re. ⁴⁷ Anga nan, nen apan ni jak: Winen nà, i pəlay nen tə mindel, anga ines anahan ahay bayak a dūkwen mə pəse aya awan. Əna dō aday ines anahan ahay mə pəse a mənjøek akenen ata nà, winen dūkwen i pəlay nen tə mindel bay re.»

⁴⁸ Natiya pə dəbā anahan a wa kutok, Yesu a jan anà uwar ata, a wa: «Mazar uno, ines anak ahay mə pəse aya coy.»

⁴⁹ Dō a sa pa way pə kərtek a tə winen ataya fok tə dazlan sə jalay ta nga ta nga, ta wa: «Jəba su dō

wura aday kwa sə pəse ines pu dō wa dūkwen a mba apan re ata anaw?»

⁵⁰ Əna Yesu a jan à uwar ata asa, a wa: «Adaf nga anak pi nen kə təmak iken. Zla tə zay!»

8

Uwar sə pərahan azar anə Yesu ahay

¹ Natiya, pə dəba anahan a wa a njahay əngal nà, Yesu a zla tə njavar anahan a kuro nga cew ataya awan, à wulen su doh ahay, aday pu kon pu kon. A dəkay anan ləbara sə bahay a Mbərom mugom awan. ² Uwar aya inde tə pərahan azar. Uwar ataya nà, 6a Yesu kə mbərak atan à dəvac a tinen ahay wa, aday kə rəzlak ahay setene à nga a tinen ahay wa re. A wulen sə uwar a sə pərahan azar ataya inde nà: Mariyama, dəna sə Magədala ahay, aday Yesu sə rəzlay ahay setene ahay cuwbe à nga anahan a wa ata awan; ³ tə apan Yuwana, uwar ana Huza, dō məduwen a sa ga mer su way àga Hiridus; tə apan Suzana; aday tə apan azar sə uwar aya bayak a re. Uwar ataya ta mak anan zek à Yesu tə njavar anahan ahay tə zlile a tinen.

Jike su dō sa casl ndaw

Mata 13.1-9; Markus 4.1-9

⁴ Pə wulen su doh ahay wa cara cara, dō ahay bayak a tə halay nga à man a Yesu. A dazlan sa jan atan 'am tə jike, a wa: ⁵ «Dowan inde a zla à guvo, saa casl ndaw. Winen apan i casl ndaw ata kutok nà, zahav a guce panan pə cəved. Dō ahay tə dədəsl anan, aday məvuhom ahay tə dāgay anan. ⁶ Zaav sa ndaw azar a a guce panan pə saray pəkərad. A hay ahay, aday a kuray kwayan'a, əngal man ata

mə naaz a sabay. ⁷ Zahav mə mbəsakan a à alay inde ata a guce à wulen sə adak inde. Ta ha cəna, ta har pi zek tə adak, əna adak a bənan mbiyed, ndaw ata kə nahak bay. ⁸ Əna azar sə zaav a mə mbəsak ata, a guce pə yugo lele awan. A hay, a har, a nah wan pə hawal sa ndaw kərtek a nà, səkat səkat.»

Pə dəba sa 'am ata wa asa nə, a jan atan 'am tə məgalak awan, a wa: «Sləmay inde pə dōwan a nə, â sləne 'am a anan.»

Yesu a ja 'am tə jike nə angamaw?

Mata 13.10-17; Markus 4.10-12

⁹ Pə dəba anahan a wa kutok nà, njavar anahan ahay tə cəce panan, ta wa: «Jike sa 'am anak a sa ga sə manan ata nà, a nan sa ja nə maw?»

¹⁰ Yesu a mbədəhan atan apan, a wa: «Kwanay nà, way mi dər aya à bahay a Mbərom a inde ata nà, winen a kà gak ikwen panan akar sa 'am sə bahay anahan a coy. Əna dō azar aya nà, ti sləne way ahay fok nà, si ta 'am sə jike. Anga nan:

Tinen apan ti ca apan, əna tə canan bay,

aday ti pak apan sləmay, əna tə sləne bay re.*»

Yesu a pəsak anan jike su dō sa casl ndaw ata awan

Mata 13.18-23; Markus 4.13-20

¹¹ Coy, Yesu a wa: «'Am sə jike anan a nan sa ja nà, natiya awan: Zaav sa ndaw nà, 'am a Mbərom.

¹² Dō azar aya ta ga minje ta ndaw mə guce pə cəved ata awan. Tinen nà, tə sləne anan 'am a Mbərom bəse, əna Fakalaw i nay, i wudihey anan 'am ata à mivel a tinen wa, anga aday tâ daf apan nga sa tam bay. ¹³ Dō azar aya ite, ta ga minje tə

* **8:10** Ca pə Esaaya 6.9.

zaav sa ndaw mə guce pə saray pəkərad ata awan. Tinen nà, tə slənek 'am a Mbərom cəna, tə təma anan tə ataslay mivél awan. Əna 'am ata a pak sləlay a mivél a tinen inde bay. Zanaka dəcə sə daliyugo kà nak, tə way sa njak dō anahan aya cəna, ti mbəsak cəved sa 'am a Mbərom. ¹⁴ Dō azar aya ite, ta ga minje tə zaav sa ndaw sə guce à wulen sə adak ahay inde ata awan. Tinen tə slənek 'am a Mbərom nà, way sə daliyugo ahay inde cara cara ti njak atan. Kawa ti jalay nga pə way sə daliyugo ahay, ti gan may anà zlıle sə daliyugo, ti taslay mivél sa ga ubor pə way sə daliyugo ahay cara cara. Way ataya ti bənan mbiyed anà 'am a Mbərom à mivél a tinen inde, aday 'am ata â zla nga uho saa nah bay. ¹⁵ Əna dō azar aya ite asa, tinen ta ga minje tə zaav sa ndaw sə guce pə yugo lele ata awan. Tə sləne 'am a Mbərom nà, ta ban anan tə mivél kərtek a lele. Kwa dəcə kə njadak atan dükwen, tə mbəsak bay re. Ta ban mivél, aday ta zla nga uho pa 'am a Mbərom.»

Man sa daf lalam

Markus 4.21-25

¹⁶ Pə dəba anahan a wa kutok, Yesu a jan atan asa, a wa: «Dowan saa daf uko pə lalam aday i dər anan ta sə hərok apan tasa, kabay i dərək anan ayak ù vo lala nà, ibay asanaw? I daf anan bugol nà, pa man jəgad awan, anga aday ide jiyjay â dəvan anà dō sa zla ù doh ataya fok lele. ¹⁷ Ayaw, way a mi dər a aday dōwan i canan bay nà, i ga inde sabay. Akar sa 'am ma ja aya bay dükwen, i kay zek pa 'am su dō ahay à man ipec inde.»

¹⁸ A jan atan asa, a wa: «Gen wurwer pə way a kwanay sə sləne ahay. Anga dō kə təbak anan

sləmay sə sləne 'am nà, Mbərom i zəgahan anan sə sləne 'am ite re. Aday dō kə tacak anan sləmay, anga a nan sə sləne 'am bay nà, Mbərom i təma panan mənjęk anahan a abay sə bayak, kə slənek anan coy ata re.»

*Mərak a Yesu ahay tatə may anahan
Mata 12.46-50; Markus 3.31-35*

¹⁹ Mərak a Yesu ahay tatə may anahan ta nay ahay à man anahan, əna ta mbak apan sə dəzle dezl à man anahan a bay, anga dō ahay inde bayak a kə zalak. ²⁰ Anga nan, dō ahay ta jan à Yesu, ta wa: «Atə may anak tə mərak anak ahay tinen mə tavay aya uho, ta gak may.»

²¹ Əna Yesu a mbəđahan atan apan, a wa: «Pi nen nà, atə may uno tə mərak uno ahay nà, dō sə sləne 'am a Mbərom ahay, aday sə đəfan apan ataya awan.»

*Yesu a gafan 'am anà atə mad tə a'am
Mata 8.23-27; Markus 4.35-41*

²² Pə luvon a inde asa, Yesu a ján à kwalalan inde tə njavar anahan ahay, a jan atan, a wa: «Takasuko pa day uho!» Ta ra zek, ta zla.

²³ A alay a tinen apan ti takas tə kwalalan mba ata ite, Yesu a njak ahan à kwalalan ata inde. Zaməma nà, vəvara əduđ a slabakay ahay pa nga sə bəlay ata awan, a'am a ma nga sa rah anan kwalalan, aday bəse tinen apan ti lize coy.

²⁴ Natiya njavar anahan ahay tə həđek pə cakay anahan, tə pəđek anan, ta jan, ta wa: «Miter, miter! Aday mənuko apan đī lize bəse coy asanaw!»

Cəna, Yesu a slabak, a gafan 'am anà atə mad tə məsugurndolon sə a'am ahay tə məgalak awan. Cəna, a'am a tavay dekek, awan a bal sabay fok.

²⁵ Natiya Yesu a jan anà njavar anahan ataya awan, a wa: «Kə dəfen upo nga jiga nə kəkəməw?»

Njavar anahan ataya ta ma nga pə ajəjar, a gan atan masuwayan. Ta ja à wulen a tinen, ta wa: «Do wura həna anan anaw? A gafan 'am anà atə mad tə a'am ahay dukwen, tə dəfan apan re ata nə, jəba su do wura kəlanaw?»

Yesu a mbar anan dowan a inde tə setene aya à nga inde

Mata 8.28-34; Markus 5.1-20

²⁶ Pə dəba anahan a wa kutok, atə Yesu tə njavar anahan ahay tə takas pə day hinen, tə dəzle ù kon sə Gerasina ahay. Kon ata, winen dinger pa 'am anà daliyugo sə Galile.

²⁷ Yesu a dazay ahay à kwalalan wa bine siwaw nə, do su kon ataya inde a nay ahay pə cakay anahan kwayan'a. Dowan ata nə, setene ahay ta taa ban anan. A taa pak zana pi zek sabay, aday a taa nahay agay sabay re. Əna a taa nahay way anahan ahay nə, à wulen sə jəvay ahay inde. ²⁸⁻²⁹ Abay setene ata a taa ban anan nə, saray bayak a way anahan. Ta taa ban anan tə calalaw, alay tə saray a təke, aday tə jaway anan à səsilə inde, anga sa gan nga. Tə winen ata təke nə, a slađ anan way ataya nduroc nduroc, aday setene ataya tə vawan nga sa haw way anahan à kiđe re.

A canan à Yesu nə, a zlah pi zek tə məgalak awan, a dukwen gərmec ù vo, a wa: «Iken Yesu, Wan a Mbərom sə bagəbaga mburom, kə pəlay nə ma pi

nen wa anaw? Na gak anak kem, kâ ga alay ti nen bay ite.»

A ja matana ata nâ, anga 6a Yesu kâ jak anan anâ apasay lelibay ata â nay à dōwan ata wa ata awan.

³⁰ Yesu a cæce panan kutok, a wa: «Sləmay anak a nə wayaw?»

A mbədahan apan, a wa: «Tə ngumo nə Daskalak.» Dōwan ata a ja matanan ata nâ, anga setene ahay inde bayak a ï zek anahan inde.

³¹ Setene ataya tə dubok a Yesu, ta wa: «Amboh, kem â nak ite. Kâ sa razl manay dären aday mê lize dənəm à mæke sə mərda inde bay ite.»

³² A man ata awan, dōwan aya inde, tinen apan ti 6al gadura ahay pa zar kon bayan awan, gadura ataya tinen apan ti rac apa a tinen ahay. Əna setene ataya ta gan kem à Yesu, ta wa: «Kem, amboh, ənga varan umo cæved mâ zla à gadura tiya ataya inde ite.» A varan atan cæved.

³³ Natiya, setene ataya tə zləray à dōwan ata wa, ta zla à gadura ataya inde cəna, gadura ataya tə pəkay anan ahay ahaw kwa pa zar kon wa, tə dazak ayak kwa pa 'am mægujeguje wa à bəlay inde. Fok a tinen awan, tə lizek à a'am ata inde dədam.

³⁴ Do sa gan nga anâ gadura ataya tə canan à way a sə təra ata cəna, ta haw saa dəkay anan ləbara sə way a sə təra patan tə gadura a tinen ataya fok à wulen su doh məduwen awan, aday à wulen su doh sə ki6e ahay fok re. ³⁵ Do ahay tə zləray ahay à wulen su doh ataya wa. Ta zla saa ca pə ləbara sə way a sə təra ata awan. Tə dəzley à man a Yesu nâ, ta tan à nga anâ dōwan a setene ahay sa nay ahay à winen wa ata, mə njahay a à man a Yesu,

winen tə zana pi zek kutok. A san nga anahan zle lele coy. Aday ta ma nga pə ajəjar. ³⁶ Do a sə canan anà masuwayan ataya nà, tə təkəren ləbara sə ambar ana dōwan ata anà dō ahay fok. ³⁷ Do su kon ataya ta ma nga sa gan kem à Yesu aday â zla ù kon a tinen wa, anga tə jəjarak tə way ata tə mindel. Natiya kutok, Yesu a ma way anahan à kwalalan inde sa zla way anahan.

³⁸ A alay a Yesu winen apan i ján à kwalalan inde sa zla way anahan ata nà, dōwan a setene sa nay ahay à winen wa ata a gan kem, aday tâ zla maya ite. Əna Yesu a man 'am pi zek wa ta sa jan nà: ³⁹ «Ma agay, aday kâ sa dakan anan anà dō ahay way a Mbərom sa gak ataya fok.» A zla way anahan, a dəkay anan ləbara sə way a Yesu a sa ga anga winen ata à wulen su doh inde fok.

Atə Zayrus tə uwar sə laman alay à zana a Yesu ata awan

Mata 9.18-26; Markus 5.21-43

⁴⁰ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a takasay ahay bəlay, a may ahay pə day sə Galile kutok. A tan ahay à nga anà dō ahay mə halay nga bayak a, tinen apan ti ba anan. Tə təma anan tə ataslay mivel awan.

⁴¹ A alay ata kutok ite, dōwan a inde tə ngaman Zayrus kâ zlak ayak à man a Yesu. Winen dō məduwen awan, sə lavan nga anà mer su way ù doh sə wazay nà, winen. A nay, a dukwen gərmec ù vo anà Yesu, a gan kem aday â zla àga winen ite, ⁴² anga dəna anahan a inde mənduwel a ma va kuro nga cew awan, winen apan i mac bəse coy.

A alay a Yesu winen apan i zla àga dōwan ata kutok nà, dō ahay bayak a tinen apan ti ngədec anan.

⁴³ Uwar a inde à wulen su dō ataya ite, mez winen apan i pəkan ahay à kutov wa. Kà gak a pi zek nà, ava kuro nga cew. Kè lizek anan dala anahan fok sa haw a pi zek wa dukwen, dōwan kà mbak apan sa mbar anan bay re.

⁴⁴ Uwar ata a hədakey à dəba a Yesu, a laman anà 'am sə zana a Yesu pec. Cəna, cənjalan dəvac anahan kə ndalak panan. Kə mbərak, mez a pəkan ahay à kutov wa sabay.

⁴⁵ Natiya, Yesu a cəce pu dō sə pərahan azar ataya wa, a wa: «Waya sə lumo anaw?»

Kuwaya a ma nga sa ja nà: «Nen bay.» Əna Piyer a mbəfahan apan, a wa: «Miter, dō ahay nà, tinen apan ti ngədec iken kutok nà, aday ki cəce waya sə lamak anaw re asa daw?»

⁴⁶ Əna Yesu a jan atan, a wa: «Ayaw, əna nen a na san dōwan kə lamak uno nà, anga məgala inde kà nak ahay i nen wa.»

⁴⁷ Uwar ata a ca apan nà, Yesu kə sənək apan, i mba apan sa đer panan zek sabay. Anga nan, a nay ahay pa 'am anahan sləbslaḃ tə ajəjar awan, a dukwen gərmec ù vo anà Yesu à wulen su dō ataya inde. A đakan anan anà man su dō ata ləbara anahan sə laman anà Yesu, aday à alay anahan sə laman ata nà, a mbar kwayan'a ata awan.

⁴⁸ Pə dəba a 'am anahan ata wa nà, Yesu a jan anà uwar ata, a wa: «Mazar uno, adaf nga anak pi nen ata kə mbərak iken! Zla agay tə zay.»

⁴⁹ A alay a Yesu winen apan i ja 'am ata mba cəna, dō maslan a nay ahay àga Zayrus wa, winen

dó sə lavan nga anà doh sə wazay ata awan. A jan anà Zayrus a nà: «Dəna anak nə, kə ndəvak zek coy. Həna nà, kə vawan nga anà miter sabay.»

⁵⁰ Yesu a sləne 'am ana dō maslan ata cəna, a jan anà Zayrus nà: «Kə jəjar bay, dəf upo nga lele cəna coy! Dəna anak nà, i mbar.»

⁵¹ Tə dəzle əga Zayrus kutok nà, Yesu a mbakan cəved sa zla ù doh tatə winen a nà, anà Piyer, anà Yuhana tə Yakuba, tə apan anà bəbay a dəna ata tə may anahan cəna coy. ⁵² Yesu a tan ayak à nga anà dō ahay bayak a tinen apan ti yam dəna ata, tuhhwa. Əna Yesu a jan atan, a wa: «Kə yimen bay, anga dəna a anan kə məcak bay. A njak ahan ca.»

⁵³ Man su dō ataya tə mbasay apan, anga ta san zle, dəna ata nà, abay kə məcak wanahan.

⁵⁴ Əna Yesu a hədəken ayak pə cakay anà dəna ata awan, a bənan alay, a ja tə məgalak awan, a wa: «Dənama, na jak nà, slabak!»

⁵⁵ Cəna, dəna ata a mbar, a slabak acəkan. Coy Yesu a jan atan kutok: «Viren anan ahay way sa pa aday ə pa.»

⁵⁶ Way a Yesu a sa ga ata a gan masuwayan anà bəbay a dəna ata tə may anahan a tə mindel. Əna Yesu a jan atan, a wa: «Way a sə təra a anan fok nà, kə si jen anà dōwan bay.»

9

Mer su way ana dō maslan a kuro nga cew ataya awan

Mata 10.5-15; Markus 6.7-13

¹ Natiya pə luvon a inde, Yesu a halan nga anà dō maslan anahan a kuro nga cew ataya awan. A varan atan məgala tə mazlaḅ awan, sa razl setene

ahay, aday sa mbar anan do sə dəvac ahay re. ² A slan atan saa đakay anan ləbara sa 'am sə bahay a Mbərom, aday ta sa mbar anan do sə dəvac ahay.

³ A slan atan, ta sa jan atan kutok, a wa: «Zlen! Əna way kawa dəker, mbulo, way sa pa, aday dala nà, kâ sa gəben à alay inde bay. Aday ki gəben zana pi zek dukwen kərtektəkke re. ⁴ Kə dazlen à man a aday tə təmahak kwanay àga dowan a nà, kâ sa hədəken way a kwanay àga dowan ata wa bay. Njihen nà, àga dowan a sə təma kwanay àga winen ata awan, hus pə luvon a kwanay saa zla way a kwanay ata awan. ⁵ Əna aday do sa man ataya tə təmahak kwanay bay ite nà, zlen way a kwanay à man ata wa, aday kâ bəzləmen a morbodok su kon a tinen pə saray a kwanay ahay wa, anga aday tã san pi zek tinen tə ines aya awan.»

⁶ Natiya, do maslan anahan ataya ta ra zek, ta zla pu kon pu kon sə đakay anan ləbara mugom a sa 'am sə bahay a Mbərom kwa aha fok. Aday tinen apan ti mbar anan do sə dəvac ahay re.

*A nan à Hiridus sa san Yesu nə wayaw
Mata 14.1-12; Markus 6.14-29*

⁷ Natiya kutok, Hiridus, bahay sə Galile, a sləne pə ləbara si mer su way a Yesu a sa ga tə njavar anahan ahay ataya awan. Aday do ahay tinen apan ti təkər ləbara anahan ata re nà, a wusen nga tə mindel. Anga do azar aya awan, tinen apan ti ja nà, ta wa: «I ga nà, Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay ata kà mak uho.»

⁸ Do azar aya ite ta wa: «Sə sləray ahay nà, Eliya.»

Do azar aya ite asa ta wa: «I ga nà, dō kàrtek à wulen su dō maja'am a Mbərom sə kwakwa ataya kà mak uho.»

⁹ Əna Hiridus nà, a wa: «Aday Yuhana dō sa gan bap̄tisma anà dō ahay ata nà, nə gəđak panan nga. Aday sa ga mer su way matana ataya, hus sləmay anahan a saa ndar ndənnan ata nə waya asa anaw?»

Natiya Hiridus a gan may sə canan anà Yesu aday á san anan.

Yesu a varan way sa pa anà dō ahay ti ga mbulo dara

Mata 14.13-21; Markus 6.30-44; Yuhana 6.1-14

¹⁰ Natiya pə dəba anahan a wa nə dō maslan a Yesu a sa slan ataya ta mak ahay à man anahan. Tə đakan anan way a kawa ana tinen sa gay à man ataya wa ata fok. Aday Yesu a ngaman atan taayak a tinen a, ta zla zad, bəse tə wulen su doh a sə ngaman Baytisada ata awan.

¹¹ Natiya, dō ahay ta san patan tinen tiya nà, ta zla, ta njad anan Yesu tə njavar anahan ahay à man ata awan. Yesu a təma atan, a đakan atan anan ləbara sa 'am sə bahay a Mbərom. A mbar anan dō a sa gan may anà zay a tinen ahay re.

¹² Natiya kutok, suko a ga lele nà, dō maslan ataya ta zla pə cakay a Yesu, ta jan nà: «Suwan, mbakan cəved anà dō ahay tã zla pə culok ahay, à wulen su doh ahay, anga aday tã saa pəlay way sa pa, ta man sə nahay aya, bina mənuko à man kiβe inde asanaw?»

¹³ Əna Yesu a mbəđahan atan apan, a wa: «Kwanay a viren atan way sa pa awan.»

Tə mbədfahan apan, ta wa: «Inde pumo nà, tapa sa pen ahay dāra tə apan kələf ahay cew. Kak si ka gan may mā zla à wulen su doh ahay inde, saa pəlay ahay way sa pa aday ata bina, hənə anan i slan anà man su dō a anan bay asanaw?»

¹⁴ Do sa pa way à man ata dūkwən, tinen mə baslay a nà, mungol a dəkdek aday nà, ta ga mbulo dāra.

Əna Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Jen anà dō ahay tē njahay njəbukbək. Man kərtek cənə, i ga dō ahay kwa kuro dāra, kwa kuro dāra.»

¹⁵ Njavar anahan ataya, ta ga mer su way a kawa ananahan a sa jan atan ata awan.

¹⁶ Yesu a gəba anan tapa sa pen a dāra ataya, tə kələf a cew ataya awan. A ca ide à mburom, a ngəran ayak anà Mbərom. A gəzla anan i zek wa, a varan anan anà njavar anahan ahay aday tē gəzlan anan anà dō ahay.

¹⁷ Do ataya fok ta pak, tə rahak 6ah 6ah. Tə halan nga anà mə mbəsak a patan wa ata awan, aday kə rahak anan cəkarak ahay kuro nga anahan a cew re.

*Piyer a dəkay anan nà, Yesu nə winen Almasihu
Mata 16.13-19; Markus 8.27-29*

¹⁸ Pə luvon a inde, Yesu winen apan i ga amboh taayak anahan awan. Aday njavar anahan ahay dūkwən tinen inde bəse à man anahan kutok. Yesu a cəce patan wa, a wa: «Do ahay ta ja pi nən nà, nən nə wayaw?»

¹⁹ Tə mbədfahan apan ite, ta wa: «Do hinen ahay ta wa, iken nà, Yuhana dō sa gan baptisma anà dō ahay ata awan. Do maza aya ta wa, iken Eliya, dō maja'am a Mbərom. Do azar aya dūkwən ta ja nà,

iken dō kārtek à wulen su dō maja'am a Mbərom ahay sə kwakwa ataya sa may uho.»

²⁰ Aday Yesu a cəce patan wa asa, a wa: «Aday kwanay a nà, ki wen nen nà, wayaw?»

Natiya kutok nà, Piyer a mbəđahan apan, a wa: «Iken nə Almasihu, dō ana Mbərom sə slənay ahay ata awan.»

²¹ Yesu a sləne 'am ata cəna, a gafan atan 'am, a wa: «Əna kâ sa dīken anan anan anà dōwan bay.»

²² A jan atan asa, a wa: «Bəlaray nen Wan su Dō nà, ni ga dəcə bayak awan. Aday məcəd sə Yahuda ahay, tə bahay sə gəđan dundo anà way ahay anga Mbərom, tatə miter sə Tawrita ahay ti lar nen, aday dō ahay ti vad nen. Əna pə luvon maakan anahan a cəna, nen ni slabakay ahay à məke wa.»

Dəcə inde pə cəved sə pərahan azar and Yesu

Mata 16.20-28; Markus 8.30 - 9.1

²³ Natiya, pə dəba anahan a wa kutok nà, Yesu a jan ù dō sə pərahan azar ataya fok, a wa: «Kak dōwan a a nan sə pəruho azar nà, â mbəsak sə bayakan way anà nga anahan, â tavak dədom anahan mə zləngad ata kəla luvon fok, â pəruho azar. ²⁴ Anga kâ nak anan anà dōwan a sa tam anan sifa anahan nà, i lize anan adəka. Əna dōwan a kə lizek anan sifa anahan anga nen nà, i tam anan sifa anahan adəka. ²⁵ Bina, dō kâ sak a njad anan way sə daliyugo a anan fok anà winen, aday sifa anahan a nà, kə lizek anan nə, sa gan dədəffa nà, ma mba asa anaw? Ibay!

²⁶ «Asa, kak dōwan a kâ gak waray sə đakay anan sləmay uno aday sə đakay anan 'am uno ahay nà, nen ni ga anan winen kəkəmw? A alay a aday na mak ahay tə mazlađ uno awan, tə mazlađ

ana Bəbay uno Mbərom, aday tə maslay anahan cəncan aya ata nà, nen Wan su Do dukwen ni naa pəkan waray ĩ ide cite.

²⁷ «Nen apan ni jak ikwen tə dīdek awan: Dowan aya inde à man a anan, ti mac mənǰəna sə canan anà bahay a Mbərom bay.»

Zek a Yesu a mbəda pə ide ana njavar anahan ahay

Mata 17.1-8; Markus 9.2-8

²⁸ Natiya kutok, a njahay pə dəba ana 'am a tinen ata wa way sə lumo kərtek nà, Yesu a gəba pə azar, Piyer, Yuhana tə Yakuba. A ján à ǵəzlom saa ga amboh.

²⁹ A alay a winen apan i ga amboh à ǵəzlom à man ata bine siwaw nà, zek anahan a mbəda, aday zana anahan dukwen a dav herre kwedekkwedek. ³⁰⁻³¹ Cəna, dowan aya inde cew, atə Musa tə Eliya, tə sləray à jiyjay sə mazlaǵ a Mbərom inde. Tinen apan ti kad bala tatə Yesu, pə amac anahan saa təra à wulen su doh sə Urəsalima, anga sa ndav anan wa mer su way anahan ata awan.

³² Cəkəbay Piyer tə Yuhana, aday tatə Yakuba nà, tinen ma njak ahan aya awan. Ahan ata kə gumak atan tə mindel, əna tə pədek pə ahan wa nà, tə canan anà jiyjay sə mazlaǵ a Yesu, tu do a cew ataya mə tavay aya pə cakay a Yesu.

³³ A alay a do a cew ataya tinen apan ti gəzla nga tatə Yesu ata nà, Piyer a jan à Yesu, a wa: «Miter, mənuko à man a anan nə sumor awan. Natiya mi ngaray jawjawa ahay maakan: kərtek awan anga Musa, kərtek a ite anga Eliya, aday mədakwidok a nà, anga iken awan.» Piyer a ja 'am anahan ata nà,

so, bina a gəzlan alay anà 'am anahan ata bay jiga awan.

³⁴ A alay a Piyer winen apan i ja 'am ata nà, mugudongudon a dazay, a van atan nga sərdədək. Njavar a Yesu ataya ta ma nga pə ajəjar anga mugudongudon a sa van atan nga ata awan.

³⁵ Cəna, 'am a ndəray ahay à mugudongudon ata wa, a wa: «Wita nà, wan uno, dō nen sə walay anan ata awan. Slənen anan anan 'am anahan!»

³⁶ Pə dəḃa ana Mbərom sa jay ahay 'am à mugudongudon ata wa cəna, tə canak anan anà dōwan miza pa nga a Yesu wa sabay. A alay ata ite, njavar anahan ataya tə njahay way a tinen tete, tə təkərek anan anan ləbara sə way a tinen sə canan ata anà dōwan bay.

Yesu a mbar anan wan a inde məhərvov a taa ban anan

Mata 17.14-18; Markus 9.14-27

³⁷ Idə a cəde sidew a kutok, Yesu a dazay ahay à ḃəzlom wa tə njavar anahan a maakan ataya awan. Tə dəzley ahay cəna, dō ahay bayak a ta zla saa zlangay tə tinen.

³⁸ A wulen su dō a bayak ata wa, dōwan a inde à man ata a zlah pi zek tə məgalak awan, a wa: «Miter, amboh. Na gak anak kem, anga wan uno mənduwel a həna anan â gak i zek wa ite.

³⁹ Məhərvov a taa ban anan. A alay a aday kə bənak anan nà, a ma nga sa zlah pi zek, winen apan i nguće, aday dūkwen mumbəf a rahan à 'am inde nə popo. Winen apan i ga anan alay ta wan a anan tə mindel, aday kə bənak anan dūkwen, a man uda bəse bay re. ⁴⁰ Na gak anan kem anà njavar anak

ahay, aday tâ razl panan apasay sə məhərvov ata ite dukwen, ta mbak apan bay re.»

⁴¹ Yesu a jan atan, a wa: «Kwanay nà, adaf nga a kwanay ma kac awan kələdaw? Kə sənən anan cəved a Mbərom bay re. Ni njahay tə kwanay, aday ni səmen anà way a kwanay ahay nə hus à siwaw?» A jan anà bəbay a wan ata kutok, a wa: «Ənga, hayak anan ahay wan anak ata à man uno awan aday.»

⁴² A alay a wan ata winen apan i nay ahay à man a Yesu ata nà, apasay sə məhərvov ata a ban anan kwayan'a bəram à məndak. Winen apan i nguce, nguc nguc.

Cəna, Yesu a lar angəraz pə apasay sə məhərvov ata tə məgalak awan. Kwayan'a, a ndalay panan sə coy. A man anan à alay inde à bəbay anahan awan. ⁴³ Way a sə təra ata a gan masuwayan anà dō sa man ataya tə mindel, anga məgala sə mazlaḡ a Mbərom ata awan.

*Yesu a dakay anan amac anahan asa
Mata 17.22-23; Markus 9.30-32*

Əna dō ataya fok tinen apan ti jalay pə way a Yesu sa ga ataya mba nà, Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: ⁴⁴ «Pəken sləmay lele pə 'am uno nen a saa jak ikwen a həna ata awan. Nen Wan su Dō nà, ti varan nen à alay inde anà dō sə daliyugo ahay.»

⁴⁵ Əna njavar anahan ataya tə sənək nga sa 'am anahan a sa jan atan ata bay. Nga sa 'am ata mi der a patan wa, anga aday tâ san anan 'am anahan a sa jan atan ata bay. Aday dukwen zlawan a gan atan sə cəce panan 'am anahan ata re.

Waya sə zalay do hinen tə məduwen à bahay a Mbərom inde anaw?

Mata 18.1-5; Markus 9.33-37

⁴⁶ Natiya, pə dəba anahan a wa asa kutok, njavar anahan ahay tinen apan ti vad awiyaway pa 'am sa jəka waya məduwen à wulen a tinen inde anaw.

⁴⁷ Kwayan'a, Yesu a san way sə mível a tinen ata zle coy. A ngaman ayak anà wan cədəw awan, a tavay anan pə cakay anahan awan. ⁴⁸ A jan atan, a wa: «Kuwaya kà sak a təma jəba sa wan kawa həna anan ataya kərtek a anga sləmay uno nà, dōwan ata a təma nə nen awan. Aday dōwan a kə təmahak nen ite nà, a təma nə Mbərom, do sə slənay ahay nen ata awan. Bina dōwan aday həna winen cədəw a à wulen a kwanay inde fok ata nà, winen nə do məduwen a kutok.»

Do sa nak ikwen ide bay nà, winen do a kwanay

Markus 9.38-40

⁴⁹ Yuhana a jan anà Yesu, a wa: «Miter, ma tak anan à nga anà dōwan a inde winen apan i razl apasay lelibay aya à do ahay wa tə sləmay anak. Əna mə gafak anan 'am, anga winen do a mənuko bay.»

⁵⁰ Əna Yesu a mbəfahan apan, a wa: «Kê gifen anan 'am bay. Do aday a nak ikwen ide bay ata nə, winen nə do a kwanay asanaw!»

Do sə Samariya ahay tə dəfak nga pə Yesu bay

⁵¹ Natiya, alay a Yesu saa zla pə daliyugo wa à mburom winen apan i slay ahay bəse coy ata nà, a jan i zek anahan nə ni zla à Urəsalima aday.

⁵² A slan do maslan anahan ahay pa 'am. Ta zla à wulen su doh sə Samariya a inde. Tə dəzle nà,

tə pəlan man sə nahay à man ata awan. ⁵³ Do sə wulen su doh ataya tə təmahak a bay, anga 6a tə slənek, a nan sa zla à Urəsalima.

⁵⁴ Əna atə Yakuba tə Yuhana, njavar anahan ahay, tə canan anà way ataya nà, ta jan anà Yesu, ta wa: «Ba Məduwen, a nak mâ jan ù uko â dazay ahay patan à mburom wa aday â lize atan daw?»

⁵⁵ Əna Yesu a cak ayak patan basl tə ide, [a jan atan, a wa: «Ata nà, inde pikwen nə apasay wuraw? ⁵⁶ Anga nen Wan su Do nà, na nay ahay anga sə lize anan sifa sə do ahay bay, əna anga sa tam anan.»]

Cəna, ta zla way a tinen ù kon hinen.

*Do sa gan may sə pərahan azar anà Yesu ahay
Mata 8.19-22*

⁵⁷ Natiya, tinen pə cəved sa zla mba ata nà, dōwan a inde a jan à Yesu, a wa: «Nen ni pərahak azar kwa aha fok.»

⁵⁸ Yesu a sləne 'am ana dōwan ata nà, a jan, a wa: «Hwehwe ahay nà, məke a tinen ahay inde, məvuhom sa nga mburom ahay dukwen, doh a tinen ahay inde, əna nen Wan su Do nà, man sə nahay uno inde saa man uda ibay.»

⁵⁹ A jan anà do hinen asa, a wa: «Hayak, pəruho azar!»

Əna dōwan ata a mbədahan apan, a wa: «Ba Məduwen, u no sə pərahak azar, əna vuro cəved nà zla agay, nà saa lay anan ahay bəbay uno aday.»

⁶⁰ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Mbəsak anan məsinde ahay tâ la məsinde a tinen ahay. Əna iken, zla saa dakay anan ləbara sa 'am sə bahay a Mbərom.»

⁶¹ Do hinen ite a jan à Yesu, a wa: «Ba Məduwen, u no sə pərahak azar, əna mbuko cəved saa jan ahay 'am pi zek wa anà do su doh uno ahay aday.»

⁶² Yesu a mbəđahan apan ite, a wa: «Do kə bənak alay pi jə sa ga mer aday winen apan i ca ide à dəba kurkwer nà, kà slak saa ga mer su way à bahay a Mbərom inde bay.»

10

Yesu a slan njavar anahan ahay kwa kuro cuwbe nga cew

¹ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a walay njavar maza aya awan, tinen kwa kuro cuwbe nga cew. A slan atan pa 'am anahan cew cew à wulen su doh ahay inde, aday ta man anahan a sa zla uda ataya fok re.

² A slan atan ta sa jan atan, a wa: «Way sa pa inde à guvo bayak a sə halan nga, əna do sə halan nga aya ta kac ike. Suwan gen anan kem anà bahay sə guvo awan, à zəga anan do ahay à guvo, anga sə halan nga anà way sa pa.

³ «Zlen, na slan kwanay kawa wan sə təman ahay à wulen sə kəla kiə ahay inde. ⁴ Əna way kawa dala, mbulo, təkarak nà, kà sa gəben à alay inde bay. Kà sa mbəđəken awan pə cəved, anga sa jan 'am anà do ahay bay re.

⁵ «Kə dəzlen àga dowan a nà, jen anà do su doh ataya nà, zay a Mbərom à təra à gulom su doh a anan inde. ⁶ Kak do sa gan may à zay a Mbərom inde à gulom su doh ata nà, zay a kwanay i təran anà dowan ata awan. Kak matanan bay cəna, zay a kwanay i təran atan bay. Əna zay a kwanay ata, i may ahay pə kwanay awan. ⁷ Njihen à gulom su

doh a sə təma uda kwanay ata awan. Pen way, aday sen way a tinen a saa varak ikwen ata fok. Anga do si mer su way i pa nà, way sə herreḅ anahan. Kâ sa bæren awan pu doh pu doh bay.

⁸ «Kə dəzlen à wulen su doh a aday tə təmahak uda kwanay ata nà, pen way a tinen saa varak ikwen ata fok. ⁹ Mbæren anan do sə dəvac ahay kawa ana kwanay sa tan à nga à man ata awan. Aday jen atan dukwen: “Bahay a Mbærom, winen defefe coy.” ¹⁰ Əna kə dəzlen à wulen su doh a aday tə təmahak kwanay à man ata bay cəna, zlen, kâ sa tiven à mægəzləga cəved, aday jen atan nà: ¹¹ “Mi bæzləmak ikwen anan morbodok sə wulen su doh a kwanay pə saray a manay ahay wa anga ines a kwanay. Əna sənən apan lele, bahay a Mbærom winen defefe tə kwanay coy.” ¹² Əna nen apan ni jak ikwen, pə luvon sə sariya nà, zek i naa dan anà do su kon ataya zal do sə Sodoma ahay.*»

Dəce pu kon aya sə təma 'am a Yesu bay ataya awan

Mata 11.20-24

¹³ Yesu a ja asa, a wa: «Iken, wulen su doh sə Kurajin, yam zek anak anga dəce i tak à nga. Iken, wulen su doh sə Baytisada dukwen, dəce i tak à nga re. Anga abay masuwayan aya ma ga à wulen su doh a kwanay ataya, tâ ga anan à wulen su doh sə Tirus tə Sidon nà, do sa man ataya ti yam pə ines a tinen ahay bidaw? Ti pak zana sə məsinde pi zek, ti njahay à məndak à rəḅa inde aday sə dakay anan tə yimak pə ines a tinen ahay tə didek awan. ¹⁴ Anga na awan, pə luvon sa ndav anan daliyugo

* **10:12** Ca pə Laataanooji 19.1-29.

nà, sariya ana atə Tirus tə Sidon nà, i dan atan 'am kawa ana kwanay bay.

¹⁵ «Iken Kafarnahum, a ga apak nà, Mbərom i cakaf wa iken à mburom daw? Matana bay! Ki zla nà, à məke sə mərda adəka coy.»

¹⁶ Natiya, Yesu a jan anà njavar anahan ataya kutok, a wa: «Do kə slənek ikwen anan nà, kə slənek uno anan re. Dowan a kə təmahak kwanay bay nà, a təma bay nà, nen awan. Aday asa dō kə təmahak nen bay, a təma bay nà, zek a Mbərom a sə slənay ahay nen ata awan.»

Njavar a Yesu ma slan a kwa kuro cuwbe nga cew ataya ta may agay

¹⁷ Do maslan a kwa kuro cuwbe nga cew ataya ta may ahay tə ataslay mivel awan. Ta nay, ta jan à Yesu nà: «Ba Məduwen! Kwa apasay lelibay aya dukwen tə bənak umo à 'am wa anga sləmay anak.»

¹⁸ Yesu a jan atan ite, a wa: «Nə canak anan anà Fakalaw kə slahak ahay à bagəbaga mburom wa kawa Mbərom a wuted ike. ¹⁹ Əna ihe! Anga məgala sə mazlaḅ uno, ni varak ikwen cəved ki jənen pa nga sə dədew ta sə rəje aya awan, aday ki gen bahay pə manide a kwanay Fakalaw, pə way ahay fok. Awan saa ga alay tə kwanay nà, inde sabay. ²⁰ Aya əna kə tislən mivel həna anga apasay lelibay aya tə bənak ikwen à 'am wa cəna coy bay. Tislən mivel həna adəka nà, anga sləmay a kwanay ahay mə vinde awan, à mburom.»

*Ataslay mivel a Yesu
Mata 11.25-27, 13.16-17*

²¹ A alay ata kutok, Apasay Cəncan a a taslan a mivəl anà Yesu. A həran nga anà Mbərom, a wa: «Bəbay uno, iken Bahay sə bagəbaga mburom, iken Bahay sə daliyugo. Suse anak, anga kə dəkək anan anan way a anaya anà gwaslay ahay, way ataya aday dükwen abay kə dərek anan pu dō sə kəlire ahay wa, pu dō sə asan way ahay wa. Ayaw, Bəbay uno, ka ga matanan, anga a zlak à nga anakiken awan.»

²² A jan anà dō sa man ataya kutok, a wa: «Bəbay uno Mbərom kə varak uno anan way ahay fok. Dowan sa san sa jəka nen wan anahan nə ibay, si zek ana Bəbay Mbərom awan. Aday dükwen, dōwan sa san Bəbay uno nə wayaw nə, ibay, si nen wan anahan awan, tu dō aday Wan a Mbərom a gan may sə dəkən atan anan ataya awan.»

²³ Pə dəbə anahan a wa Yesu a mbəda 'am pə njavar anahan ahay, a jan atan anà tinen a dəkdek, a wa: «Tislen mivəl anga kə cinen anan anà way a anaya awan. ²⁴ Nen apan ni jak ikwen: Dō maja'am a Mbərom ahay tə bahay ahay bayak a ta gak anan may sə canan à way a kwanay a sə canan həna ata awan, əna tə canak anan anà awan bay. Ta gan may sə sləne way a kwanay a sə sləne həna ata awan, əna tə slənek awan bay re.»

Jike pu dō sə Samariya a inde a ga sumor lele awan

²⁵ Natiya awan, miter sə Tawrita a inde a slabak, anga a nan sa ban anan Yesu pə kwande. A cəce pə Yesu wa kutok, a wa: «Miter, ni ga nə mer sa ma aday ni sa njad sifa sa ndav bay ata anaw?»

26 Yesu a mbəđahan apan, a wa: «Ka tan à nga mə vinde a à Deftere sə Tawrita inde nə maw? Iken apan ki jinge nà, a ja nə maw?»

27 A mbəđahan apan anà Yesu ite, a wa: «Mə vinde uda nà: “Pəlay anan Mbərom Fetek, Bahay anak, tə mivél anak a təkə, tə apasay anak a təkə, tə məgala anak a təkə, tə abayak nga anak a təkə†” aday “Pəlay anan dō sə cakay su doh anak kawa iken sə pəlay anan nga anak ata awan.‡”»

28 Yesu a jan: «Wita nà, lele. Zla, kaa ga matanan kawa iken a sə baslay ata, aday ki njad sifa sa ndav bay ata kutok.»

29 Əna miter sə Tawrita ata a nan sə đakay anan nà, acəce 'am anahan ata nə lele awan. Anga nan, a cəce pə Yesu wa asa, a wa: «Aday dō sə cakay su doh uno ata nə wayaw?»

30 Yesu a mbəđahan apan kutok, a jan nà: «Dowan a inde a slabak à Urəsalima wa, i zla à Yeriko. Pə cəved kutok, dō sə akar ahay ta kad apan, tə culok panan zana, ta ndazl anan ledəddə. Ta zla way a tinen, tə mbəsak anan nə hədek hədek kawa i ndav zek coy.

31 «À man ata đukwen, dō sə gəđan dundo anà way anga Mbərom a inde, a nay tə cəved ata cite. A canan anà dowan ata mə nahay a gwəhəhhe nà, a zla way anahan tə zlawak cangəhha.

32 «Capəpa asa, dō hinen a nay ahay ta man ata re, winen dō sa ga mer su way ù doh sə mazlađ a Mbərom. A nay, a ca pə dowan ata matana re cəna, a ban cəved tə zlawak, a zla way anahan ite.

† 10:27 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.5. ‡ 10:27 Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 19.18.

³³ «Əna Samariya a inde, winen apan i zla à man anahan dären a ite, a dəzley à man ata nà, a canan anà dowan a mə nahay a gwəhəhhe ata awan, a gan i zek wa. ³⁴ A hədəken ayak pə cakay, a pəkan disise ahay pə mbəlak anahan a pi zek ataya awan, a banan apan. A slabak anan, aday a zləzlam anan pə zungo anahan, a zla anan à wulen su doh, à man sə təma mbəlok ahay, a gan nga anà dowan ata lele.

³⁵ «İde a cəde sidew a nà, a varan dala sə *dinar*§ ahay cew anà bahay su doh ata awan. A jan nà: “Gan nga anà dowan a anan lele. Kwa á ga nə kə lizek anan dala anak anà nga dəp nà, pə luvon a ni may ahay ta man a anan ata nà, ni naa hamak anan dala anak kutok.”»

³⁶ Yesu a cəce pə miter sə Tawrita ata wa kutok, a wa: «À wulen a su do a maakan ataya inde nà, sə təra do sə cakay su doh ana dowan aday do sə akar ahay sa kad apan ata nà, wayaw?»

³⁷ Miter sə Tawrita ata a mbədəhan apan anà Yesu kutok, a wa: «Sə təra do sə cakay su doh anahan nà, dowan a sa gan sumor ata awan.»

Yesu a jan kutok, a wa: «Əna, iken zla, kâ sa ga matanan ite.»

Yesu winen əga atə Marta tə Mariyama

³⁸ Natiya awan, atə Yesu tə njavar anahan ahay tinen pə cəved sa zla à Urəsalima nà, tə dəzle à wulen su doh a inde. A man ata nə, uwar a inde tə ngaman Marta, a təma atan əga winen.

³⁹ Məran a uwar ata inde dənə awan, tə ngaman Mariyama. A nay ahay pə cakay a Yesu, a njahan

§ 10:35 Dinar kərtək nà, əga tinen dala si mer su way sə hway kərtək.

ù vo, winen apan i pak sləmay pa 'am ana Yesu sa ja ataya fok. ⁴⁰ Cəkəbay Marta nà, nga winen apan i wusen ti mer su way à mbak inde.

Natiya kutok, Marta a nay ahay à man a Yesu, a jan, a wa: «Ba Məduwen! Dəna a anan winen mə njahay a pə cakay anak kəriya awan, aday zek winen apan i do ti mer su way ahay taayak uno kutok nà, ka jan ù mo zek ite bidaw?»

⁴¹ Yesu a mbəđahan apan, a wa: «Hey Marta, hey Marta! Iken nà, kə varak anan nga anak pi mer su way ahay bayak a ba? ⁴² Əna way inde kərtek lele awan, təde sə varan anan nga anak. Mariyama a varan anan nga anahan nà, anà way ata awan. Dowan saa gafan apan 'am nà, inde sabay.»

11

Atatak way a Yesu pə amboh

Mata 6.9-13, 7.7-11

¹ Pə luvon a inde, Yesu winen apan i ga amboh à man a inde. A ndəvay anan ahay sa ga amboh ata nà, do kərtek à wulen sə njavar anahan ahay wa a jan: «Ba Məduwen, đakan umo anan sa gan amboh anà Mbərom, kawa ana Yuhana sə đakan anan anà njavar anahan ahay ata ite.»

² A mbəđahan atan apan, a wa: «Kwanay apan ki gen amboh anà Mbərom nà, jen nə natiya awan: Bəbay a manay, do ahay tá san sləmay anak nə cəncan awan.

Bahay anak à ga zek à wulen a manay ite.

³ Varan umo way sa pa saa slan umo ata pə luvon pə luvon fok ite.

⁴ Pəsen umo anan ines a manay ahay,

kawa ana manay sə pəsen anan anà dō sa gan umo ines ataya cite.

Ba manay pə way saa njak manay ahay wa ite, anga aday mâ sa zla ĩ ines inde bay.»

⁵ A jan atan asa, a wa: «Hinahibay məndala anak inde, aday ki zla àga winen gak à luvon inde. Ki jan nà: “Amboh, məndala uno. Daf kə mbakak pikwen wa mənjoek ite daw? Ənga, vuro ite! ⁶ Anga car uno a inde, a may ahay à man a wa, winen àga nen, əna way sa pa inde upo sə varan ibay.”

⁷ Natiya kutok, məndala anak ata i mbədhak ahay apan ù doh wa ta sa jak nà: “Kə bəbulo ahay awan bay wuna! Nə tacak anan məsudoh uno coy, manay apan mi njak ahan tə gwaslay uno ahay. Ni mba apan sə slabak aday sə varak ayak way sa pa sabay!”»

⁸ Natiya Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen apan ni jak ikwen: Məndala anahan ata i slabak sə varan ahay way anahan a sa gan may ata awan. I varan ahay nà, anga sa jəka winen məndala anahan ata bay, əna anga winen apan i bəbalan ayak awan uho wa hwiya ata awan.

⁹ «Natiya kutok, nen apan ni jak ikwen: Cəcihen! Mbərom i varak ikwen way a kwanay sə cəce ata awan. Pəlen! Ki ten anan à nga anà way a kwanay a sə pəlay ata awan. Jen 'am pi zek uho, aday ti təbak ikwen ayak wa. ¹⁰ Anga kuwaya kə cəcihek way cəna, ti varan. Kuwaya kə pəlak way dukwen, i njad way anahan a sə pəlay ata awan, aday kuwaya kə jak ayak 'am pi zek uho wa dukwen, ti təban ayak wa cite re.

¹¹ «Kwanay bəbay ahay, wan anak kə cəcihek panak kəlef nà, ki mba apan sə varan dədew à

yime sə kələf inde bay asanaw? ¹² Kabay wan anak a cəce panak slay nà, ki mba apan sə varan rəje à yime sa slay inde bay re asanaw? ¹³ Kwanay dō lelibay aya adəka nà, kə sənən a viren anan way lele aya anà wan a kwanay ahay zle. Matana re, Bəbay a kwanay Mbərom winen à bagəbaga mburom dukwen, i mba apan sə varan Apasay Cəncan a anà dō sə cəce panan ataya fok bidaw?»

Yesu a razl setene ahay tə məgala a Mbərom

Mata 12.22-30; Markus 3.20-27

¹⁴ Pə luvon a inde, Yesu a rəzlay anan ahay setene ù dō maandak a wa, aday dōwan ata a dazlan sa ja 'am njəlen'en'e. Way ata a gan masuwayan anà dō ataya awan. ¹⁵ Əna dō azar aya ta wa: «Sə varan məgala a aday sa razl setene ataya nà, Bə'elzebul*, winen bahay sə setene ahay.» ¹⁶ Dō azar aya ite ta gan may sa ban anan pə kwande. Anga nan, tə cəce panan à gan atan masuwayan sə way sa nay ahay à mburom wa.

¹⁷ Əna Yesu a san way a tinen sə jalay ata zle kwayan'a. A jan atan kutok, a wa: «À bahay a wura wura fok cəna, kak dō anahan aya 'am kà zlak atan pi zek bay nà, bahay ata i nes wa. Doh ahay dukwen ti təra nə rəgay ahay, ti mbazl seked seked. ¹⁸ Matanan re, kak Fakalaw kà gak vərəm ti zek anahan a nà, bahay anahan a dukwen i tavay nga daw? Natiya, kwanay ki jen, nen na razl setene ahay nə tə məgala ana Fakalaw nà, angamaw? ¹⁹ Kak nen na razl setene ahay tə məgala ana Fakalaw nà, aday wan a kwanay ahay

* **11:15** Bə'elzebul nà, sləmay ana Fakalaw re.

ti sa razl setene ahay nə tə mægala à waya kutok asa anaw? Anga nan, sa naa mak ikwen anan mungok nà, wan a kwanay aya awan. ²⁰ Tə dīdem awan, na razl setene ahay tə mægala sə Apasay a Mbərom. Matanan re, ki sənən anan kutok, bahay a Mbərom kà nak ahay à wulen a kwanay.»

²¹ A ja asa, a wa: «Kak do gədan a, aday mə lavay zek a tə way sə alay anahan a, i ba way su doh anahan ahay lele nà, way anahan ahay ti lize daw? ²² Əna do sə zalan mægala à nga wa kà nak ite, kə zalak anan winen tə mungol nà, i ngəzar panan way sə alay anahan sə lavay anan zek ata awan, i gəzla anan zlile anahan a sə ngəzar pə dōwan ata wa anà car anahan ahay.

²³ «Do sə pəlay nen bay ata nà, winen nə do manide uno. Dōwan a kà mak uno zek sə halan nga anà way ahay bay cəna, sa tan 'am à kiβe nà, winen awan.»

*Amay ana setene à mivəl su do inde
Mata 12.43-45*

²⁴ Yesu a ja asa, a wa: «Setene kà nak ahay ù do wa nà, i zla à man kiβe inde saa bar, saa pəlay man sa man uda awan. Əna kə njadək man bay nà, i jan anà nga anahan: “Suwan ni ma ù doh uno nen a sa nay ahay wa ata awan.” ²⁵ Kà sak a may ahay nà, i tan à nga anà doh anahan a mama'am ata mə ndakay awan, mə faday a lele. ²⁶ Aday cəna, i ma pə dəba, i ray ahay apan setene azar aya cuwβe, sə zalay anan tə huwan asa, ti nay, ti njahay à dōwan ata inde. Aday anjahay ana dōwan ata nà, i təra lelibay a zal pa sə kukwa ata wa asa.»

Mbərom a daf ngama anahan nà, pu dō sə sləne 'am anahan ahay

²⁷ Yesu winen apan i ja 'am ata mba cəna, uwar a inde à wulen su dō ataya, a ja tə məgalak awan, a wa: «Mbərom kə dəfak ngama anahan pə uwar a sə wahay iken, aday iken sa sa pay anahan a ata awan.»

²⁸ Əna Yesu a mbəfahan apan ite, a wa: «Mbərom a daf ngama adəka nà, pu dō sə sləne 'am anahan ahay, aday sə dəfan apan anà 'am anahan a ma ja ataya awan.»

Do ahay ta gan may Yesu à gan atan masuwayan Mata 12.38-42

²⁹ Natiya kutok, dō ahay bayak a tinen apan ti zlak ayak à man a Yesu asa. Coy, a jan atan kutok, a wa: «Dō sə biten ahay nà, tinen huwan aya awan. Tinen ta gan may nà, anà masuwayan. Əna ti canan anà masuwayan sə awan sabay, kak si masuwayan sə təra pə Zonas, dō maja'am a Mbərom ata aday. ³⁰ Kawa ana Mbərom sə dəkay anan mazlaḅ sə sləmay anahan anà dō sə Nəniwe ahay tə masuwayan sə təra pə Zonas† ata nà, nen, Wan su Dō, həna dukwen ni təran anà dō sə biten ahay nə matanan re. ³¹ Pə luvon sə sariya nà, bahay sə Saba dukwen i slabak sa gan sariya anà dō sə biten a anaya awan. Anga kwa winen dəren təkede nà, kà nak ahay sa naa pəkak ayak sləmay pa 'am ana bahay Sulimanu, ma ja aya tə kəlire ata awan.‡ Əna, cen apan həna kutok, dō sə zalay anan Sulimanu tə məduwen dukwen, winen inde à man a ana awan. Əna hwiya dōwan a ngam sə sləne 'am

† **11:30** Ca pə Zonas 1 - 4. ‡ **11:31** Ca pə 1 Laamiiḅe 10.1-13.

anahan bay re. ³² Pə luvon sə sariya a Mbərom saa ga ata nà, dō sə Nəniwe ahay ti slabakay ahay uho pə kərtek a tu dō sə biten a anan ataya, ti gan atan sariya. Anga dō sə Nəniwe ahay nà, tə sləne wazo ana Zonas cəna, ta yam pə ines a tinen ahay. Aday đukwen, dō sə zalay Zonas winen inde à man a ana awan.»

Idé nà, way sa kan anan jiyjay anà zek

Mata 5.15, 6.22-23

³³ Yesu a ja asa, a wa: «Dowan saa đaf uko pə lalam, aday i đer anan, kabay i hərok apan tasa nà, ibay. Əna i đaf anan lalam ata nà, pə way sa đaf lalam awan, anga aday idé jiyjay á dəvan anà dō sa zla ù doh ataya fok lele.

³⁴ «Idé anak nà, kawa lalam sə dəvan jiyjay anà zek anak. Kak idé anak winen lele nà, ata zek anak a fok winen à jiyjay a inde. Əna, kak idé anak a lelibay nà, zek anak kə tərak kawa winen ì idé zənzen a inde. ³⁵ Gan nga anà zek anak lele, bina idé jiyjay anak á sa tərak kawa idé zənzen bay. ³⁶ Kak zek anak a fok ì idé jiyjay inde nà, aday kə mbakak uda man sə idé zənzen mənjoek bay nà, zek anak fok i təra idé jiyjay, kawa lalam sa kak anan jiyjay ata awan.»

Yesu a man a mungok anà Farisa ahay pi zek tə miter sə Tawrita aya awan

Mata 23.1-36; Markus 12.38-40

³⁷ Yesu a ndav anan 'am anahan ata mba cəna, Farisa a inde, a ngaman pa đaf àga winen. Ta zla àga dōwan ata kutok, ta pa đaf miya awan. ³⁸ A gan masuwayan anà Farisa ata, anga Yesu a pa đaf

mənjəna sə banay alay kawa atətak way sə bije a tinen ahay ata awan.

³⁹ Yesu a san way anahan a sə bayak ata zle. Anga nan, a jan, a wa: «Kwanay Farisa ahay nà, ki gen minje nə tə gəsa'am kabay tuwez. Kə cakiden anan day sə uho aya lele cəna coy. Aday cəkəbay, ta su doh sə mivel a kwanay ahay nà, mə cakad aya bay. Mivel a kwanay ahay ma rah aya nà, tə ubor aday tə huwan ahay. ⁴⁰ Kwanay nà, demdemem sə do ahay! Mbərom a ndakay way ahay nà, day sə uho tə day su doh a təkə bidaw? ⁴¹ Way a à siked a kwanay kabay à tuwez a kwanay inde ataya nà, viren anan anan anà do mətawak aya awan, aday way a azar aya fok ti i tərak ikwen cədan'a kutok.

⁴² «Əna kwanay Farisa ahay, wawayah, dəcə i tərak ikwen! Kə rəzlen anan à nga wa sa var alay mbok wa kərtek sə daslam ahay cara cara nə lele. Əna kə mbədəken anan nga tə dīdek anahan, tə asan zek anahan ahay. Abay tədə ki gen nà, way ataya awan, mənjəna sə mbəsak sa ga way a azar aya re.

⁴³ «Kwanay Farisa ahay, wawayah, dəcə i tərak ikwen! Anga ki zlen ù doh sə wazay ahay cəna, ki cen wa dukwen, man zəbor aya awan. Ki gen anan may nà, do ahay ta jak ikwen anan 'am à kwasuko nà, tə akərdeh aya awan, à wulen sə do ahay inde fok.

⁴⁴ «Wita nà, wawayah, dəcə i tərak ikwen! Anga ki gen minje nà, tə jəvay, aday do ahay tə canak anan bay ata awan. Do ahay tinen apan ti bəran pa nga mənjəna sa san apan.»

⁴⁵ Pə dəba ana 'am a Yesu a sa jan atan ata wa nà, do kərtek à wulen sə miter sə Tawrita ahay a

mbədfahan apan, a wa: «Ta 'am anak a sa ja ata nà, kə tərak manay à məndak re bidaw?»

⁴⁶ Yesu a mbəda apan, a wa: «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, wawayah, dəce i tərak ikwen! Anga kwanay apan ki taviken anan way ma ba aya tə mindel ata pa nga anà dō ahay, anga aday t̄ə gəba. Əna kwanay a dukwen, ki men atan apan zek kwa ta wan sə alay bay re.

⁴⁷ «Wawayah, dəce i tərak ikwen! Anga kwanay apan ki d̄əzlen anan jəvay anà dō maja'am a Mbərom ahay. Aday cəkəbay, sa vad anan dō ataya nà, bije a kwanay aya awan. ⁴⁸ I ga nà, way a bije a kwanay ahay sa ga à alay ataya nà, kà zlak ikwen à nga. Bina, sa vad anan dō maja'am a Mbərom ataya nà, bije a kwanay aya awan. Aday kwanay həna dukwen, kwanay apan ki d̄əzlen anan jəvay ataya re angamaw? ⁴⁹ Anga nan, Mbərom kà jak, a wa: “Ni slan dō maja'am uno ahay tu dō maslan uno ahay. Ti vad anan azar su dō a tinen aya awan, aday ti ga anan alay tu dō azar aya re.” ⁵⁰ Anga, kwa pa sə ndakay daliyugo wa, hus həna nà, tinen apan ti ndav anan dō maja'am uno ahay ta sa vad atan à məke sa ndaw. Anga nan, ni naa cəce mez ana dō uno ahay nà, pu dō sə biten a anan aya wa. ⁵¹ A bənay ahay kwa pə amac ana Abelš wa, hus pə amac ana Zakari, winen ma vad a à gala su doh sə mazlaḅ a Mbərom à wulen ana atə man cəncan a ta man sə gədan dundo anà way ahay ata awan.* Ayaw, acəkan, Mbərom i naa gan sariya anà dō sə biten a anaya awan, anga way ataya fok.

§ 11:51 Ca pə Laataanooji 4.8. Nyalaade 24.20-22.

* 11:51 Ca pə 2 Habaruuji

⁵² «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, wawayah, dæce i tərak ikwen! Anga kə ticen anan cəved sa san Mbərom. Aday kwanay a dukwen, ki zlen à cəved ata inde sabay re. Aday kə gifen anan 'am anà dō sa gan may sa zla tə cəved ataya re.»

⁵³ Natiya kutok, pə dəba ana 'am anahan ataya wa nà, a slabakay way anahan à man ata wa. Cəna, miter sə Tawrita ahay tə Farisa ahay, ta ga apan mivél. Tə cəce panan way ahay cara cara bayak awan, ⁵⁴ anga ta gan may nà, abay Yesu â nes 'am cəna, ata ti ban anan pə kwande.

12

Aba zek pə way lelibay a wa

Mata 10.26-27

¹ Natiya, à alay ata a ite, dō ahay tə halay nga bayak awan, a baslay zek bay. Tinen apan ti zla nà, tə jənan pə saray i zek ahay. Yesu a dazlan sa jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Bənen nga a kwanay nə lele pə wudəh sə Farisa ahay wa, anga tinen nà, dō sə mba dəmbada ahay. ² Way mi dər aya fok ti kay ahay zek uho mba, aday 'am mə səsək aya asəsək fok, ti sləne zek kutok. ³ Anga nan, 'am a kwanay sa ja i idə zəzen a inde ata nà, i sləne zek i idə jiyjay a inde, aday 'am a kwanay sə səsək asəsək taayak ù doh a kwanay ataya dukwen, ti sləne zek kawa ki jen nə uho pə zavay wa.»

Lele sə jəjaran nà, anà wayaw?

Mata 10.28-31

⁴ Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen apan ni jak ikwen, car uno ahay: Kə jəjiren anà dō sa mba apan saa ndəvak ikwen anan sifa tətə ataya bay,

anga pə dəba anahan a wa nà, ti i mba apan sa ga awan inde sabay. ⁵ Do a aday təde ki jəjiren anan ata nà, nen apan ni đakak ikwen anan: Jəjiren anan adəka nà, anà Mbərom. Winen nà, i mba apan sə ndəvak ikwen anan sifa təte, aday pə dəba anahan a wa đukwen, i mba apan sa zla kwanay à məke sə mərda inde re. Ayaw, sumor a nà, jəjiren anan anà dowan ata kutok.

⁶ «Slənen asa aday, na wa kə sənən zle, tə sukom kədəye ahay đara tə dala sərđəde aya cew bidaw? Əna aday đukwen, Mbərom a san patan zle fok re asanaw! ⁷ Kə jəjiren awan bay jiga awan. Kwa sibœk sa nga a kwanay ahay đukwen mə baslay aya kərtek kərtek fok coy. Pə Mbərom nà, kwanay kə zilen a kədəye ahay gəmgam asanaw!»

Yesu i man zek ù do sə đakay anan ləbara anahan ahay

Mata 10.32-33, 12.32, 10.19-20

⁸ Yesu a jan anà njavar anahan ahay asa re, a wa: «Kak dowan a kà jak pa 'am su do sə daliyugo ahay “Nen do a Yesu!” nà, nen Wan su Do đukwen, ni ja pa 'am ana maslay a Mbərom ahay: “Winen do uno!” cite re. ⁹ Əna dowan kà jak pa 'am su do sə daliyugo ahay sa jəka a san nen Yesu bay cəna, nen đukwen ni jan anà maslay a Mbərom ahay nà, na san anan bay ite re.

¹⁰ «Do kə jənək uno pa 'am i nen Wan su Do nà, Mbərom i pəsen anan. Əna kak dowan a a jənan pa 'am nə anà Apasay Cəncan a nà, wita Mbərom i pəsen anan ines anahan kula itəbay.

¹¹ «Kwa siwa siwa tə bənak kwanay aday ta zlak kwanay pa 'am sə sariya ù doh sə wazay ahay, kabay pa 'am ana bahay sə daliyugo ahay, kabay

pa 'am su do mæduwen aya dæp nà, kâ sa jilen sa jêka aday mi i mbæðahan atan apan nà, kækæmaw kabay mi i ja nà maw ata bay. ¹² Anga à alay ata nà, Apasay Cæncan a i ðakak ikwen anan 'am a kwanay a saa ja ata awan.»

Jike su do zlile a mindel awan

¹³ A wulen su do a bayak ata wa kutok, dowan a inde a jan anà Yesu, a wa: «Miter, ænga, jan anà mærak uno â gæzlan umo anan way a bæbay a manay sa mac panan ata awan.»

¹⁴ Æna Yesu a mbæðahan apan, a wa: «Dowan a anan, nen nà tærak do sa gak ikwen sariya, kabay sè gæzlak ikwen anan zlile a kwanay ahay bay asanaw?»

¹⁵ Natiya, a jan anà do ataya fok kutok, a wa: «Bænen nga a kwanay pa sè pelay zlile wa. Anga sè bænan anan sifa uho anà do zænzen a nà, way anahan ahay, kabay zlile anahan ahay bay.»

¹⁶ Natiya awan, Yesu a tækæren atan jike sa 'am a anan kutok, a wa: «Dowan a inde nà, zlile awan, guvo anahan ahay inde pa man ma ndaþ aya awan. Kâ gak apan way bayak a tæ mindel.

¹⁷ Dowan ata a jalay à mivel anahan inde kutok, a wa: “Man i sla sa pak anan uda way uno ma ga bayak a anaya fok bay kutok nà, ni ga nà kækæmaw?”

¹⁸ «Coy a jan i zek anahan a kutok, a wa: “Næ njadak anan nga sa 'am a kutok. Suwan ni kad anan de uno ahay fok, ni han uda mæduwen aya awan, aday ni pak anan uda ndaw uno tæ way sa pa uno azar ataya fok. ¹⁹ Aday ni jan à nga uno nà: Zek uno, way anak inde mæ ndakay man a bayak awan, i ndav bay, i slak way sè ava bayak a

wanahan. Man uda kutok, pa way sa pa anak ahay aday bay itədaw! Ənga, sak ayak way həna anan aday, mbasay, taslay mivel bayak awan.”

²⁰ «Əna Mbərom a mbədahən apan, a wa: “Dowan a mindel a anan awan, à luvon a sə biten a anan inde nà, ni gəba anan sifa anak. Əna aday way anak a sə halan nga bayak a anan ata nà, waya saa pa anan kutok anaw?”»

²¹ Yesu a ndav anan ta sa jan atan kutok, a wa: «Matanan awan, pu dō sə halan nga anà zlile bayak a, anà nga anahan a dəkdek ata nà, i naa tərən matana re, bina pə idə a Mbərom nə winen dō mətawak awan.»

Adaf nga pə Mbərom

Mata 6.25-34

²² Pə dəba anahan a wa kutok, Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Nen apan ni jak ikwen həna: Kà sa jilen pə way sa pa tə zana bay. ²³ Sifa si zek a zalay way sa pa, aday zek dukwen a zalay zana re. ²⁴ Ənga, cen pə ngahak ahay aday. Ta casl awan bay, ta car awan bay, aday de a tinen ahay dukwen ibay. Əna Mbərom winen apan i varan atan way sa pa re. Əna kwanay, pə idə a Mbərom nà, kə zilen a məvuhom ahay lele bidaw?

²⁵ «Waya à wulen a kwanay saa mba apan tə ajalay nga anahan a sə zəga anan apan luvon sə njahay anahan mənjoek anaw? ²⁶ Kək ki mben apan sa ga way mənjoek kawa wita bay asənə, aday kə jilen pə way azar aya nà, angama kutok anaw? ²⁷ Ənga, cen pə avərez sə way ahay sa hay ahay à kiə ataya aday. Ta ga mer sə awan bay, ta han awan pi zek bay. Tə winen ata təke nà, nen apan ni jak ikwen: Kwa abay bahay Sulimanu tə

zlile anahan a bayak ata təkede nà, kula kə pəkak zana lele aya pi zek kawa avərez sə way ahay à kiβe ataya bay re. ²⁸ Həna dəp nà, Mbərom winen apan i rəβa anan daslam sə kiβe ahay, aday sidew a đukwen ti i han anan uko tə daslam ataya re. Kwanay do ma kac adaf nga a anan aya awan, kak Mbərom kà mbak apan sa ga mer su way matana nà, i mba apan sə pəkak ikwen zana pi zek lele aya zal way ahay, à kiβe ataya bidaw?

²⁹ «Matana awan, kwanay nà, kà sa yan anan nga i zek a kwanay ahay sə pəlay nə way sa pa kabay way saa sa ata bay. Kà jilen pə way ataya bay re. ³⁰ Anga jəba sə way kawa way ataya ata nà, sa ya apan nga sə pəlay nà, do sa san Mbərom bay ataya awan. Əna kwanay a nà, ki gen anan may anà way ataya đukwen, Mbərom Bəbay a kwanay a san apan zle re. ³¹ Suwan, pəlen adəka nà, bahay a Mbərom, aday way a kwanay sa gan may ataya nà, Mbərom awan, i varak ikwen atan kutok re. ³² Kà jəjiren awan bay, dəna uno ahay, anga Mbərom a gan may sə varak ikwen anan bahay anahan.»

*Man sa der zlile lele awan
Mata 6.19-21*

³³ Yesu a jan atan asa, a wa: «Sukumen anan way tə way a kwanay ahay, aday kà viren anan anan dala awan, anà do mətawak aya awan. Təmen mbulo sa đaf dala lele aya, aday sa nes itəbay ataya awan. Ndiken ayak man pə zlile a kwanay ahay à bagəbaga mburom. Anga à man ata nà, zlile a kwanay ahay ti lize itəbay. Do sə akar ahay ti njad apan alay bay, mumok ahay đukwen ti mba apan sa pa anan sabay re. ³⁴ Anga, zlile a kwanay ma

ɔaf a à man ata nà, mivel a kwanay a ɔukwen i ga nà cezlezlen'e à man ata re.»

Do si mer su way lele awan

³⁵ Yesu a jan atan asa, a wa: «Liven zek lele. Hinen anan lalam a kwanay ahay lele. ³⁶ Tøren nà, kawa ɔo sa ga mer su way ahay, tinen sa ba anan bahay su doh a tinen i may ahay à man sə gəba uwar wa ata awan. Kwa à ga nə bahay su doh ata à may ahay agay nə siwa siwa cəna, tinen inde mə lavay zek a sə təban ayak wa. ³⁷ Kak bahay su doh ata a may agay, aday a tan à nga anà ɔo si mer su way anahan ataya ma njak ahan aya bay, tinen apan ti ban pu doh cekərkərre nà, ngama i tərən anà ɔo ataya awan. Nen apan ni jak ikwen tə ɔiɔem a hənə: Winen a ta nga anahan awan, i jawad zek, i ngaman atan ahay, i varan atan man sə njahay, aday i gəzlan atan way sa pa tə alay anahan awan, ti pa kutok. ³⁸ Kak bahay su doh a tinen ata a may nə man luvon kabay əduw təkede, aday a tan atan ahay à nga nə tinen tə ɔde cekərkərre nà, ngama i tərən anà ɔo sa ba pu doh ataya awan.

³⁹ «Sənen pə way inde lele aday: Kak bahay su doh awan, a san apan zle, à alay a hənə anan nà, ɔo sə akar ahay ti nay ahay à ga winen saa zləray anan ahay nà, ɔowan ata i nahay nə tə ɔde cekərkərre anga aday ɔo sə akar ataya tã zlan ù doh bay, bidaw? ⁴⁰ Kwanay ɔukwen, njihen mə lavay zek aya cekərkərre matanan re, bina, nen Wan su Do nà, ni i may ahay à alay a ɔuwuraw ɔukwen, ki sənen apan bay re.»

Do sa ga mer su way lele awan, tu do sa ga mer su way lelibay awan

Mata 24.45-51

⁴¹ Natiya, pə dəba ana 'am a Yesu a sa jan atan ata wa kutok nà, Piyer a jan, a wa: «Ba Məduwen, ka ja 'am sə jike a anan ata nà, anga manay daw, bəzi anga do ahay fok daw?»

⁴² Yesu a mbəfahan apan, a wa: «Do sa ga mer su way lele awan, aday winen nə wurwer a ata nà, wayaw? Winen nà, dowan a aday bahay su doh anahan a sə mbakan anan do si mer su way ahay fok à alay anahan inde ata awan. Winen i varan atan way sa pa lele à alay aday tədə sa pa way ata awan. ⁴³ Zay i təran anà dowan ata awan, kak bahay su doh anahan kà mak agay aday kà tak anan ahay à nga winen apan i gan nga anà do si mer su way anahan ataya lele nà, na. ⁴⁴ Matana awan, nen apan ni jak ikwen lele, bahay su doh anahan ata i mbəsakan anan way ahay à alay inde nə fok.

⁴⁵ «Aya əna, hinahibay ite, do sa ga mer su way ata kà sak a jalay à nga anahan inde: “I ga nà, bahay su doh uno i may bəse bay.” Winen gədek sa ga anan alay tə azar su do si mer su way ahay, gədek pə way sa pa anahan ahay, sa pa, aday winen apan i vaway nga tə mahay anahan ahay re.

⁴⁶ Sənen apan lele kutok, bahay su doh ana dowan ata i may ahay nà, pə luvon a aday winen a i san apan bay jiga ata awan, kabay à alay a dukwen i san bay re. Bahay su doh anahan ata kà sak a may ahay aday kà tak anan ahay à nga nà, winen apan i ga mer su way lelibay aya ata nà, i ga anan alay

tə dōwan ata tə mindel. I razl anan, i sa njahay tu dō lelibay aya awan.

⁴⁷ «Hinahibay dō si mer su way a inde, aday a san way kawa ana bahay su doh anahan sa gan may â ga anan ata awan. Aya əna, dōwan ata kà lavak anan zek, aday kà gak anan way kawa sa zlan à nga anà bahay su doh anahan ata bay re. Kak matanan nà, ti jan pə akəta nə lele, ti vad anan alay bayak awan. ⁴⁸ Əna dō si mer su way hinen inde, winen a san sa ga way a kawa sa zlan à nga anà bahay su doh anahan ata bay. Winen nà, ti jan pə akəta nə mənəcək kəriya awan, anga a san bay. Tə varak anan way anà dōwan a bayak a nà, ti cəce panan wa nə bayak a re. Dōwan a aday tə mbakak anan anan way à alay inde bayak nà, ti naa cəce panan dukwen bayak a re.»

*'Am i zlan pi zek anà dō ahay sabay anga Yesu
Mata 10.34-36*

⁴⁹ Natiya awan, Yesu a dazlan sa ja asa, a wa: «Nen na nay ahay nà, anga sa naa dəfan uko anà daliyugo, aday na gan may nə uko ata abay â han kwayan'a. ⁵⁰ Nen ni dazay təzlev həna à dəce inde kawa dō sə dazay à a'am inde à alay a winen sa ga baptisma ata awan. Əna hwiya nen ni sa məndolor sə dəce ata hus à andav a inde. ⁵¹ Kwanay ki jen nà, nen na nay ahay anga aday zay â ga inde pə daliyugo dəw? Cəkəbay matanan bay, na nay sə gəzla anan dō ahay pi zek wa adəka bugol. ⁵² Azanan dō ahay dəra a gulom su doh kərtek a inde nà, ti gəzla. Dō ahay maakan awan, 'am i zlan atan pi zek tu dō cew aya sabay. Dō a cew ataya dukwen, 'am i zlan atan pi zek tu dō maakan

ataya sabay re. ⁵³ Bəbay sa wan i nes pi zek ta wan anahan, aday wan ata dukwen, ti nes pi zek tə bəbay anahan ata re. May sa wan i nes pi zek tə dəna anahan, aday dəna ata dukwen, ti nes pi zek tə may anahan ata re. May sa wan dukwen i nes pi zek tə dalay ana wan anahan, aday dalay ana wan anahan ata dukwen, ti nes pi zek tə jəje anahan ata re.»

*Agəzlan alay pi zek wa anə way saa təra ahay
Mata 16.2-3*

⁵⁴ Yesu a jan atan asa, a wa: «Kə cinen anan anə mburom kə gəbak ahay vegege tə day sə dəlon wa nə, ki wen, iven i gay ahay, aday a ga ike acəkan re. ⁵⁵ Ka sak a cinen anan ə mađ winen apan i ma nga ə dəlon nə, ki wen ata herreḅ i ga, aday a ga ike acəkan re. ⁵⁶ Matana awan, kwanay do sə mbadəmbada ahay, way sa ga ə mburom tə way saa təra pə daliyugo fok nə kə sənən a agəzlan anan alay pi zek wa nə lele, aday kə sənən pə way sə təra ə alay a wuswes a anan inde sabay ata nə, angama kutok anaw?»

*'Am ə zlak ikwen pi zek tu do manide anak
Mata 5.25-26*

⁵⁷ Pə dəba anahan a wa, Yesu a jan atan asa, a wa: «Kwanay a ki mben apan sə gəzlan alay pi zek wa anə way lele aya tə lelibay aya ta nga a kwanay a bay jiga nə, angamaw? ⁵⁸ Hinahibay, dowan a kə zlahak apak, aday kwanay pə cəved sa zla ə man sə sariya mba nə, suwan 'am ə zlak ikwen pi zek. Njiden zay ə wulen a kwanay inde, ə alay a kwanay pə cəved mba ata awan. Bina tə mungok anak ata təke, dowan ata kə sak a dəzle iken ə man su do sa ga sariya ahay nə, ti mak anan

mungok aday dō sa ga sariya i varan iken à alay inde anà suje ahay, ti tacak ayak iken à dangay. ⁵⁹Nen apan ni jak: Hus pə ananak saa hamay anan way anahan a sa zlah anan apak ata bay cəna, ti mbəsakay ahay iken ù doh sə dangay ata wa bay jiga awan.»

13

Suwan sə mbədahan lœn ĩ ines daw, kabay sə lize daw?

¹A alay ata ite, dōwan aya inde à man ata awan, ta jan à Yesu ləbara su dō sə Galile ahay, ta wa: «Pilatu kə vədak anan Galile ahay à alay a tinen apan ti gədan dundo anà way anà Mbərom, aday mez a tinen kə japak tə mez sə way a ma gad dundo aya ata awan.»

²Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay kə jilen nà, dō a ma vad ataya ta mac matanan nà, anga tinen dō sa ga ines ahay zal a dō sə Galile azar ataya daw? ³Nen apan ni jak ikwen nà, matanan bay, əna kwanay həna dukwen kə mbədihen anan lœn anà ines a kwanay ahay bay cəna, ki lizen kawa dō ataya cite re. ⁴Kabay dō a kuro nga jəmaakan sa mac à Silowam, à alay a doh zəbor a sa mbazl patan ata nà, kə jilen tinen ta gak ines ahay zal dō sə Urəsalima azar ataya fok daw? ⁵Nen apan ni jak ikwen nà, matanan bay re. Əna kwanay həna dukwen, kə mbədihen anan lœn anà ines a kwanay ahay bay ite nà, ki lizen dənam kawa dō ataya re.»

Jike sə buway sə wahay bay ata awan

⁶ Yesu a jan atan 'am sə jike a anan awan, a wa: «Dowan a inde a jule buway à guvo anahan, a nay saa bənak ayak wa wan awan, əna kə bənak bay, anga kə wahak bay. ⁷ Dowan ata a jan anà dō sa ga mer su way à guvo ata, a wa: “Həna kà gak ava maakan, nen apan ni ta nay abay sə bənak ayak wa wan sə buway anan, əna nə njadak bay anga kə wahak bay. Suwan gad anan, bina winen apan i nəso anan guvo kəriya nə pa maw?” ⁸ Əna dowan ata a jan nà: “Bahay su doh uno, suwan mbəsak anan apan sə tə viya a anan kərtek aday, ni lan à cakay wa, ni pəkan bərbor tuwwe nə, ⁹ izəne pac hinen ahay nà, i wahay kəmaw? Kak kə wahak bay re nà, aday kà gad anan kutok.”»

Yesu a mbar anan uwar a inde pə luvon sa man uda awan

¹⁰ Pə luvon a inde nà, luvon sa man uda awan, aday Yesu winen apan i wazay ù doh sə wazay. ¹¹ A man ata awan, uwar a inde mə təra à məndak a ava kuro nga jəmaakan, anga setene sa gan. A mba apan sə tavay bay. A zla nà, mə kərdeh a tuhha. ¹² Yesu a canan anà uwar ata cəna, a ngaman ahay, aday a jan, a wa: «Mazar, kə mbərak à atəra à məndak anak wa!» ¹³ Cəna, a daf apan alay, kwayan'a uwar ata a tavay lele kutok, a həran nga anà Mbərom.

¹⁴ Cəkəbay, way ata kə cəbak anan anà dō sə lavan nga anà doh sə wazay ata, anga Yesu sa mbar anan uwar ata pə luvon sa man uda ata, ata awan. A jan anà dō ahay kutok, a wa: «Luvon ahay inde mbərka sa ga mer su way ahay, əna suwan kī nen ahay à luvon a mbərka ataya inde aday sa mbar, bina si pə luvon sa man uda aday bay.»

15 Yesu Ba Məduwen a mbəđahan apan, a wa: «Kwanay nà, dō sə mbəđəmbəđə ahay kələđaw? Pə luvon sa man uda nà, kə pəsiken sla a kwanay ahay, kabay zungo a kwanay ahay sa zla atan à man saa varan atan a'am biđaw? 16 Uwar a həna anan nà, winen dō sə zaav ana Ibərahima. Fakalaw kà gak anan alay ava kuro nga jəmaakan nà, abay təde sə pəsakay anan ahay à alay a Fakalaw wa pə luvon sa man uda itəbay kələđaw?»

17 'Am ana Yesu a sə mbəđahan atan apan ata a pəkan waray i ide inde anà dō manide anahan ataya fok. Əna dō azar ataya fok tə taslak mivél anga mer su way ana Yesu a sa ga lele ataya awan.

Jike sa wan sə bəzan

Mata 13.31-32; Markus 4.30-32

18 Pə dəba anahan a wa asa, Yesu a wa: «Bahay a Mbərom a ga minje nà, ta maw? Aday ni ga anan minje həna nà, ta maw? 19 Ta ga minje nə tə wan sə bəzan.* Dowan a a gəba, a casl anan à guvo anahan, a hay ahay, a təra dədazl si sé məduwen awan, aday məvuhom ahay tə ndakay apan doh pə alay si sé anahan aya ata awan.»

Jike sə wudəh

Mata 13.33

20 A dəba wa asa re, Yesu a ja, a wa: «Bahay a Mbərom ta ga minje nə ta ma asanaw? 21 Ta ga minje tə wudəh sə kwasay way ata awan. Uwar a ra mənjoek, a gan anan, a pak pə nuko anahan gəsəđaf maakan. A la6 anan nà, nuko ata fok a kwasay, a zlambar.»

* **13:19** Yesu a ga minje nà, ti sé sə àga tinen a inde kawa kemsire.

*Jike sà mäsudoh mə mbədec awan**Mata 7.13-14, 21-23*

²² Natiya, à alay a Yesu winen apan i zla à Urəsalima nà, a takas kon a azar aya, tə wulen su doh ahay. Aday winen apan i tətakan way anà do ahay.

²³ A alay ata kutok nà, dōwan a inde, a cəce panan, a wa: «Ba Məduwen, waka Mbərom i tam a nà, azar su do ahay əngal cəna coy daw?»

Yesu a mbədahan atan apan, a wa: ²⁴ «Njəzlen pi zek sa zla à bahay a Mbərom inde tə mäsudoh a mbədec a njulehwehwe ata awan. Nen ni jak ikwen, do ahay bayak awan, ti gan may sa zla uda awan, əna ti mba pi zek bay. ²⁵ Aday, alay a i nay, bahay su doh i slabak nà, i tacay anan mäsudoh anahan kutok. Ata kwanay nà, kwanay uho mba. Matanan, ki dəzlen anan sə dəcan ayak anà mäsudoh, ta sa ja nà: “Manay uho ite. Bahay su doh a manay, təban umo ayak wa ite.”

«Bahay su doh ata i mbədahak ikwen ahay apan ta sa ja nà: “Kwanay mayanaw, na san kwanay bay fok.”

²⁶ «Aday ki dizlen anan sa ja kutok: “Da pak way sa pa, da sak way fok tatə iken awan, aday kə wazak à wulen su doh a manay re.”

²⁷ «I mbədahak ikwen ahay apan hwiya ta sa ja nà: “Na jak ikwen lele, na ja nə kwanay mayanaw nà, na san bay jiga awan. Mbəsiken nen səfek. Zlen ayak à man uno wa, kwanay do sə huwan ahay.”

²⁸ «À alay ata kutok nà, ki cinen anan anà Ibərahima, Isiyaku tə Yakob, aday tu do maja'am a Mbərom ahay fok à bahay a Mbərom inde. Ata

kwanay nà, ki yimen, ki ræcen slan, anga tæ tacak pikwen uho. ²⁹ Do ahay ti halay ahay nga kwa pæ daliyugo ahay wa fok, kwa ta sæ wura wa fok. Ti nay pæ kærtek a sa pa way à bahay a Mbærom inde. ³⁰ Sænen apan lele kutok, azar su dõ a ma lah aya pa 'am hæna ata nà, ti naa tæra dõ mædakwidok aya awan. Aday azar su dõ a mædakwidok ataya ite, ti naa tæra dõ ma lah aya pa 'am cukutok.»

Asæder sæ Uræsalima ahay

Mata 23.37-39

³¹ A alay ata ite, Farisa aya inde, ta nay ahay pæ cakay a Yesu, aday ta jan: «Zla way anak à man a anan wa, bina Hiridus a gan may sa vad iken.»

³² Əna Yesu a mbædahan atan apan, a wa: «Zlen ka si jen anà dõ sæ wurwer a kawa wan ana ayah ata nà: Luvon sæ biten ta sæ sidew næ, nen apan ni razl apasay lelibay aya awan, ni mbar anan dõ sæ dævac ahay. Aday pæ luvon maakan anahan a nà, ni ndav anan mer su way uno. ³³ Aya əna, sumor a ni pærahan azar anà cæved uno biten, sidew, aday anjahay sidew kærtek, bina a zla pi zek aday dõ maja'am a Mbærom à mac uho à man aya bay, sumor a nà, à Uræsalima awan.

³⁴ «Hayaka Uræsalima ahay! Kwanay dõ sæ Uræsalima ahay! Kæ væden anan dõ maja'am a Mbærom ahay, aday kæ tiren anan dõ a Mbærom sæ slanak ikwen ahay ataya tu kon. Aday saray bayak a, na gak anan may sæ halak ikwen nga anà kwanay dõ sæ Uræsalima ahay ù vo uno, kawa man njækar sæ halan nga anà wan anahan ahay à bærgaslay inde ata awan. Əna hwiya kæ ngæmen bay re. ³⁵ Ihe, doh sæ mazlað a Mbærom a kwanay

i tæra rægay. Nen ni jak ikwen anan: Ki cinen uno sabay, si azanan ki naa cinen uno nà, à alay a aday ki i jen: “Mbærom á daf alay sə mazlaḅ anahan pu dō sa nay ahay tə sləmay anahan ata awan.†”»

14

Yesu a mbar anan dōwan a inde pə luvon sa man uda awan

¹ Pə luvon sa man uda a inde nà, bahay sə Farisa ahay a inde, a ngaman à Yesu saa pa way sa pa àga winen. Əna à man ata kutok nà, dō a à man sa pa daf ataya, tə dəfan ide anà Yesu zuhhwe nə lele.

² Aday dōwan a inde à man ata awan, zek anahan a fok nà, ma tar a dəngəleffe, anga dəvac a gan, winen pa 'am a Yesu. ³ Yesu a cəce pə miter sə Tawrita tə Farisa mə ngamay ataya wa, a wa: «Pə luvon sa man uda nà, cəved inde sa mbar anan dō dəvac a daw, kabay cəved ibay daw?»

⁴ Dō ataya tətəte way a tinen, ta ngam sə mbədahan apan bay.

Coy Yesu a mbəda 'am pə dōwan a ata kutok, a mbar anan, aday a jan á zla way anahan.

⁵ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a jan ù dō sa man ataya asa, a wa: «Kwanay nà, hinahibay wan anak kabay sla anak kə slahak à kurok inde kwa pə luvon sa man uda nà, ki zəbay anan ahay wa way anak kwayan'a bidaw?»

⁶ Tətəte way a tinen ta mbak apan sə mbədahan apan bay re.

Jike pa man sə njahay à man sə way sa pa

† 13:35 Ca pə Jabuura 118.26.

⁷ Natiya, à man ata kutok, Yesu a ca pu dō a mē ngamay a ataya nē, ta ca nā, man sē njahay lele aya awan. Anga nan, a gan atan jike sa 'am a anan, a wa: ⁸ «Kak tē ngamak anak à azar uko sē gēba dalay nā, kâ sa lah sē njahay à man lele inde bay, anga hinahibay à wulen su dō a mē ngamay ataya inde nā, dō sē zalay iken tē mēduwen, i ga inde uda awan. ⁹ Ata, bahay su doh a sē ngamak ikwen ata, i nay pē cakay anak, i jak kutok: “Mbēsakan man sē njahay a anan anā dōwan a anan.” Ata nā, waray i gak sa zla saa njahay à man sē njahay a sē dēba ata inde bidaw? ¹⁰ Adēka bugol nā, kak tē ngamak anak à man a nā, kâ sa njahay, à man sē njahay su dō mēduwen aya inde bay. Ata dō sē ngamak ikwen ata kâ sak a canak nā, i jak: “Car uno, hayak! Ka naa njahay à man a lele a anan inde.” Ata i varak mazlaḅ lele pa 'am su dō a mē ngamay a à azar uko ataya awan. ¹¹ Matana awan, kak dōwan a kē hērak anan nga ĩ zek anahan nā, ti tēra anan à mēndak. Aday kak dōwan a kâ mak anan nga anahan à mēndak ite nā, ti hēran nga nē lele.»

¹² Pē dēba anahan a wa nā, a jan anā dōwan a sē ngaman anā dō ahay à azar uko āga winen ata kutok, a wa: «Ka sak a da way sa pa sē azar uko nā, kâ saa ngaman apan anā car anak ahay, kabay mērak anak ahay, tu dō anak ahay, aday anā dō sē cakay su doh anak zlile aya ata bay. Anga tinen nā, ti naa ga azar uko pē luvon a inde, aday ti ngamak saa hamak anan uda awan. ¹³ Əna kak ka dak way sa pa sē azar uko nā, suwan ngaman apan anā dō mētawak aya awan, anā dō mē tēra à mēndak aya awan, tu dō vēdal aya awan, aday anā dō hufof aya

awan. ¹⁴ Natiya Mbərom i daf apak alay sə mazlaḅ anahan, anga dō ataya nà, ti mba apan sə hamak anan uda bay. Əna Mbərom i i hamak anan uda awan, pə luvon anahan saa slabakay anan ahay dō didek aya à məke wa ata awan.»

Jike sə azar uko məduwen awan

Mata 22.1-10

¹⁵ Natiya kutok, dōwan a inde à wulen su dō sa pa daf pə kərtek a tatə Yesu ataya, a sləne jike sa 'am ata cəna, a wa: «Ataslay mivel i təran anà dō sa pa way sa pa anahan à bahay a Mbərom inde ata awan.»

¹⁶ Coy Yesu a mbəfahan apan kutok, a wa: «Dowan a inde, a ga azar uko məduwen awan, a da way sa pa, aday a ngaman apan anà dō ahay bayak awan. ¹⁷ Alay sa pa daf i sa sla kutok nà, a jan anà dō si mer su way anahan, a wa: “Zla, ka sa jan anà dō uno sə ngaman atan ataya nə, tâ nay həna kutok, anga way sa pa mə lavay zek a coy.”

¹⁸ «Əna dō a mə ngamay ataya fok ta ma nga sa may 'am pi zek wa, ta sa ja: “Mi zlak ayak sabay.” Do mama'am a a jan anà dō maslan ata, a wa: “Nə sukumak guvo həniniye. Ni zla təktek saa cay apan aday, na gak kem, à sa cəḅak bay ite.”

¹⁹ «Do hinen ite a wa: “Nə sukumak sla ahay kuro. Suwan nà sa cay pə mer su way a tinen aya aday. Na gak kem. A sa cəḅak bay ite.”

²⁰ «Do hinen ite asa a wa: “Nen nə gəḅay dalay həniniye, anga nan, ni mba apan sa zlak ayak həna bay.”

²¹ «Natiya kutok, dō maslan ata a ma aḡay à man ana bahay su doh anahan, a təkəren anan way ataya fok. Way ata a cəḅan anà bahay su doh ata

kutok, a jan anà dō maslan anahan ata, a wa: “Zlak ayak nə anga anga à man sə halay nga sə dō ahay ahay tə mægəzləga cəved ahay à wulen su doh inde, aday ngaman ahay anà dō mətawak aya awan, anà dō mə təra à məndak aya awan, anà dō huruf aya awan, aday tu dō vədal aya təke fok.”

²² «Dō si mer su way ata a zla saa ngaman ù dō ataya awan. Anjahay capəpa nà, a may agay, a nay, a jan anà bahay su doh anahan nà: “Kawa iken su jo ata nà, nə ngamak anan ahay ù dō ataya awan, əna doh kə rahak fan bay. Man mə mbəsak a inde mba.”

²³ «Bahay su doh ata a jan anà dō si mer su way anahan ata asa, a wa: “Zla pə cəved sə kiβe ahay fok, à guvo ahay. Kâ jan anà dōwan aya iken saa tan atan à nga ataya fok nà, təktek tâ nay ahay, anga aday doh uno â rah. ²⁴ Tə dīdek a nà, dō a mə ngamay a mama'am ataya aday sə ngəmay ahay bay ata nà, ti naa tukom way sa pa uno sabay.”»

Cəved sə pərahan azar à Yesu

Mata 10.37-38

²⁵ Pə dəba anahan a wa, à alay a Yesu winen pə cəved mba ata nà, dō ahay bayak a tinen apan ti pərahan azar. Coy, a ma idə à dəba, a jan atan, a wa: ²⁶ «Dōwan kə pərahak uno ahay azar, aday a nan sə təra njavar uno nà, â pəlay nen, zal bəbay anahan, zal may anahan, zal uwar anahan, zal gwaslay anahan ahay, zal mərak anahan ahay, aday zal zek anahan a təkede re! ²⁷ Kak dōwan a kə tavakak dədom anahan mə zləngad a aday kə pərahak uno azar bay cəna, kà slak sə təra njavar uno bay.

²⁸ «Matanan, kak dōwan inde à wulen a kwanay, a nan sa han doh mæduwen a lele a nà, i njahay tun, sə bayak apan aday bidaw? I jan à nga anahan kutok: “Doh ata i sa ndav nà, i pa puno fok nə dala jugumaw?”, i san anan pi zek wa aday re ba? ²⁹ Bina, kà sak a pak a saray awan, aday doh ata kə ndəvak sa han sabay nə, dō sə canan ataya nə ti mbasay apan bidaw? ³⁰ Do ataya ti ja nà: “Dowan a həna kə pəkak saray su doh, əna kə mbak pi zek sa ndav a wa sabay!”

³¹ «Matanan re, kak bahay a inde, a nan sa ga vəram tə bahay su kon hinen nà, i njahay tun sə bayak apan aday bidaw? I ca apan dō anahan ahay nə tinen mbulo kuroroo nà, i sla pi zek sa ga vəram tu dō mbulo kwa kuro cew nà, i san anan pi zek wa aday re ba? ³² Kak bahay ata kə cak apan i sla pi zek saa ga vəram tə dōwan ata tətibay cəna, i slan dō maslan ahay pə cakay anə bahay a hinen ata, à alay a winen dəren mba, i man ù vo ta sa man ayak 'am pi zek wa anga aday tã njad zay.

³³ «Natiya awan, kak dōwan kə mbəsakak anan way anahan ahay fok bay nà, i mba apan sə təra njavar uno bay re.»

Zətene aday a vad sabay ata awan

Mata 5.13; Markus 9.50

³⁴ Pə dəba anahan wa nà, a jan atan 'am sə jike asa, a wa: «Kə sənən apan zle, zətene nà, way lele awan. Əna aday kak zətene ata a vad sabay nà, ti man anan ahay avad anahan a hərβeβe ata, awana mba anaw? Inde sabay. ³⁵ Zətene ata nà, kə tərak way kəriya awan, i təra way lele a anga yugo sabay, aday i təra way lele a kawa bərbor sabay re.

Do ahay ti guce anan nə uho kəriya awan. Natiya kutok, sləmay inde pə dōwan a sə sləne 'am a anan nà, â sləne.»

15

Jike sə təman mə lize awan

Mata 18.12-14

¹ Natiya, dō sə cakal jangal ahay, pi zek tu dō sə atahasl ahay bayak awan, tə halay nga à man a Yesu anga aday ti sləne 'am anahan aya awan.

² Anga nan, Farisa ahay tə Miter sə Tawrita ahay ta ma nga sa ja 'am à wulen a tinen a inde ngura ngura ngura, ta wa: «Dowan a anan a təma aday dō sə atahasl ahay tâ pa way tə winen nà, angama aday anaw?»

³ Anga nan kutok, Yesu a gan atan jike sa 'am a anan, a wa:

⁴ «Izəne dō inde à wulen a kwanay, aday təman anahan ahay inde səkat. Kwa â ga sə lize nə kərtek a dəp nà, i mbəsak azar sə təman a kwa kuro dəsudō nga dəsudō ataya à kiḡe, aday i zla saa pəlay anan ahay kərtek ata hus pa sa njadāy anan ahay re asanaw? ⁵ Aday, kə njadək anan ahay təman a kərtek ata nà, i dəfay a way anahan jap pə jugom, i may agay nə, tə ataslay mivəl a kutok.

⁶ Kə dəzlek ahay agay nà, i ngaman ahay anà car anahan ahay, tu dō sə cakay su doh anahan ahay, aday i jan atan: “Tasluko mivəl, anga nə njadək anan ahay təman uno a sə lize ata awan.”

⁷ «Natiya awan, həna, nen apan ni jak ikwen, kak dō sə atahasl kərtek kə yimak pə ines anahan nà, ataslay mivəl i ga inde à mburom bayak awan. Ataslay mivəl ata i zalay ataslay mivəl anga dō

ahay kwa kuro dəsudó nga dəsudó dídek aya, aday ta gan may sa yam pə ines a tinen ahay bay ataya awan.»

Jike sə dala mə lize awan

⁸ Pə dəba wa a jan atan 'am sə jike hinen asa, a wa: «Uwar a inde nà, karanga anahan ahay inde kuro, aday kak kərtek a kà sak a lize panan nà, i ga kəkəməw? I han nə uko pə lalam anahan, aday i ca doh anahan ata fok ta sə fəday anan lele. I pəlay bətek bətek hus pa sa njad anan dala anahan ata bidaw? ⁹ Kak kà sak a njad a dala anahan ata nə, i ngaman anà məndala anahan ahay tu dó sə cakay su doh anahan ataya, i jan atan: “Tasluko mível pə kərtek awan, anga nə njadək anan dala uno sə lize ata awan.”

¹⁰ «Matanan re, ni jak ikwen, kak aday dó kərtek kə yimak pə ines anahan ahay nà, maslay a Mbərom ahay ti taslay mível anga winen re.»

Jike sa wan mə lize awan

¹¹ Yesu a ja asa, a wa: «Dowan a inde nà, wan anahan ahay inde cew. ¹² Wan zek cədəw ata a jan à bəban anahan, a wa: “Bəbay uno, vuro anan zlile uno nen saa njad à alay saa pa 'am anak azana ata awan.” Aday dowan ata a gəzlan atan anan zlile anahan acəkan.

¹³ «Pə dəba wa mənəcək nà, wan a cədəw ata a halan nga anà way anahan ahay fok, a sukom a way, aday a zla way anahan pə daliyugo hinen dəren. A man ata nà, a lize anan zlile anahan ata fok ta sə gəsle anan pə way kəriya awan.

¹⁴ «Dala a ndav panan cəna, may a ga pə daliyugo ata tə mindel. Dəce sə way sa pa dukwen a dazlan

saa gan kutok. ¹⁵ Anga nan, a zla saa ga mer su way àga dō su kon ataya awan. Dowan ata a slan anan saa ba gadura ahay à kiḃe. ¹⁶ A pəlay abay sa pa way sa pa mbala ana gadura ahay ata awan, anga may a han apan, əna dōwan a ngəman a bay.

¹⁷ «A dazlan sə jalay pə anjahay anahan à alay a winen àga bəbay anahan ata awan, a ja: “Dō si mer su way a bəbay uno ahay dukwen, tinen apan ti pa way sa pa kawa sa nan atan, a mbəsak patan wa re, aday nen adəka bugol ni mac ta may à man a anan nà, angamaw? ¹⁸ Suwan ni ma agay, aday ni i jan anà bəbay uno nà: Bəbay uno, na gak ines pa 'am a Mbərom, aday pa 'am anak re. ¹⁹ Na slak həna ki ca upo kawa nen wan si zek anak sabay, təra nen kawa dō si mer su way anak kərtek awan.” ²⁰ Natiya a slabak, a may agay kutok.

«Bəbay anahan a canan ayak dəren winen apan i nay ahay cəna, a gan ahay i zek wa. A haw apan, a ban anan həmbok pi zek. ²¹ Wan ata a jan à bəbay anahan kutok, a wa: “Bəbay uno, na gak ines pa 'am à Mbərom, aday pa 'am anak re. Na slak həna kà ca upo kawa nen wan si zek anak sabay.”

²² «Əna bəbay anahan ata a jan ù dō si mer su way anahan ahay, a wa: “Kagasl, gəben uno ahay zana lele aya awan, pəken anan pi zek. Dəfen anan wurdek à alay inde, aday pəken anan təkarak à saray inde. ²³ Pəsiken ahay guson sa sla ma har a lele ata awan, wasluko, duko, aday puko tə ataslay mivel awan. ²⁴ Anga abay wan uno a anan nà, kə tərak kawa ma mac awan, aday həna winen inde tə sifa awan. Kə lizek coy, əna nə njadək a way uno.” Tə dazlan sa ga azar uko tə ataslay mivel awan.

²⁵ «À alay a tinen apan ti ga azar uko agay ata nà, wan a dowan ata zek mæduwen a, winen à guvo. Winen apan i may à guvo wa mba aday i dæzley ahay agay bæse nà, a slæne dō ahay tinen apan ti ga ara tæ agærav awan. ²⁶ A ngaman ù dō si mer su way a bæban anahan ahay kærtek, a cæce panan læbara awan. ²⁷ Dowan ata a mbædahan apan, a wa: “Mærak anak kà mak agay, aday bæbay a kwanay a vad guson sa sla, anga kè njadæk anan winen inde zay.”

²⁸ «Wan a zek mæduwen ata a ngam sa zla ù doh sabay. A cæban, a ga mivel. Bæbay anahan a nay uho saa dæbukok anan ayak ù doh. ²⁹ Əna a mbædahan apan anà bæbay anahan, a wa: “Ngatay, bæbay uno. Ava bayan awan, nen apan ni gak mer su way næ lele mænjàna sa gak isew. Na taa dæfak apan re, aday tæ winen ata tæke dükwen, kula kæ varak uno kwa wan sæ awak zlækætev a anaya anga sa ga anan azar uko tæ mændala uno ahay bay re. ³⁰ Aday wan anak kè lizek anan dala anak tæ uwar sa ján uho ahay. Həna a may ahay agay næ kæ vædæk anan guson sa sla anga winen asa re!”

³¹ «Bæbay anahan a jan: “Wan uno, iken nà, iken inde ti nen a hwiya asanaw? Abay way uno ahay fok nà, ananak a bidaw? ³² Sumor a nà, dī ga azar uko tæ ataslay mivel awan, anga mærak anak a anan nà, kè tærak kawa ma mac awan, aday həna winen inde tæ sifa awan. Kè lizek coy, əna dæ njadæk anan.”»

16

Jike pu dō sa ga mer su way tæ wurwer awan

¹ Pə dəba anahan a wa asa, Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Dowan a inde nà, winen zlile awan, aday dukwen do inde kərtek sə lavan nga anà do si mer su way anahan ahay re. Əna do ahay ta ma 'am pə dowan ata à man a bahay su doh anahan ta sa ja nà: “Do si mer su way anak a anan winen apan i nes anan dala anak kəriya awan.”

² «Bahay su doh ata a sləne 'am ata cəna, a ngaman anà dowan ata kwayan'a, aday a jan, a wa: “Nə slənek do ahay ta mak apak 'am. Duko anan mer su way anak iken a sa ga anan tə zlile uno nen sə mbakak anan ata awan, bina iken ki təra do si mer su way uno sabay.”

³ «Do si mer su way ata a ma nga sə jalay kutok, a wa: “Aday həna jiga nà, ni ga nə kəməw? Bahay su doh uno kə larak nen i mer su way anahan wa re. Bənuko jəe, ni mba apan bay, aday ni dubok way pə do ahay wa, wita dukwen waray re. Pa ga həna jiga nà, kəma kutok anaw, zek uno? ⁴ Iyo, həna nə njadək anan nga sa 'am a nen saa ga ata kutok. Aday kwa bahay su doh uno kə larak nen i mer su way anahan wa dukwen, do ahay ti təma nen àga tinen re.”

⁵ «A ngaman ahay anà do sə təma gudire pə bahay su doh anahan ataya wa kərtek kərtek fok. A cəce pu do mama'am a wa, a wa: “Gudire ana bahay su doh uno inde apak nə jugumaw?”

⁶ «Dowan ata a mbədfahan apan, a wa: “Gudire sə amar ana bahay su doh anak inde upo, gungwan səkat.”

«Do si mer su way ata a jan, a wa: “Ihe, təma dərewel sə gudire anak həna kwayan'a. Njahay

aday vindey apan nà, gungwan sə amar kwa kuro đara bina səkat sabay.”

⁷ «A jan anà đo hinen asa, a wa: “Aday iken, gudire ana bahay su doh uno inde apak nə juguma ite anaw?”

«A mbəđahan apan, a wa: “Gudire sa ndaw anahan inde upo buho səkat đara.”

«Do si mer su way ata a jan nà: “The, gəba đerewel sə gudire anak kagasl, aday vindey ahay apan nə gudire sa ndaw ata nà, buho səkat fudo.”

⁸ «Bahay su doh anahan ata kə varak anan zlangar anà đo si mer su way anahan ata awan, anga đowan ata kà gak mer su way sə wurwer à wulen a tinen inde. Anga đo sə daliyugo a anan aya nà, tə zalay đo sə ide jiyjay ahay ta sa ga mer su way sə wurwer.

⁹ «Natiya, nen apan ni jak ikwen, kwanay nà, bənen car tə đo ahay tə zlile sə daliyugo a anan aday bidaw? Ata, zlile sə daliyugo a kà sak a ndav pikwen wa nà, Mbərom i təma kwanay pə cakay anahan a sə coy kutok.

¹⁰ «Kak đowan aday kà mbak apan sa gan nga anà way bayak a bay ata tə cəved a nà, kwa way bayak a đukwen i mba apan sa gan nga tə cəved a re. Aday kak đowan a a mba apan sa gan nga anà way bayak a bay ata tətibay nà, kwa way bayak a đukwen i mba apan sa gan nga tətibay re.

¹¹ Matanan, kak abay ki mben apan sa gan nga anà zlile sə daliyugo a anan tətibay nà, waya saa mbakak ikwen anan zlile đidek a aday ki gen anan nga anaw? ¹² Kak aday abay ki mben apan sa gan nga anà zlile su đo hinen ahay tətibay nà, waya sa

varak ikwen mbala ana kwanay a saa lavay ata mba asa anaw?»

*Atə Mbərom tə dala
Mata 6.24*

¹³ «Dowan saa mba apan sa gan mer su way anà bahay su doh ahay cew nà, ibay. Anga kə pəlak anan do kərtek a lele nà, i nan ide anà dowan hinen ata awan. Kabay, tə njahak tu do kərtek a lele gerger cəna, i kədey anan dowan a hinen ata awan. Matanan, ki mben apan sa gan mer su way anà Mbərom aday sə pəlay dala, cew maya dukwen, i ga zek bay re.»

*Atə Yesu tə Farisa ahay
Mata 11.12-13, 5.31-32; Markus 10.11-12*

¹⁴ Farisa aya inde à man ata tə sləne 'am a Yesu ma ja ataya fok nà, ta ma nga sə mbasay apan anga tinen a aday nà, tə pəlay zlile tə mindel.

¹⁵ Anga nan, Yesu a jan atan, a wa: «Kwanay aday nà, ki gen anan may, do ahay ta ca pikwen nà, kawa do lele aya awan. Əna cəkəbay Mbərom nà, a san way sə mivel a kwanay aya zle. Bina way aday do ahay tə həran nga ata nà, Mbərom a ca pə way ata ite nə, kawa way ma ga mənjadak awan. ¹⁶ Kwakwa ata nà, do ahay tə pərahan azar anà Mbərom nə ta sə dəfan apan ana Tawrita a Musa tə deftere ana do maja'am a Mbərom ahay. Əna a bənay ahay kwa pə ana Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay ata wa nà, do ahay tinen apan ti dakay anan ləbara sə bahay a Mbərom mugom awan. Natiya kuwaya kə gak anan may sə ndərɓoc uda zek, anga sə dəzle a uda awan.

¹⁷ Aya əna, Tawrita a Musa nə lele hwiya. Andav

a daliyugo tə bagəbaga mburom nà, wita way ma da 'am a bugol bay. Ma da 'am a adəka nà, sə lize a wa alfabe kərtek à Tawrita a Musa wa, i ga zek bay.

¹⁸ «Matanan re, kuwaya kə rəzlak anan uwar anahan, aday kə gəbək uda uwar hinen nà, wita kə gak mədigwed. Dowan kə gəbək uwar a ma razl a ata dūkwen, winen kə gak mədigwed ite re.»

Atə Lazarus tə dowan a inde zlile awan

¹⁹ Pə dəba anahan a wa asa, Yesu a jan atan, a wa: «Dowan a inde nà, winen zlile awan. Zana anahan a sa pak pi zek təkede nà, lele awan, aday sə dala bayak a re. Pə luvon, pə luvon fok nà, winen mə njahay a nə, à barbarar inde. ²⁰ Dowan a inde ite, tə ngaman Lazarus, winen mətawak awan. A taa nahay nə pə məsudoh a dowan ata awan, aday zek anahan a dūkwen, mbəlak a dəkdek. ²¹ A gan may sa pa way sa pa sə pəpasay pə dowan a zlile ata wa ata awan. Kəla ahay dūkwen, ta nay ahay sə ndəlkeḏ anan mbəlak a anahan a ataya awan.

²² «Natiya kutok, dowan mətawak ata a mac, aday maslay a Mbərom ahay tə gəbək anan ayak à man ana Ibərahima, pə cakay a Mbərom. Do sə zlile ata dūkwen a mac ite re, aday ta la anan à məkə. ²³ A man ata kutok nà, dowan a zlile ata, winen apan i ga dəcə bayak awan. A ca ide à mburom, a canan ayak anà Ibərahima tə Lazarus, tinen miya awan, dəren. ²⁴ A zlah pi zek, a wa: “Ibərahima! Kem, nà gak i zek wa ite! Amboh, slan Lazarus, à tar wan sə alay anahan à a'am inde, aday i naa təlo pə miresl aday ũ go ziyya ite. Bina nen apan ni ga dəcə ũ uko a anan inde tə mindel.”

²⁵ «Ibərahima a mbəđahan ahay apan ite, a wa: “Matanan, wan uno. Əna ənga, bayak pə anjahay anak à alay iken tə sifa mba ata aday. Iken nà, kə njahak à barbarar a inde, aday Lazarus nà, kà gak dəcə bayak awan. Həna ite nà, winen, winen apan i man uda à man a anan, aday iken ite dukwen, ki ga dəcə kutok. ²⁶ Tə winen ata təke dukwen, cəved inde aday dō a manay i dəzlek ayak à man a kwanay nà, ibay, kabay dō a kwanay i nay à man a manay dukwen, i ga zek bay re. Anga məke inde sololo à wulen a nuko.”

²⁷ «Dowan ata a mbəđahan apan asa: “Amboh, Ibərahima! Kem, slan Lazarus àga bəbay uno ite. ²⁸ Anga mərak uno aya inde đara nà, u no Lazarus à sa təkəren atan 'am à sləmay ite, anga aday tã sa nay à man sə dəcə uno a anan inde sabay ite.”

²⁹ «Ibərahima a mbəđahan apan asa, a wa: “Tawrita a Musa tə deftere ana dō maja'am a Mbərom ahay inde asənə, mərak anak ataya tē đəfan atan apan bidaw?”

³⁰ «Dowan ata a jan asa, a wa: “A'ay! Ibərahima, bəbay uno, wuna! Əna, hinahibay dō sə məke kà zlak patan dezl nà, ti yam pə ines a tinen ahay tə didek awan.”

³¹ «Ibərahima a jan, a wa: “Matanan. Əna kak mərak anak ataya tə slənek anan anan 'am a Musa tu dō maja'am a Mbərom ataya bay cəna, kwa dō sə məke a à zla təkede nà, ti slənen a bay re.”»

17

*'Am sə pəse ines ahay
Mata 18.6-7, 21-22; Markus 9.42*

¹ Yesu a jan anà njavar anahan ahay asa, a wa: «Hwiya way ahay inde, tinen apan ti zla anan do zenzen a i ines ahay inde. Aya əna, dəce i təran anà do sa njak anan do ahay aday tâ ga ines ataya awan. ² Natiya, ata pə dōwan a sa njak anan do ahay ata nà, suwan pə winen tē banan van à dungo, aday tē larak anan ayak à bəlay inde. Bina, do aday winen apan i njak do ahay matanan ata nà, Mbərom i ga anan alay tə dōwan ata zal pa sa lar anan à bəlay inde ata wa. ³ Matanan, liven anà zek a kwanay ahay lele.

«Aday, kak mərak anak inde, kà gak ines nà, suwan dakan anan tə təpa təpa awan. Winen ite kə təmahak, kə mbəsakak anan ines anahan ata nà, pəsen anan. ⁴ Kwa abay â ga winen apan i gak ines pə luvon kərtek a saray cuwəe, aday winen apan i nay ahay à man anak dukwen saray cuwəe ta sa ja nə “Amboh, nə yimak pə ines uno!” nà, iken dukwen, pəsen anan acəkan ite re.»

Adaf nga pə Yesu

⁵ Natiya, pə dəba anahan a wa nà, do maslan a Yesu ataya ta jan nà: «Ba Məduwen, man umo zek aday adaf nga a manay pə Mbərom â zəga ite!»

⁶ Bahay a tinen ata a mbəđahan atan apan nà: «Kwa adaf nga a kwanay â ga inde nə mənjoek, kawa wan sə bəzan mənjoek nà, ki mben apan sa jan anà dədazl sə ngəvəray: “Ndaha à man a anan wa, aday ka saa njahay à bəlay inde!” dukwen, i bənak ikwen à 'am wa re.»

Do si mer su way lele awan

⁷ Yesu a ja asa, a wa: «Hinahibay dōwan a kwanay kərtek a, aday do si mer su way anahan inde,

winen apan i ga mer su way à kiɓe, kabay winen apan i ɓal tɔman ahay. Kà mak ahay à kiɓe wa nà, bahay su doh anahan i jan: “Hayak ahay, pa ɗaf!” kwayan'a ɗaw? ⁸ I jan aɗaka bugol nà: “Do ahay way sa pa, mbəɗahan anà zana, aday kâ naa vuro way sa pa tɔ way sa sa aya awan.” Aday i jan: “Iken, ki naa pa nà, pə ɗəɓa anahan a wa!” bidaw? ⁹ Kwanay kə jilen nà, i gan suse anà ɗo si mer su way anahan ata anga kâ gak anan mer su way ataya ɗaw?

¹⁰ «Kwanay a ɗukwen matanan re. Ka sak i gen anan mer su way mbala a Mbərom sa jak ikwen: “Gen anan!” ataya nà, jen aɗaka nà: “Manay nà, ɗo sa ga mer su way anak ahay ca. Ma ga nə mer su way mbala ana manay a saa ga ata awan.”»

Yesu a mbar anan ɗo mə dugwad aya inde kuro

¹¹ Natiya, à alay a Yesu winen apan i zla à Urəsaliima nà, a zla tɔ wulen ana daliyugo sə Samariya tɔ Galile. ¹² A sa jəka i ɗəzle à wulen su doh a inde nà, tɔ zlangay tɔ ɗowan aya inde kuro, mə dugwad aya awan. Tɔ tavay zad, ¹³ aday ta jay 'am tɔ məgalak awan, ta wa: «Amboh Yesu, bahay a manay, mâ gak i zek wa ite!»

¹⁴ Yesu a canan atan ayak ite cəna, a jan atan, a wa: «Zlen, aday ka si ken anan anan zek a kwanay anà ɗo sə gəɗan dundo anà way ahay anga Mbərom.» A alay a tinen apan ti zla à man ana ɗo sə gəɗan dundo à way ahay ataya kutok nà, tinen a fok tɔ mbərak.

¹⁵ Əna ɗo a kərtek à wulen a tinen ata wa, a ca apan kə mbərak ata nà, pəlasl, a ma pə ɗəɓa à man a Yesu, a dazlan sə həran nga anà Mbərom tɔ

məgalak awan. ¹⁶ A dəzley ahay à man a Yesu cəna, a dukwen gərmec ta sə rihen nga ù vo, a ngəran kutok. Dowan ata nà, winen Samariya ahay.

¹⁷ Yesu a cəce kutok, a wa: «Na wa, dō a kuro ataya fok nà, tə mbərak re ba? Aday azar su dō a dəsudō ataya nà, tinen aha kəlanaw? ¹⁸ Dowan sə jalay apan aday sa naa ngəran anà Mbərom nà, ibay, si mədurlon a anan taayak kələdaw?» ¹⁹ Pə dəba wa kutok, a jan anà dōwan ata awan: «Slabak, zla way anak. Mbərom kə mbərak iken anga kə dəfak upo nga.»

Yesu i sa may ahay nà, ma i təra aday anaw?

Mata 24.23-28, 37-41

²⁰ Natiya, pə dəba anahan a wa kutok Farisa ahay tə cəce pə Yesu wa, ta wa: «Bahay a Mbərom a i sa slay ahay nà, siwaw?»

Winen a mbədahan atan apan, a wa: «Bahay a Mbərom a i slay ahay aday nà, dōwan i canan tə ide bay. ²¹ Dowan i mba apan sa jəka: “Bahay a Mbərom nə winen həna” kabay “Winen tiya” bay re. Əna, sənən apan lele, bahay a Mbərom nà, winen à mivel a kwanay aya inde adəka coy.»

²² Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Alay a inde i slay ahay, aday ki gen anan may sə cinen uno apan way sə luvon kərtek à wulen a kwanay inde. Əna i ga pikwen zek bay re. ²³ Ti naa jak ikwen asa: “Almasihu nə winen həna” kabay “Winen tiya” nà, kà sa ngəmen sa zla à man ataya bay. ²⁴ Anga nen, Wan su Do, ni may ahay nà, kawa awuted a Mbərom sə wuted pərad, aday dō ahay fok ta san apan zle ata awan.

²⁵ Əna way ata i saa təra nà, nen Wan su Do ni ga

dāce bayak awan, aday dō a sə wuswes anan aya dukwen, ti ngam nen bay re.

26 «À alay a Wan su Do i may nà, way ahay ti tēra nə kawa sə tēra à alay ana Nuhu ata re.* 27 A alay ata nà, dō ahay tinen apan ti taslay mivel sa pa way ahay, ta sa sa way a tinen ahay, sə gəba uwar ahay, aday sa var a dēna a tinen ahay à mbaz, hus pə luvon ana Nuhu sa zla way anahan à kwalalan inde ata kutok. Pə dəba anahan a wa cəna, iven sukwat ahay ngəv ngəv kutok, pa rah anan daliyugo nə fadada, pa lize anan dō ataya fok.

28 «Aday asa, ni i may ahay nà, i ga nə kawa way sə tēra à alay ana Ludu ata awan. A alay ata nà, dō ahay tinen apan ti pa way, ti sa way ahay, tinen apan ti sukom anan way tə way a tinen ahay, aday tinen apan ti sukom uda re, tinen apan ti casl guvo ahay, aday tinen apan ti han doh ahay re. 29 Aday, pə luvon ana Ludu sa nay way anahan à Sodoma wa ata nà, uko pi zek tə mətətək sə uko awan, tə pəkay ahay à mburom wa, dənam lize anan dō ataya fok re.† 30 Aday pə luvon uno nen Wan su Do saa may ahay ata nà, way ahay ti tēra matanan. Dowan saa san pi zek nà, ibay re.

31 «Əna pə luvon ata kutok nà, dō aday winen pa nga su doh dukwen â dazay, â haw, əna â sa ray ahay way anahan ahay ù doh wa bay. Dowan a winen à guvo dukwen, â saa nay ahay agay bay re. 32 Ənga, bayiken pə way a uwar a Ludu sa ga ata aday.‡ 33 Matanan, dōwan a kà gak anan may sa

* **17:26** Ca pə Laataanooji 6.5-12, 7.6-23. † **17:29** Ca pə Laataanooji 19.24-25. ‡ **17:32** Ca pə Laataanooji 19.26.

tam anan sifa anahan nà, i lize anan. Aday dō sà lize anan sifa anahan nà, i tam anan adəka bugol.

³⁴ «Nen nà, ni jak ikwen anan acəkan: Pə luvon ata nà, kwa dō ahay cew mə nahay a pə lala kərtek a dəp nà, dō kərtek a nà, ti gəba anan, aday dō hinen nə ti mbəsak anan. ³⁵ Kwa uwar ahay cew tinen apan ti gan pə kərtek a dəp nà, dō kərtek a nà, ti gəba anan, aday dō hinen nə ti mbəsak anan. [³⁶ Kabay dō ahay cew tinen à guvo kərtek a inde dəp nà, dō kərtek a nə ti gəba anan, aday dō hinen nə ti mbəsak anan.]»

³⁷ Njavar anahan ahay tə cəce panan kutok, ta wa: «Ba Məduwen, way ata i sa ga zek jiya nà, ahaw?»

A mbədfahan atan apan, a wa: «À man a aday way ma mac a inde ata cəna, mugudok ahay ti halay nga bayak a nà, à man ata awan.»

18

Jike pə mədukway sə uwar a inde tə bahay

¹ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a gan jike sa 'am a anan anà njavar anahan ahay, anga aday tã sa ya nga sa gan amboh anà Mbərom bay. ² A jan atan kutok, a wa:

«À wulen su doh a inde nà, bahay sa man ata nə a jəjaran anà Mbərom bay jiga awan, aday a təma 'am a dōwan itəbay fok re. ³ Mədukway sə uwar a inde à wulen su doh ata ite, a taa nay ahay cuhcəh àga bahay ata awan, a jan anà bahay ata nà: “Amboh, go anan sariya uno inde à wulen a manay tu dō manidə uno ite.” ⁴ Əna hwiya bahay ata a ngam sa gan anan sariya anà uwar ata bay, hus sariya anahan ata kə njahak bayak awan.

«Coy, bahay ata a jalay à mível anahan inde, a wa: “Kwa abay nə jəjaran à Mbərom bay, kwa nə təma 'am su dō bay təkede nə,⁵ suwan ni gan anan sariya anahan a anan. Bina mədukway sə uwar a anan winen apan i taa wuse nga ta sa nay ahay àga nen sidew sidew anga 'am sə sariya anahan a anan.”»

⁶ Pə dəba anahan a wa kutok nə, Bahay Yesu a jan atan asa, a wa: «Ənga, jilen pə way a bahay a sa ga ata lele aday! ⁷ Kwanay kə sənən apan ite bay dāw? Matanan, Mbərom bugol nə, i man zek anə dō anahan sa taa gan amboh luvon tə ipec ataya re bidaw? I ga apan munok bay asanaw? ⁸ Nen apan ni jak ikwen anan həna: Mbərom i man zek anə dō anahan ataya bəse. Aya əna, nen, Wan su Dō ni saa may ahay pə daliyugo nə, ni tan ahay à nga anə dō sa daf upo nga ahay dəp dāw?»

Jike pə Farisa inde, tu dō sa cakal jangal

⁹ Natiya, dō azar aya inde à man ata, tinen tə jalay nə, tinen dō dīdek aya awan. Aday tə kədey anan dō azar aya re. Anga nan, Yesu a gan atan jike miza asa, a wa:

¹⁰ «Dowan aya inde cew ta zla ù doh sə mazlaḅ a Mbərom saa ga amboh. Dowan a kərtek a nə, Farisa ahay, aday dō hinen ite nə, winen dō sə cakal jangal.

¹¹ «Farisa ata a tavay, a ga amboh à mível anahan inde, a wa: “Mbərom, suse anak anga nen nə, dō mi nes a kawa dō azar aya ite bay. Aday nen dukwen kawa dō sə cakal jangal a anan ite bay re. Nen dō sə akar bay, na ga mədigwed bay, aday nen huwan a bay re. ¹² Na ga sumaya pə lumo fok nə,

saray cew. Nə njadək way cəna, à kuro wa fok nà, nə varak anan kərtek awan.”

¹³ «Do sə cakal jangal ata ite, a tavay dərən, a nan sa ca ide à mburom bay fok. A ma nga sə jalay mərava si zek anahan*, a wa: “Mbərom, amboh. Nà gak ì zek wa ite, anga nen nà, do sə atahasl.”»

¹⁴ Natiya, Yesu a ndav anan kutok, a wa: «Sa zla agay didek a pa 'am a Mbərom a nà, do sə cakal jangal ata awan, bina Farisa ata bay. Anga dowan kə hərak anan nga ì zek nà, Mbərom i man anan nga anahan à məndak. Aday dowan kə mak anan nga anahan à məndak ite nà, Mbərom i həran nga adəka.»

Yesu a daf ngama pə gwaslay ahay

Mata 19.13-15; Markus 10.13-16

¹⁵ Natiya, pə dəba anahan a wa kutok nà, do ahay ta nan anan ahay gwaslay cacədew aya anà Yesu, anga aday à daf patan alay sə ngama. Əna njavar anahan ahay ta ca apan do ahay tinen apan ti nay anan ahay gwaslay ahay ata nà, ta ma nga sə gafan 'am anà do ataya awan.

¹⁶ Yesu a ngaman ahay anà gwaslay ahay pə cakay anahan, aday a jan anà njavar anahan ataya ite, a wa: «Mbəsiken anan ahay gwaslay ahay, kə gifen atan 'am sa nay ahay pə cakay uno bay, anga bahay a Mbərom mə lavay zek a adəka nà, anà do sa ga minje tə tinen anaya ata awan. ¹⁷ Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Kuwaya kə təmahak Mbərom bahay anahan kawa

* **18:13** Dowan ata a dəcən à mbac anahan. Ata àga tinen, a nan sa ja nà, kə jalay mərava si zek anak.

wan cædew bay nà, Mbərom i ga apan bahay kula itəbay.»

Bahay a inde zlile awan

Mata 19.16-30; Markus 10.17-31

¹⁸ Pə dəba anahan a wa nà, bahay a inde a cəce pə Yesu wa, a wa: «Miter, lele a anan, ni ga nə ma aday ni saa njad sifa sa ndav bay ata anaw?»

¹⁹ Yesu ite a mbədahan apan, a wa: «Ka wa nen lele a nà, angamaw? Dowan inde lele ibay, si Mbərom a kərtek. ²⁰ Na wa, ka san nga sa 'am a Mbərom mə baslay aya zle asanaw? Kà ga mədigwed bay, kà vad nga su do bay, kà ga akar bay, kà gad mungwalay pu do bay, dəfan apan anà atə bəbay anak tə may anak.†»

²¹ Dowan ata a mbədahan apan kutok, a wa: «'Am ataya fok nà, nə bənək atan lele, kwa à alay a nen cædew a mba.»

²² Yesu a sləne 'am a dowan ata cəna, a jan nà: «Tə winen ata təkə nà, way inde kərtek kə mbədəkək panək re: Zla, sukom anan way tə way anak ahay fok, aday kə gəzlan anan dala a anà do mətawak aya awan. Matanan kutok, ki i njad zlile anak à mburom. Aday hayak, pəruho azar.»

²³ Əna dowan ata a sləne anan 'am a Yesu ata cəna, a cəban, anga winen zlile awan.

²⁴ Yesu a zəzor anan dowan ata lele nà, a wa: «Ma dan 'am awan anà do zlile awan sa zla à bahay a Mbərom inde. ²⁵ Kə sənən apan zle, zlugweme i ndərmađ tə məke sə ləpəre nà, i ga zek bay. Əna ma da 'am a sə zalay way ata nà, do sə zlile sa zla à bahay a Mbərom inde ata awan.»

† **18:20** Ca pə Gurtaaki 20.12-16; Tooktaaki Tawreeta 5.16-20.

²⁶ Do sə sləne 'am anahan a sa ja matanan ataya nà, ta wa: «Kak sə matanan cukutok nà, waya saa mba apan saa tam aday sa zla à bahay a Mbərom inde anaw?»

²⁷ Yesu a mbəfahan atan apan, a wa: «Pu do zənzen a nà, i ga zek bay, əna pə Mbərom nà, way ahay fok a ga zek ca.»

²⁸ Pə dəba anahan a wa nà, Piyer a jan ite, a wa: «Aday manay həna nà, mə mbəsakak anan way a manay ahay fok sə pərahak azar asanaw?»

²⁹ Yesu a jan atan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Do aday kə mbəsakak anan doh anahan, kabay dalay anahan, kabay mərak anahan ahay, kabay do anahan ahay, kabay gwaslay anahan ahay anga bahay a Mbərom ata nà, ³⁰ kwayan'a həna, i naa njad anan uda way anahan ataya bayak awan, zal panan adəka. Aday i njad anan uda way anahan ahay cəna coy bay re. Azanan, pə uho saa nay ata nà, i naa njad nà, sifa sa ndav bay ata pa 'am re.»

Yesu a dakay anan amac anahan ta sə slabakay anahan asa

Mata 20.17-19; Markus 10.32-34

³¹ Natiya, Yesu a ngaman anà do maslan anahan a kuro nga cew ataya demdem kəcah à wulen sə do ahay wa, a jan atan nà: «Ihe, pəken sləmay pa 'am a anan aday. Sənen anan həna, mənuko apan dī zla à Urəsalima. A man ata kutok nà, way ana do maja'am a Mbərom ahay sə vinde pi nen, Wan su Do, ataya fok i i ga zek kutok. ³² Ti varan nen à alay inde anà do sə pəra ahay. Tinen ti mbasay upo, ti ro mindel, ti cəre upo məne, ³³ ti ndabəy nen, aday ti i vad nen kutok. Əna cəkəbay aday,

pə luvon maakan anahan a nà, ni i slabakay ahay way uno à mæke wa.»

³⁴ 'Am anahan a sa jan ù dō maslan anahan ataya nà, tinen tə sənak anan 'am ata bay jiga awan. Pə tinen nà, 'am ata mi đer a mba, anga 'am ata a nan sa ja nə maw nà, tə sənak a bay re.

*Yesu a mbar anan hurof a inde à Yeriko
Mata 20.29-34; Markus 10.46-52*

³⁵ Natiya, à alay a Yesu winen apan i dəzle à wulen su doh sə Yeriko bəse coy nà, hurof a inde mə njahay a pə cakay cəved, winen apan i dubok way pə dō ahay wa. ³⁶ Dowan a hurof ata a sləne nə dō ahay tinen apan ti zla tə cəved ata nà, a cəce patan wa, ləbara awan. ³⁷ Dō ataya ta jan nà: «Yesu dō sə Nazaratu, winen apan i zla tə cəved a anan.»

³⁸ A sləne 'am ata cəna, a zlah pi zek, a wa: «Yesu, wan ana Dawuda, nà gak i zek wa ite!»

³⁹ Dō mə lahay a pa 'am a Yesu pə cəved ataya ta ma nga sə gafan 'am, ta jan nə: «Tacay 'am. Njahay tete.»

Əna hwiya dōwan ata a ngam sə təma 'am a tinen ata bay. A ma nga sə zakay anan azlah tə məgalak a bugol, a wa: «Amboh, wan a Dawuda, nà gak i zek wa ite!»

⁴⁰ Yesu a sləne 'am anahan ata nà, a tavay jek, a jan ù dō ataya nə: «Ənga, bənen anan ahay alay à man uno a aday.» Tə bənan ahay alay à man a Yesu awan. A dəzley pə cakay anahan a nà, Yesu a cəce panan kutok, a jan: ⁴¹ «A nak nà gak nə maw?»

Dowan ata a mbəđahan apan, a wa: «Ba Məduwen, u no, təbo anan ide uno ahay ite!»

⁴² Yesu a jan: «Kə mbərak coy! Ka mbar nà, anga kə đəfak upo nga ata awan.»

⁴³ Kwayan'a, ngurret ide anahan ahay tə təbak acəkan. Winen ite gədek sə pərahan azar anə Yesu. A dazlan sə həran nga anə Mbərom, aday do sə canan anə way ata fok, ta ma nga sə həran nga anə Mbərom ite re.

19

Atə Yesu tə Zakayus

¹ Natiya kutok, Yesu a dəzle à Yeriko, aday winen apan i zla tə wulen su doh ata awan.

² Dowan a inde à wulen su doh ata, tə ngaman Zakayus, winen zlile awan, aday winen bahay su do sə cakal jangal ahay. ³ A gan may sə canan anə Yesu ite, əna a mba apan sə canan bay, anga do ahay inde bayak awan, aday dukwen winen do betele a re. ⁴ A haw pa 'am, a ján ĩ sé sə ngəvəray inde, anga aday â canan à Yesu, bina Yesu winen apan i zla tə cəved sa man ata awan.

⁵ Yesu a dəzle ù vo sə ngəvəray ata nà, a cak ayak uda ide, aday a canan ayak anə Zakayus. A jan ayak, a wa: «Zakayus, dazay ahay kagasl bəse. Bina, biten nà, ni zla àga iken, nen nə mbəlok anak awan.»

⁶ Zakayus a sləne 'am ata cəna, a dazay ahay ĩ sé ata wa kwayan'a, ta zla tə Yesu àga winen awan, a təma anan Yesu tə ataslay mivel awan.

⁷ Do ataya fok tə canan anə Yesu sa zla àga Zakayus ata nà, a cəban atan. Anga nan ta ma nga sə gədan azar, ta wa: «A zla àga do sə atahasl a anan jiga nə ləbara maw?»

⁸ Natiya kutok, Zakayus a tavay pa 'am a Yesu, a jan: «Miter, nen nà, ni gəzla anan zlile uno wurasl ĩ zek wa, aday ni varan anan əngal awan, anə do

mətawak aya awan. Aday asa, kak way su dō inde nə ngəzərak panan tə danakay dukwen, ni man anan uda məcapar fudō.»

⁹ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Biten a anan nà, zay a Mbərom kə tərak à gulom su doh a anan, bina Mbərom kə təmak iken. Iken a dukwen, zahav ana Ibərahima guzgwez a re asanaw? ¹⁰ Anga, nen Wan su Do, na nay ahay nà, sə pəlay dō mə lize aya awan, aday sa tam atan.»

Jike su dō si mer su way ahay

Mata 25.14-30

¹¹ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a gan jike sa 'am anà dō sa pak sləmay pa 'am anahan ataya awan. Anga tinen tə bayak nà, Yesu i saa dəzle à Urəsalima nə, bahay a Mbərom i i kay zek uho kutok. ¹² Anga nan a jan atan, a wa:

«Dowan a inde nà, winen ngəlaw awan, a slabak sa zla pə daliyugo dəren awan, anga aday ti i dəfay anan ahay bahay a pu dō anahan ahay, aday i may agay. ¹³ A alay a winen apan i ra zek sa zla nà, a ngaman anà dō si mer su way anahan azar aya kuro, aday a gəzlan atan dala sə mbəda anan alay anà tinen a fok. A varan anà kuwaya fok dala sə gura kərtek. A jan atan nà: “Mbədihen anan alay, hus pə luvon uno saa may ahay ata awan.”

¹⁴ «Pə dəba anahan a wa nà, dō a sə wulen su doh anahan ataya tə sləne sa jəka winen kə zlak pə daliyugo dəren a aday ti dəfay anan ahay bahay pa nga a tinen ata nà, a cəban atan anga tə pəlay anan bay. Anga nan ta slan dō ahay à dəba anahan wa saa jan anà dō sa man ataya nà: “A nan umo dōwan ata à njahay bahay a pa nga a manay bay.”

15 «Tə winen ata təkə đukwen hwiya tə đəfak anan ahay bahay a pa nga a tinen təktek. Winen a may ahay agay kutok. A ngaman anà đo anahan a winen sə gəzlan atan dala ataya fok, aday a nan sa san, ta ga nə ma tə dala anahan a sə gəzlan atan ata anaw.

16 «Do mama'am awan, a nay ahay, a jan: “Bahay uno, iken kə vuro nə dala sə gura kərtektəkke. Əna dala anak kə wahak ahay apan kuro, uwec wa may sə dala a re.”

17 «Bahay ata a mbədahan apan, a wa: “Ka gak mer su way lele tə way bayak a bay awan. Anga nan, həna ni đaf iken bahay awan, aday ki lavan nga anà wulen su doh ahay kuro.”

18 «Do mə slala cew awan, a nay ahay ite, a jan: “Bahay uno, iken kə vuro dala sə gura nə kərtektəkke, əna dala anak kə wahak ahay apan đara, uwec wa may sə dala a re.”

19 «Bahay ata a mbədahan apan, a wa: “Iken đukwen ka gak mer su way lele a re. Nə đəfak iken bahay awan, ki lavan nga anà wulen su doh ahay đara ite.”

20 «Do hinen a nay ahay ite asa, a jan anà bahay ata, a wa: “Bahay uno, dala anak həna, nə ndakak apan man a zana inde. 21 Nə jəjarak tə mindel. Na san zle, iken đo jinje awan. Anga à man a aday kə đəfak ayak way bay, ka zla sa ray ahay way à man ata wa re. A man a aday kə caslak ayak way bay, ka zla sə cəray wa way re.”

22 «Bahay ata a mbədahan apan, a wa: “Iken nə, đo lelibay awan. Ni gak sariya pa 'am anak a anan. Ka san apan zle nen nə, đo jinje awan. A man a nə đəfak way bay đukwen nə gəbay ahay wa way re.

Aday à man a nə caslak awan bay đukwen, nə cəray wa way re bidaw? ²³ Kak sə matanan nə, kə nduko ayak man pə dala uno à bank bay nə, angamaw? Aday ata na mak agay nə, kagasl ni tan ahay à nga nə kə wahak apan bidaw?”

²⁴ «A jan anà đo ahay kutok, a wa: “Təmihen panan dala a kərtek a anan, aday viren anan anan apan anà đo a aday dala anahan kə wahak apan wan a kuro ata awan.”

²⁵ «Tinen tə mbəđahan apan ite, ta wa: “Ba Məduwen, winen bugol nə, dala anahan nə inde kuro asənə, mi varan anan apan asa đaw?”

²⁶ «A jan atan, a wa: “Nen nə, ni jak ikwen anan: Kuwaya way anahan inde cəna, ti zəgahan anan apan adəka, əna đo aday way anahan nə mənjoek ata nə, ti ngəzar panan kwa mənjoek anahan ata re. ²⁷ Aday đukwen, abay kurre ata nə, đo manide uno ahay ta gan may nê təra bahay a bay bugol asanaw? Əna kagasl, ənga, bənen atan ahay pa 'am uno à man a anan, aday kə vəden atan kutok.”»

Yesu a zla à Urəsalima

Mata 21.1-11; Markus 11.1-11; Yuhana 12.12-19

²⁸ Pə dəba ana 'am anaya wa nə, Yesu a njahan pa 'am wa anà đo ahay, sa zla à Urəsalima. ²⁹ Tə dəzle bəse tə wulen su doh sə Baytifaji tə Baytiniya, pə cakay ana culok sə ngaman Ulivet ata nə, a slan njavar anahan ahay cew ta sa jan atan nə: ³⁰ «Zlen à wulen su doh a tiya pa 'am a kwanay ata awan. Kə dəzlen à man ata nə, ki ten anan à nga anà wan sə zungo a inde ma ban awan, aday đowan kə jənak apan kula bay re. Natiya, pəsiken anan ahay, aday hayak ikwen anan. ³¹ Kak đowan a kə

cəcihek pikwen wa “Ki i gen anan maw?” nà, jen anan: “Bahay a gan may.”»

³² Do maslan a cew ataya ta zla kutok, ta tan ayak à nga nà, kawa ana Yesu sa jan atan ayak ata acəkan. ³³ Tə dazlan sə pəsak anan zungo ata nà, bahay sə zungo ataya tə cəce patan wa, ta wa: «Ki pəsiken umo anan wan sə zungo a nà, angamaw?»

³⁴ Tə mbəđahan atan apan nà: «Bahay a manay a gan may.»

³⁵ Ta nan anan ahay zungo ata anà Yesu kutok, tə bəbat apan zana a tinen ahay, aday tə zləzlam anan apan Yesu kutok.

³⁶ Tə dazlan sa zla kutok nà, do ahay tə wadađ zana a tinen ahay pə cəved. ³⁷ Natiya, à alay a tinen apan ti dəzle à Urəsalima bəse, à man sə kəkarak anan ayak bəzlom sə Ulivet ata nà, njavar anahan ahay fok tə taslay mivel. Ta ma nga sə həran nga anà Mbərom tə məgalak awan, anga masuwayan a tinen a sə canan ataya awan.

³⁸ Ta wa: «Mbərom á đaf alay sə mazlađ anahan pə bahay a saa nay tə sləmay anahan ata awan. *»

«Zay inde à mburom! Mbərom, winen Bahay sə mazlađ!»

³⁹ Farisa aya inde à wulen su do ataya awan, ta jan à Yesu nà: «Miter, jan anà njavar anak anaya nà, tē mbəsak sə bəbal awan.»

⁴⁰ Əna Yesu a mbəđahan atan apan, a wa: «Nen, ni jak ikwen, kwa tinen tē njahay way a tinen təkede nà, kon ahay dukwen ti zlah re asanaw?»

Yesu a yiman anan anà wulen su doh sə Urəsalima

* **19:38** Ca pə Jabuura 118.26.

⁴¹ A alay a tinen apan ti dazle à Urəsalima bəse coy ata nà, Yesu a canan ayak anà Urəsalima, aday a dazlan sə yiman anan anà wulen su doh ata awan. ⁴² A wa: «Iken, wulen su doh a anan, abay kâ san zay a sə dazley ahay apak biten a anan ata nà, suwan bidaw? Əna way ata kə dərek panak zek həna, anga nan kə sənək a bay. ⁴³ Wawayah wuna, iken wulen su doh a anan. Luyon anak a inde i slay ahay mba. Do manide anak ahay ti vak nga tə way sə alay aya awan, tə day ahay wa fok. Ti tacay iken. ⁴⁴ Do manide anak ataya ti lize iken tə gwaslay anak aya təke. Ti mbazl a way ahay nə fok, kon hinen saa dinger zek pə hinen nà, ibay. Way ataya ti təra nà, anga kə sənək pə luvon a Mbərom a sa nay aday sa mak zek ata bay.»

Yesu a razl do sa ga masa ahay u doh sə mazla6 a Mbərom wa

Mata 21.12-17; Markus 11.15-19; Yuhana 2.13-22

⁴⁵ Pə dəba anahan a wa kutok, Yesu a zla u doh sə mazla6 a Mbərom. Aday a dazlan sə rəzlay a wa do sa ga uda masa ahay. ⁴⁶ A jan atan nà: «Ihe! Mə vinde a à Deftere a Mbərom inde nà, natiya awan: “Ti ngaman anà doh sə mazla6 uno nà, doh sa ga amboh.†” Aday kwanay kə təren anan həna, lar su do sə ngəzar do ahay a nə kəkəməw?‡»

⁴⁷ Pə dəba anahan a wa kutok, a taa wazay u doh sə mazla6 a Mbərom ata nà, pac pac. Əna bahay sə gədan dundo anà way ahay, tə miter sə Tawrita ahay, aday tu do sə lavan nga anà do ahay ahay nà, ta gan may sa vad anan. ⁴⁸ Əna cəved a aday ti i

† 19:46 Ca pə Esaaya 56.7. ‡ 19:46 Ca pə Yereimiya 7.11.

ban anan nə kəkəməw ata nà, tə sənək bay, anga dō ahay inde bayak a sa ta pak sləmay pə atətək way anahan nə lele tə mindel.

20

Sə varan məgala anə Yesu sa ga awan aya nə wayaw?

Mata 21.23-27; Markus 11.27-33

¹ Natiya, pə luvon a inde nà, Yesu winen apan i tətakan anan way anà dō ahay ù doh sə mazlaḅ a Mbərom. Aday winen apan i dakan atan anan 'am sə ləbara mugom a re. A alay ata kutok ite, bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, tə miter sə Tawrita ahay, pi zek tə məced sə Yahuda ahay tə hədəken ayak pə cakay anà Yesu, ² tə cəce panan, ta wa: «Dakan umo anan aday, ka ga way anak a anan ataya nə tə məgala ana wayaw? Sə varak cəved a nə wayaw?»

³ Yesu a mbəḁahan atan apan, a wa: «Nen dūkwen ni cəce pikwen wa way kərtek aday re. Jen uno ite aday. ⁴ Sə slənay anan ahay Yuhana sa gan baptisma anà dō ahay nə wayaw? Mbərom daw, kabay dō zənzen a daw?»

⁵ Tinen ite, tə mbəḁa 'am pi zek a tinen awan, ta wa: «Di jan həna nà, kəkəməw? Kak da sak a jəka, Mbərom sə slənay anan ahay nà, i jak uko asa: “Kak kə sənən apan zle cukutok nà, kə dəfen apan nga bay nə angamaw?” ⁶ Aday kak da sak a jəka, dō zənzen a sə slənay anan ahay nà, dō ahay ti tar mənuko tu kon, anga tə dəfak apan nga, Yuhana nà, winen dō maja'am a Mbərom acəkan.»

⁷ Anga nan kutok, tə mbəḁahan apan anà Yesu, ta wa: «Ma san bay.»

⁸ Yesu a wa: «Kak sə matanan cukutok ata nà, nen đukwen ni đakak ikwen anan đowan a sə vuro mægala sa ga mer su way anaya bay re.»

Jike pu đo sa ga mer à guvo ahay

Mata 21.33-46; Markus 12.1-12

⁹ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a gan jike a anan anà đo ahay, a wa: «Đowan a inde a jule təroz à guvo. A mbakan anan guvo à alay inde anà đo si mer su way ahay, a zla way anahan à man dären awan. Kə njhak ayak bayak awan.

¹⁰ «Natiya, alay a a sla kutok, way ahay đukwen tə nahak, bahay sə guvo ata a slənay ahay đo maslan anahan sa naa təmahan ayak way sə guvo ata pu đo anahan a sə mbəsak atan à guvo anahan ataya wa. Əna đo si mer su way ahay tə canan anà đo maslan ata cəna, ta ban anan, ta ndazl anan leđəđde. Tə mbəsak anan, a zla agay alay kəray awan.

¹¹ «Bahay sə guvo a slənay đo miza re, winen đukwen ta ndazl anan, tə walay panan agənah pəleslesle, ta razl anan, a ma way anahan alay kəriya re. ¹² Bahay sə guvo a slənay đo mə slala maakan a re. Pə winen ite nà, ta ga apan mbəlak bayak awan, aday tə rəzlay anan ahay à guvo wa re.

¹³ «Bahay sə guvo a wa: “Aday ni ga həna nà, kəkəma aday anaw? Suwan ni slan wan uno ləliwe a anan. Winen nà, izəne ti đəfan apan ite.”

¹⁴ «Cəkəbay đo sa ga mer ahay tə canan anà wan ata adəka nà, ta ja à wulen a tinen inde, ta wa: “Sa naa pa 'am sə guvo a adəka nə winen. Bənuke anan, vəđuko anan. Ata guvo a anan i təra a mənuko.” ¹⁵ Wan ata a sa dəzlek ayak siwa a cəna,

tə ngəza anan uho à guvo wa, ta zla anan zad, ta vad anan à mæke sa ndaw kutok.»

Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a jan atan kutok, a wa: «Aday həna nà, bahay sə guvo ata i ga anan dō si mer su way ataya nə kəkəməw? ¹⁶ Bahay sə guvo ata nà, i may ahay agay, i lize anan dō sa ga mer à guvo anahan ataya fok. Aday i varan anan guvo ata anà dō maza aya awan.»

Əna dō sə sləne 'am ana Yesu ataya tə mbəđahan apan, ta wa: «Wita matanan nà, i ga zek kula bay asanaw?»

¹⁷ Yesu ite a ca patan, aday a jan atan, a wa: «Ənga, bayiken pə way a mə vinde à Deftere inde a anan aday. Way ata a nan sa ja nə məw? A wa: “Kon mbala ana dō sa đezl way ahay sa lar anan ata nà,

sə təra kon sə mide lele adəka nà, winen.*”

¹⁸ «Kuwaya kə slahak pu kon ata nà, kon ata i nes anan. Aday kon ata kà sak a slahay pə dōwan a ite đukwen, i ngələđ anan.»

Jangal anà bahay sə Ruma

Mata 22.15-22; Markus 12.13-17

¹⁹ A man ata kutok nà, miter sə Tawrita ahay, pi zek tə bahay sə gəđan dungo anà way ahay inde re. Tinen ta gan may sa ban anan Yesu, anga ta san zle, Yesu a ga jike sa 'am ata nà, pə tinen awan. Əna ta mbak apan sa ban anan bay, anga tə jəjaran anà man su dō awan. ²⁰ Tə dazlan sə dəfan ide anà Yesu, ta slan dō ahay pə cakay anahan, anga aday ti ca panan azan. Dō ataya tə təra anan nga a tinen à man a Yesu nə kawa tinen dō đidək aya awan. Ta gan may sa ban anan à acəce 'am a tinen ahay

* **20:17** Ca pə Jabuura 118.22.

inde, anga aday ti varan anan anà bahay sə lavay daliyugo.

²¹ Do ataya tə cəce pə Yesu wa kutok, ta wa: «Miter, ma san zle, way anak sə dakay anan, ta 'am anak sa ja ahay fok nà, dīdek aya awan. Pə iken nà, do ahay fok hərro à alay kərtek a wa, iken apan ki dakay anan cəved a Mbərom nà, tə dīdek awan. ²² Əna mbədfahan umo pə acəce 'am a manay a inde həna aday: Cəved inde sə varan jangal anà bahay sə Ruma daw? Bəzi mē varan bay daw?»

²³ Yesu a san wurwer a tinen a zle. Anga nan a jan atan, a wa: ²⁴ «Ənga, viren uno ahay karanga kərtek aday bidaw?» Tə varan ahay kutok. A jan atan asa: «Diken uno anan aday, pə karanga a anan nà, mezeze a wayaw, aday mə vinde apan nà, sləmay a wayaw?»

Tə mbədfahan apan ite, ta wa: «Wita nà, mezeze tə sləmay ana bahay sə Ruma.»

²⁵ Yesu a mbədfahan atan apan ite, a wa: «Lele, kak matanan cukutok nà, viren anan anan way ana bahay sə Ruma anà bahay sə Ruma, aday way a Mbərom anà Mbərom a ite.»

²⁶ Do ataya ta ca apan nà, Yesu kə bənak atan pə kwande. Ta mbak apan sə njad apan alay sa 'am sa ban anan pa 'am sə do ahay sabay. Aday 'am anahan a sə mbədfahan atan apan matanan ata dukwen kə gak atan masuwayan, tə njahay way a tinen ndədek.

Aslabakay à məke wa

Mata 22.23-33; Markus 12.18-27

²⁷ Pə dəba anahan a wa nà, azar su do aya inde, tinen Saduki ahay, ta nay ahay pə cakay a Yesu sə cəce panan 'am. Tinen a aday nà, ta wa do kə

məcak nə i slabakay ahay sabay. ²⁸ Tə cəce 'am a anan pə Yesu wa, ta wa: «Miter, Musa kə vindek umo, a wa: “Do kə məcak aday kə mbəsakak uwar mənjenja wan nà, mərak a məsinde â gəba anan mədukway sə uwar awan aday ti wahan mægije anà dōwan a ma mac ata awan.†” ²⁹ Aya əna, dōwan aya inde cuwbe, tinen tə mərak ahay. Do zek məduwen awan, a gəba uwar, a mac mənjenja sa njad panan wan. ³⁰ Do sa mban apan a hədek anan uwar ata mədukway awan, aday kə njadak panan wan bay re, ³¹ hus pə dō mə slala maakan a dukwen matanan asa re. A təra nə matanan, matanan, hus tinen a cuwbe fok tə məcak mənjenja sa njad wan pə uwar ata wa. ³² Coy uwar ata dukwen kə məcak à dəba wa re. ³³ Əna aday kutok nà, pə luvon saa slabakay ahay à məke wa ata nà, uwar ata i təra nə uwar a wayaw? Bina cuwbe a tinen a, tə gəbak anan pa sə uwar a re.»

³⁴ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Pə uho a mənuko a anan nà, dō ahay tinen apan ti zəba uwar ahay, aday uwar ahay dukwen tinen apan ti zla à mbaz re. ³⁵ Əna azanan pə uho saa nay ahay ata nà, dō aday ti slabakay à məke wa ataya aday təde ta slak sə dəzle uda ataya nà, kwa dō mungol aya awan, kwa dō uwar aya dukwen, ti i gəba zek ahay sabay fok. ³⁶ Anga tinen nà, ti mac sabay, tinen kawa maslay a Mbərom ahay coy. Ti təra wan a Mbərom ahay, anga tə slabakak ahay à məke wa coy ata awan.

³⁷ «Pa 'am sə aslabakay à məke wa nà, Musa dukwen kà jak anan cərah awan, dō ma mac aya

† 20:28 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 25.5-6.

nə ti i slabakay wanahan. A alay ana Musa sə vinde anan ləbara a Mbərom sa jan ahay 'am ù uko sə vərəgaz wa ata nà, a vinde, a wa, Bahay a mənuko nà, winen: “Mbərom ana Ibərahima, Mbərom ana Isiyaku, aday Mbərom ana Jakob‡” bidaw? ³⁸ Mbərom, winen nà, Mbərom su dō ma mac aya bay, əna winen Mbərom su dō tə sifa aya awan. Anga Mbərom a ca pə dō ahay fok nà, tinen tə sifa aya awan.»

³⁹ Azar su dō à wulen sə miter sə Tawrita ataya inde, ta jan a Yesu nà: «Miter, ka jak 'am lele awan.»

⁴⁰ Pə dəba wa nà, kuwaya a jəjar sə cəce panan 'am maza awan.

Almasihu nà, wan a wayaw?

Mata 22.41-46; Markus 12.35-37

⁴¹ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a cəce patan wa, a wa: «Kəkəma aday dō ahay ta jəka, Almasihu nà, wan ana Dawuda anaw? ⁴² Anga Dawuda a ta nga anahan a dukwen kà jak à Deftere Jabura inde, a wa:

“Mbərom Fetek a jan anà Bahay uno:

Njahay à alay puway uno,

⁴³ aday ni nahay anan dō sa nak idə ahay,

ki ján patan tə saray.Š”

⁴⁴ «Kak Dawuda a ngaman anà Almasihu nə “Bahay uno” bugol nà, winen i saa təra wan ana Dawuda nə, kəkəma asanaw?»

Bənen nga a kwanay pə miter sə Tawrita ahay wa

Mata 23.1-36; Markus 12.38-40

⁴⁵ Natiya, Yesu a jan 'am anà njavar anahan ahay pa 'am ana dō ataya fok, a wa: ⁴⁶ «Ihe, bənen

‡ 20:37 Ca pə Gurtaaki 3.6. § 20:43 Ca pə Jabuura 110.1.

nga a kwanay pə miter sə Tawrita ahay wa. A nan atan sa bar nà, tə rəkot aya awan. Ta gan may nà, dō ahay ta jan atan 'am à kwasuko nà, tə akərdeh aya awan, à wulen sə dō ahay inde fok. Tinen ù doh sə wazay ahay cəna, ta ca wa dukwen man zəbor aya awan. Ta zlak à man sa pa way nà, tə pəlay man sə njahay lele aya awan. ⁴⁷ Tinen apan ti ngəzar way pə mədukway sə uwar ahay wa. Tinen apan ti ga amboh dukwen, ta ga nə zededeđe bayak awan, anga aday dō ahay tē canan atan. Əna tinen nà, Mbərom i gan atan sariya ma da 'am awan.»

21

Mədukway sə uwar a inde a ndav pi zek sə varan way anə Mbərom

Markus 12.41-44

¹ Yesu winen ù doh sə mazlaḅ a Mbərom mba ata, a ca pu dō sə zlile ahay nà, tinen apan ti pak dala à kukwar sa pak dala inde. ² Aday a canan anə mədukway sə uwar a inde mətawak awan, a gucek ayak uda dala sərdəde aya cew ite, kawa sa ja nà, dala bayak a bay.

³ Əna Yesu a jan à dō ahay, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdek awan: Mədukway sə uwar a mətawak a anan ata nà, kə varak dala zal dō ahay fok. ⁴ Anga dō ahay fok ta var nà, mənjoek pə way a tinen a bayak a ataya wa. Əna mədukway sə uwar a anan ata, kwa â ga nə winen mətawak a dəp nà, kə ndəvak pi zek. Anga a var anan nà, ta sa pa way anahan a təke fok.»

Do manide ahay ti i mbazl anan doh sə mazlaḅ a Mbərom

Mata 24.1-2; Markus 13.1-2

⁵ Azar su do əngal tinen apan ti ja 'am pu doh sə mazlaḅ a Mbərom ata awan, ta wa: «Ənga, cen pu doh a anan aday, mi dezl a tu kon lele aya awan, aday tə way mə varan a anə Mbərom lele ataya awan.»

Əna Yesu a jan atan, a wa: ⁶ «Alay a inde, i slay ahay mba, way a kawa ana kwanay sə canan mə rəḅa a anan ataya fok nà, do manide ahay ti mbazl anan. Kon hinen saa dinger zek pə hinen nà, ibay fok.»

Way saa lahan anə andav sə daliyugo ataya awan

Mata 24.3-14; Markus 13.3-13

⁷ Natiya, do a sə sləne 'am anahan ataya tə cəce panan, ta wa: «Miter, doh sə mazlaḅ a Mbərom i saa mbazl nə siwaw? Minje sa ma i ga aday mi saa san way ataya ti ga zek bəse anaw?»

⁸ A mbədahan atan apan, a wa: «Liven anan i zek a kwanay ahay lele, dōwan â sa njak kwanay bay. Anga do ahay bayak a ti gəḅa sləmay uno, ti nay, kuwaya i ja winen nə Almasihu. Əna kâ sa təmihen sə pərahan atan azar bay. ⁹ Ki slənen ləbara sə vərəm ahay, aday do ahay ti vəze pi zek ahay kwa aha fok, əna kâ sa jəjiren bay. Anga təktek way ataya ti təra aday. Əna wita kə dəzlek pə andav ana daliyugo fan bay re.»

¹⁰ Natiya kutok, Yesu a jan atan asa, a wa: «Kon a anan, i slabak pu kon hinen, bahay a anan i vad zek tə bahay hinen. ¹¹ Daliyugo i ḅal, məgara i ga inde, may i ga inde re, way ataya ti təra à man ahay

cara cara. Kwa à bagəbaga mburom, minje sə way məduwen aya fok ti təra, aday dō ahay ti jəjar.

¹² «Əna way ataya ti sa təra aday nà, dō ahay ti ban kwanay. Ti varan kwanay à alay inde anà bahay ahay sa gak ikwen sariya ù doh sə wazay ahay, aday ti zla kwanay à dangay. Ti zla kwanay pa 'am ana bahay sə daliyugo ahay, aday pa 'am ana guverner ahay anga kwanay njavar uno ahay.

¹³ Way ataya ti təra nà, anga sə varak ikwen cəved sa ga side sa 'am uno pa 'am a tinen. ¹⁴ Kà sa bayiken sa jəka “mi i mbəđahan atan apan nà, kəkəməw?” ata bay, ¹⁵ anga nen awan, ni đakak ikwen a way, aday ni varak ikwen kəlire sa ja 'am. Aday dō manide a kwanay ahay ti mba apan sa ja 'am sabay re.

¹⁶ «Do a kwanay ahay, tə mərak a kwanay ahay, tə car a kwanay ahay, ti varan kwanay anà dō manide a kwanay ahay, aday ti vad anan azar su dō a kwanay aya re. ¹⁷ Do ahay fok ti nak ikwen ide anga kwanay njavar uno ahay. ¹⁸ Tə winen ata təkə nà, kwa sibək sa nga a kwanay ahay kərtek a đukwen i lize bay. ¹⁹ Tiven lele. Ata ki gen matanan nà, ki təmen anan sifa a kwanay.»

*Do manide ahay ti naa mbazl anan Urəsalima
Mata 24.15-21; Markus 13.14-19*

²⁰ Yesu a ja asa, a wa: «Ka sak a cinen anan anà dō manide ahay ta vak anan nga anà Urəsalima cəna, ata sənən anan, alay sa mbazl anahan a kà slak coy kutok. ²¹ A alay ata asanaw nà, dō sə Yahudiya ahay tâ haw sa ma nga à bəzlom ahay inde, dō sə wulen su doh sə Urəsalima ataya tâ haw wa. Aday

do azar aya tinen à kiŕe ataya dukwen, tâ haw re, əna tâ may nga à wulen su doh bay.

²² «Anga pə luvon ataya nà, Mbərom i kəta anan do ahay, kawa ana Deftere sa ja apan ata kutok. ²³ Wuna, pa pac ataya nà, dəcə inde anga uwar ti zek cew aya awan, aday anga uwar ta wan a à bak ataya re. Dəcə i ga bayak a pə daliyugo, anga Mbərom i ga mivel pu do sə Yahudiya ataya awan. ²⁴ Do manidə ahay ti vad anan do ataya tə maslalam. Ti jaway atan, aday ti zla atan ù kon azar aya cara cara. Do sə pəra ahay dukwen ti mbazl anan wulen su doh sə Urəsalima a anan, hus pə alay a tinen a saa ndav.»

*Luvon ana Wan su Do saa may ahay
Mata 24.29-31; Markus 13.24-27*

²⁵ Yesu a jan atan asa, a wa: «À alay ana Wan su Do saa may ahay nà, ki sənen anan nà, pə minje ana atə pac tə kiya wa, aday pə minje ana mawuzlawazl ahay wa re. Pə daliyugo dukwen, zlawan i gan anà do su kon ahay kəzlek, aday ajalay nga a tinen i wuse, i gan atan hərbəbəkka, anga agungol ana zəlaka à zlinder. ²⁶ Do ahay ti mac nà, anga zlawan a saa gan atan ata cərkəke, aday anga way a saa təra ataya awan. Aday dukwen məgala sə way ahay à mburom ataya, ti bal re.

²⁷ «À alay ata kutok, ti canan anà Wan su Do winen apan i may ahay pa nga sə matapasl ahay pa nga mburom tə məgala awan, aday tə mazlaŕ a bayak a re. ²⁸ Kə cinen anan anà way ataya kə dazlak anan matanan ata cəna, bənen mivel, cen idə à mburom, anga alay a kə dəzlek ahay Mbərom i tam kwanay kutok.»

*Minje sə buway**Mata 24.32-35; Markus 13.28-31*

²⁹ Pə dəḅa anahan a wa asa, Yesu a gan atan jike, a wa: «Ənga, cen pə buway ti sé azar aya aday.

³⁰ Ka sak a cinen atan tinen apan ti ḁa daslam pi zek nà, kə sənən apan zle, viya winen apan i slay coy. ³¹ Matanan re, kə cinen anan anà way uno sə ḁakak ikwen anan ataya cəna, sənən a nà, bahay a Mbərom ḁukwen winen apan i slay ahay bəse coy.

³² «Nen apan ni jak ikwen tə ḁiḁem a həna: Əlek ḁo sə biten ahay ti i mac nà, way ataya fok ti təra.

³³ Daliyugo i ndav, kərngay i slukwac pə bagəbaga mburom, əna 'am uno nà, i ndav itəbay.»

Ben a nga a kwanay

³⁴ «Ben a nga a kwanay, anga aday ajalay nga a kwanay ahay â sa wuse pa 'am sə azar uko ahay bay, kabay pa 'am sa sa mahay bay, aday pa 'am sə vaway nga bay, aday anga ḁəce sə daliyugo ahay bay re. Anga kak nga a kwanay kə wusek tə way ataya nà, luvon ata i slay ahay pikwen gangaf mənəna kwanay sa san pi zek. ³⁵ Andav a daliyugo i nay ahay nà, kawa ḅalay sa mbazl way ḁənam ata awan. Matanan, ḁo ahay kəzlek pə daliyugo fok ti san pi zek bay re. ³⁶ Anga nan, njihen mə lavay zek aya hwiya, gen amboh, anga aday kə njidən məgala sa tam pə way a saa təra ataya wa. Ata nen, Wan su Do, na sak a may ahay nà, ki tiven uno pa 'am lele.»

³⁷ Natiya awan, Yesu nà, a taa ḁakan anan way anà ḁo ahay ù doh sə mazlaḅ a Mbərom sə ipec. Aday sə luvon nà, a taa nahay way anahan ahay à ḅəzlom sə Ulivet. ³⁸ Aday, iḁe kə cəḁek sidew a

cəna, dō ahay ta zla à man anahan ù doh sə mazlaḅ a Mbərom saa sləne atətak way anahan ahay.

22

Yudas a sukom a way tə Yesu

Mata 26.1-5, 14-16; Markus 14.1-2, 10-11; Yuhana 11.45-53

¹ Alay sə azar uko sə Pasəka aday sa da tapa sə pen mə zlambar a bay ata, winen apan i dəzley ahay bəse coy. ² Bahay sə gədan dungo anà way ahay anga Mbərom pi zek tə Miter sə Tawrita ahay, tə pəlay cəved sa vad anan Yesu, anga zlawan sə dō ahay a gan atan.

³ Natiya kutok, Fakalaw a zlan à mivel inde anà Yudas, sə ngaman Iskariyot, winen dō kərtek à wulen su dō maslan a Yesu kuro nga cew ataya wa. ⁴ Aday Yudas ata a zla, tə jəjem 'am tə bahay sə gədan dungo anà way ahay anga Mbərom ataya, pi zek tə bahay sa ba pu doh sə mazlaḅ a Mbərom ahay. Tə pəlay cəved anga aday Yudas â gan atan daf pə Yesu. ⁵ Do ataya tə taslay mivel bayak a tə Yudas, tə zlapay sə haman dala. ⁶ A zlan à nga kutok, aday a pəlan atan cəved sə varan atan anan Yesu, a nan aday dowan â san apan bay re.

Alavay zek sa da daf sə Pasəka

Mata 26.17-25; Markus 14.12-21; Yuhana 13.21-30

⁷ Natiya awan, azar uko sa pa tapa sə pen mə zlambar a bay ata a sla, aday ti waslay wan sə təman sə Pasəka ata kutok. ⁸ Yesu a slan Piyer tə Yuhana, a jan atan nà: «Zlen, ka saa liven uko a zek tə way sa pa sə azar uko, aday dī saa pa.»

⁹ Tə cəce panan: «A nak mâ sa lavay anan zek tə way sa pa ata nà, ahaw?»

¹⁰ A mbəđahan atan apan, a wa: «Ihe, kə dəzlen à wulen su doh sə Urəsalima nà, ki zlingen tə đowan a inde kəlawə pa nga, aday winen apan i may ahay à a'am wa. Pərihen anan azar dezl ù doh anahan a saa zla uda ata awan, ¹¹ aday ki jen anà bahay su doh ata nà: “Miter a manay a ja nà: Doh a aday mi i pa uda đaf sə azar uko sə Pasəka tə njavar uno ahay ata nà, wuraw?” ¹² Ata i đakak ikwen pə sewene a inde məduwen awan, mə lavay zek a coy. Kə ndiken anan uda way ahay fok à man ata awan.»

¹³ Ta zla kutok, ta tan ayak à nga anà way ahay fok nà, kawa ana Yesu sa jan atan ayak ata awan. Tə lavay anan uda zek tə way sa pa sə azar uko sə Pasəka kutok.

Way sa pa cəncan awan

Mata 26.26-30; Markus 14.22-26; 1 Korintu ahay 11.23-25

¹⁴ Alay a a sla kutok nà, atə Yesu tu đo maslan anahan ahay tə njahay pə kərtek awan, sa pa way sə azar uko. ¹⁵ A jan atan, a wa: «Na gak anan may tə mindel sa pa way sə azar uko a anan tə kwanay, zukwa đəce uno i sa nay nà, na. ¹⁶ Anga, nen apan ni jak ikwen, ni naa pa way sə azar uko sabay, si azar uko a anan i ga zek à bahay a Mbərom aday.»

¹⁷ A gəba gəsa'am, a ngəran ayak anà Mbərom, aday a jan atan, a wa: «Təmihen anan, aday sen wa jəbje6 kwanay a fok, ¹⁸ anga ni jak ikwen, i ban pə luvon sə biten a anan wa nà, ni naa sa way kawa həna a anan sabay, si azanan à alay à bahay a Mbərom kà nak aday.»

19 Aday a gəba tapa sə pen, a ngəran ayak anà Mbərom, a gəzla anan ĩ zek wa, a varan atan, a wa: «Həna anan nà, zek uno awan, ma var a à yime a kwanay inde ata awan. Kà ti gen matanan à wulen a kwanay anga sə jalay pi nen.»

20 Matana asa re, pə dəba a way a tinen sa pa ata wa, a gəba gəsa'am, a varan atan anan, a wa: «Tə gəsa'am a anan nà, Mbərom a ban 'am wiya tə dō ahay. A ban 'am a nə tə mez uno ma pak a anga kwanay ata awan. 21 Aya əna, ihe! Do sa ga upo daf ata, winen apan i pa way pə kərtek a ti nen à man a anan awan. 22 Tə dīdem a nà, nen Wan su Do nà, ni mac, kawa ana Deftere a Mbərom sa ja upo ata awan. Əna dəce i naa tan à nga anà dō saa ga upo daf ata awan.»

23 Njavar anahan ataya tə dazlan sə cəce pi zek ahay wa, ta wa: «Aday waya à wulen a nuko sa ga way ata anaw?»

Waya sə zalay dō tə məduwen a anaw?

24 Pə dəba anahan a wa nà, avad awiyaway a slabak à wulen su dō maslan ahay inde pa 'am sa jəka, à wulen a tinen inde, sə zalay dō tə məduwen nə wayaw?

25 Yesu a jan atan: «Bahay sə daliyugo ahay tinen apan ti ga bahay pə dō ahay nə tə məgala. Əna hwiya ta gan may dō ahay tə varan atan zlangar, aday tã ja nà, tinen dō sa man zek à dō ahay re. 26 Aya əna, a kwanay nà, matana itəbay. Do məduwen a à wulen a kwanay inde nə à təra kawa dō cədew awan. Do sa lavan nga anà dō ahay dukwen à təra adəka nà, kawa dō si mer su way.

²⁷ «Do mæduwen a nà, wayaw? Do mæ njahay a à man sa pa way ata daw, kabay do sa gan mer su way ata daw? Do mæduwen a nà, winen mæ njahay a à man sa pa way ata ba? Əna, nen à wulen a kwanay inde nà, kawa do si mer su way.

²⁸ «Aday kwanay nà, do mæ njahay aya ti nen pac pac à dæce uno ahay inde fok. ²⁹ Kawa ana Bəbay uno sə vuro ahay bahay ata nà, nen dukwen ni təra kwanay bahay aya re, ³⁰ anga aday ki sen way, ki pen way pə kərtek a ti nen à bahay uno inde. Ki i njihen à man sə njahay sə bahay inde, sa gan sariya à zaav sə Isəra'ila ahay kuro nga cew ataya awan.»

Atə Yesu tə Piyer

Mata 26.31-35; Markus 14.27-31; Yuhana 13.36-38

³¹ Yesu a jan anà Piyer, a wa: «Simon, Simon! Fakalaw kə njadək pikwen cəved sə tambal kwanay, kawa ndaw aday sə gəzla anan pi zek wa tə janjar ata awan. ³² Əna na gak amboh anà Mbərom anga iken, Simon, aday kə mbəsak sa daf nga pi nen bay. Aday iken kə jalak pə ines anak, kə mak pə cəved nà, kə varan məgala anà mərak anak ahay ite.»

³³ Piyer a jan, a wa: «Ba Məduwen, nen mə lavay zek a sa zla tə iken kwa à dangay, kwa hus pə amac uno dukwen nen inde re.»

³⁴ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Piyer, ni jak tə dīdek awan, à luvon a sə biten a anan inde, zukwa njəkar i saa zlah nà, ka jak saray maakan ka san nen bay.»

Alavay zek tə dala, tə mbulo aday tə maslalam

³⁵ Yesu a jan anà njavar anahan ahay asa, a wa: «Anuno sa slan kwanay mənǰəna dala, mənǰəna mbulo, aday mənǰəna təkarak nà, awan a inde ki gen dǎce a dǎw?»

Tə mbəǰahan apan, ta wa: «A'ay. Ma gak dǎce sə awan bay.»

³⁶ A jan atan asa, a wa: «Əna, həna adəka kutok nà, dō tə dala awan, tə mbulo a nà, â gəba. Do a aday maslalam inde apan ibay nà, â gəba kəlmije anahan, â sukom a way, aday â sukom a maslalam kutok. ³⁷ Anga nen apan ni jak ikwen, tə vindek anga nen à Deftere inde, ta wa: “Winen mə baslay a à wulen su dō sə atahasl ahay inde.*” Way a aday mə vinde pi nen ata nà, təktek i təra.»

³⁸ Njavar anahan ahay ta jan nà: «Ba Məduwen, ihe, maslalam ahay inde həna cew.»

A jan atan: «Coy, i sla dǎ!»

Yesu a ga amboh à Gecemene

Mata 26.36-46; Markus 14.32-42

³⁹ Yesu a nay ù doh wa, a zla kawa anahan sə kwakwa ata awan, à bəzlom sə Ulivet. Njavar anahan ahay tə pərahan azar. ⁴⁰ A dǎzle à man ata nà, a jan atan, a wa: «Gen amboh anà Mbərom anga aday kə tiven anan anà way saa njak kwanay ahay.»

⁴¹ A zla pə cakay a tinen wa zad, a dukwe gərmec, a ga amboh, a wa: ⁴² «Bəbay uno, kà zlak anak à nga nà, gəba puno dǎce saa nay upo a anan ata ite. Aya əna, way kawa su no nà, â təra bay, si kawa sa nak iken.»

* **22:37** Ca pə Esaaya 53.12.

[⁴³ Natiya maslay a Mbərom a nay à mburom wa, a kan zek à Yesu sa man a mivel ù doh. ⁴⁴ Winen apan i jalay mərava a tə mindel, a ga amboh tə məgalak awan. Winen apan i ga amboh ata nà, herreḅ anahan a təra kawa məcərkazlay si mez, aday a laray pə yugo.]

⁴⁵ A slabak pə amboh wa bine siwaw nà, a ma à man ana njavar anahan a maakan ataya awan. A tan atan ahay à nga nə ma njak ahan aya awan, anga mbac kə slahak atan tə mindel. ⁴⁶ A jan atan nà: «Kə njəken ahan nà, angamaw? Slabiken, gen amboh anga aday kə tiven anan anà way saa njak kwanay ahay.»

Do ahay ta ban anan Yesu

Mata 26.47-56; Markus 14.43-50; Yuhana 18.3-11

⁴⁷ Yesu kə ndəvak anan 'am ata fan bay, do ahay bayak a ta nay ahay. Yudas, do kərtek à wulen sə njavar anahan aya inde kuro nga cew ata, winen a njahan atan ahay pa 'am wa. A hədəkey pə cakay a Yesu aday sa ban anan həmbok. ⁴⁸ Əna Yesu a jan, a wa: «Iya, Yudas! Cəkəbay, a nak sə njəko uda awan, i nen Wan su Do nà, ta sa ban nen həmbok matana daw?»

⁴⁹ Do aya tinen jiga pə kərtek a tatə Yesu ataya tə canan à way a saa təra ata nà, ta jan nà: «Ba Məduwen, mē wacay atan tə maslalam daw?»

⁵⁰ Cəna, do kərtek à wulen a tinen wa, a car anan ɓile ana bahay nga su do sə gəḍan dungo anà way anga Mbərom, aday maslalam anahan ata a gad panan sləmay sə alay puway poc.

⁵¹ Əna Yesu a jan atan nà: «Mbiken! Kə slak da.»

A laman anà sləmay a dawan ata, a mbar anan.

⁵² Aday Yesu a jan anà bahay sə gədan dundo anà way ahay pi zek tə bahay sa ba pu doh sə mazlaḅ a Mbərom ataya, aday tə məced sə Yahuda aya sa nay apan sa ban anan ata nà: «Ki nen upo tə maslalam aya aday tə sukol aya kawa nen nà, do sə ngəzar do à cəved inde daw? ⁵³ A alay a nen inde tə kwanay ù doh sə mazlaḅ a Mbərom pac pac dəp nà, kə bənen nen daw? Əna həna nə alay a kwanay kà slak, alay ana bahay sə setene ahay sa ga bahay à luvon inde ata awan.»

Piyer a wa a san Yesu bay

Mata 26.57-58, 69-75; Markus 14.53-54, 66-72; Yuhana 18.12-18, 25-27

⁵⁴ Natiya, do ahay ta ban anan Yesu kutok, ta zla anan àga bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay. Piyer winen apan i pərahan ayak azar à dəba wa à dəba wa. ⁵⁵ Do ahay ta han uko à gala, aday tə njahay apan tuw nà, Piyer dukwen a njahay à wulen a tinen inde cite re.

⁵⁶ Dəna sa ga mer su way ù doh ata a canan à Piyer winen mə njahay pə uko ata nà, a zəzor anan, a wa: «Həna ana ata nà, do a Yesu a re.»

⁵⁷ Əna Piyer a məman anan, a wa: «Dalay a anan, nen, na san a dowan a anan bay jiga awan!»

⁵⁸ Pə dəba wa mənjoek, do hinen a canan asa, a wa: «Iken dukwen do a Yesu a re.»

Piyer a mbədahan apan, a wa: «A'ay, wan ada. Nen do anahan bay wuna!»

⁵⁹ A njahay pə dəba wa capəpa nà, do hinen inde a mənahan anà 'am ata hayəḅ hayəḅ, a wa: «Tə dīdem awan, həna anan ata nà, do a Yesu awan, bina winen Galile ahay.»

⁶⁰ Piyer a mbəḏəhan apan, a wa: «Wan ada, a nak sa ja nə maw? Na san 'am anak ata bay wuna.»

Mənjəna sa ndav anan 'am anahan ata cəna, njəkar a zlah kwayan'a.

⁶¹ Coy, Bahay Yesu a mbəḏəhay 'am, a cay ahay pə Piyer, aday cəna 'am a Yesu a sa jan kurre ata à man à nga inde, a wa: «À luvon a sə biten a anan inde, aday njəkar i saa zlah nà, ka jak saray maakan ka san nen bay.» ⁶² Coy Piyer a nay uho, a yam cəḏək cəḏək tə idé sə ayam.

Do ahay ta ran mindel à Yesu

Mata 26.67-68; Markus 14.65

⁶³⁻⁶⁴ Do sa ba pə Yesu ataya tinen gədek sə gənahən. Tə kərtan zana pə idé, aday tə dəcan, tə cəce panan kutok: «Jan umo kutok: Sə dəcak nə wayaw?» ⁶⁵ Ta jan 'am sə suwat ahay à nga wa cara cara.

Yahuda ahay ta gan sariya anà Yesu

Mata 26.59-66; Markus 14.55-64; Yuhana 18.19-24

⁶⁶ Idé a cəḏé sidew a cəna, məcəḏ sə Yahuda ahay pi zek tə bahay sə gəḏən dundo anà way ahay, aday tə miter sə Tawrita ahay, tə halay nga fok. Ta zla anan Yesu à man sa ga sariya a tinen, ⁶⁷ tə cəce panan, ta wa: «Kak iken nə Almasihu, do ana Mbərom sə slənay saa tam anan do sə daliyugo ahay ata nà, ḏakan umo anan bidaw?»

A mbəḏəhan atan apan, a wa: «Həna nə ḏakak ikwen anan dəp ḏukwen, ki ḏəfen apan nga bay. ⁶⁸ Aday nê cəce pikwen wa ḏukwen, ki mbəḏihən uno apan bay re. ⁶⁹ Aya əna, azanan pa 'am nà,

nen, Wan su Do, ni i njahay tə alay puway ana Mbərom Ba məgala.»

⁷⁰ Tinen a fok ta jan, ta wa: «Həna nà, iken nə Wan a Mbərom cukutok daw?»

A mbədahan atan apan: «Ayaw! Kawa ana kwanay a sa ja ata awan.»

⁷¹ Ta ja kutok, ta wa: «Həna nà, dī gan may anà side hinen re daw? Mənuke də slənek tə sləmay a nuko à 'am anahan wa coy asanaw?»

23

Ta zla anan Yesu àga Pilatu

Mata 27.1-2, 11-14; Markus 15.1-5; Yuhana 18.28-38

¹ Pə dəba anahan a wa kutok nà, dō sa gan sariya anà Yesu ataya fok, tə slabak ta zla anan àga Pilatu, dō sə Ruma, winen bahay a pə daliyugo sə Yahudiya. ² Ta ndaḅ 'am ahay cara cara pə Yesu, ta wa: «Winen apan i təran awan anà dō a manay ahay. A wa dōwan à varan jangal anà bahay sə Ruma bay fok. Aday dukwen a wa winen nà, Almasihu, bahay awan.»

³ Pilatu a cəce 'am pə Yesu wa, a wa: «Iken nà, bahay sə Yahuda ahay daw?»

Yesu a mbədahan apan, a wa: «Ka jak anan asanaw!»

⁴ Pilatu a jan anà bahay sə gədan dundo anà way ahay tu dō a mə halay nga bayak ata awan, a wa: «Na tak anan à nga anà mungok sa ban anan apan dōwan a anan bay.»

⁵ Əna, dō ataya tə mənahan asa, ta wa: «Winen apan i təran awan anà dō ahay ta 'am anahan ataya pə daliyugo sə Yahudiya fok. A dazlan ahay

kwa pə daliyugo sə Galile wa, dezl həna kə njadək anan ahay à man a anan re.»

⁶ Pilatu a sləne 'am ata cəna, a wa: «Dowan a anan nà, winen Galile ahay daw?» ⁷ A sləne sə jəka Yesu a nāy nà, pə daliyugo ana Hiridus wa ata nà, a wa tâ zla anan àga Hiridus, anga à alay ata đukwen, Hiridus a winen inde agay anahan awan, à Urəsalima.

Ta zla anan Yesu àga Hiridus saa gan sariya

⁸ Hiridus a canan à Yesu cəna, a zlan à nga. Kə njahak bayak awan, a gan may sə canan à Yesu, anga ba do ahay tə təkərek anan ləbara anahan awan. Winen a bayak nà, i canan à Yesu winen apan i ga masuwayan.

⁹ Hiridus a cəce 'am ahay pə Yesu wa bayak awan, əna Yesu kə mbəđahak anan apan bay.

¹⁰ Bahay sə gəđan dundo anà way ahay, tə miter sə Tawrita ahay tinen inde à man ata re. Tinen, tə zəga anan sa ndađ apan 'am asa.

¹¹ Coy Hiridus tə suje anahan ahay ta ca apan nà, gəsən'a, ta ma nga sə mbasay apan. Ta pak apan zana lele awan, aday ta ma anan àga Pilatu asa.

¹² Pə luvon ata ite, atə Hiridus tə Pilatu ta ban car kutok, bina abay həren, tinen nà, tə ngəlinge i zek bay way anahan.

Ta ga sariya sa vad a Yesu

Mata 27.15-26; Markus 15.6-15; Yuhana 18.39 - 19.16

¹³ Pilatu a halan nga anà bahay sə gəđan dundo anà way ahay, pi zek tu do sə lavan nga anà do ahay, aday tu do azar aya bayak awan. ¹⁴ A jan atan: «Kə bənen uno ahay dowan a anan. Ki jen

nà, winen apan i tərən awan anà dō ahay. Ihe, nə cəcihek panan həna nà, pə 'am a kwanay a fok. Ki jen nà, winen tə mungok awan. Əne, nen nə njadək apan way kawa ana kwanay sa ja, abay tədə sa man anan mungok ata bay. ¹⁵ Hiridus dukwen kà mak anan ahay à man ana awan, anga kà tak anan à nga à mungok sə awan aday abay tədə sa vad anan apan ata bay re. ¹⁶ Anga nan, ni ndabay anan cəna coy, aday ni mbəsak anan.»

[¹⁷ A jan atan matanan ata nà, anga azar uko sə Pasəka kà slak ahay cəna, a taa mbəsakan atan anan ahay dō sə dangay kərtek.]

¹⁸ Əna tinen a fok ta zlah tə məgalak awan, ta wa: «Ma gan may ki mbəsakay ahay nà, Barabas, aday dōwan a anan nà, kà vad anan.»

¹⁹ Barabas sə dōwan ata nà, winen à wulen su dō sə vəze pə Ruma ahay à Urəsalima ataya awan. Aday winen nə kə vədak nga su dō re. Ta ban anan à dangay nà, anga nan.

²⁰ Pilatu a man atan anan 'am ata asa, anga winen nà, a nan sə mbəsak anan Yesu. ²¹ Əna dō ataya ta zlah tə məgalak a asa, ta wa: «Darak anan ayak pə dədom! Darak anan ayak pə dədom!»

²² Pilatu a jan atan tə slala maakan a asa, a wa: «A ga mer sa ma lelibay a anaw? Nen nə njadək apan ines sa man anan mungok aday abay tədə sa vad anan apan à məke itəbay. Suwan ni ndabay anan cəna coy, aday ni mbəsak anan.»

²³ Əna dō ataya tə zəga anan sa zlah tə məgalak awan. Ta gan may si tē darak anan ayak pə dədom. Tə njadək apan cəved anga abəbal awan a tinen ata awan. ²⁴ Pilatu a təma sa ga kawa ana a tinen sa gan may ata kutok. ²⁵ A mbəsakay anan ahay

Barabas, kawa ana tinen sə cəce panan ata awan, dōwan aday ɓa tə bənək anan à dangay anga a vəze pə Ruma ahay, aday dukwen kə vədak uda nga su dō re, ata awan. Yesu nà, Pilatu a varan atan anan ahay, aday tâ ga anan alay kawa ana tinen sa gan may ata kutok.

*Tə daray anan Yesu pə dədom mə zləngad awan
Mata 27.32-44; Markus 15.21-32; Yuhana 19.17-27*

²⁶ Natiya kutok, suje ahay tinen apan ti zla anan Yesu nà, tə zlangay tə dōwan a inde tə ngaman Simon, winen dō sə Siren ahay, winen apan i may ahay à kiɓe wa. Ta ban anan, tə tavakan dədom mə zləngad a mbala Yesu ata, aday á pərahan anan ayak azar à dəba wa.

²⁷ Do ahay bayak a, tinen apan ti pərahan ayak azar à dəba wa anà Yesu. A wulen a tinen nà, uwar aya inde, tinen apan ti yam gweguzguzze anga winen. ²⁸ Yesu a mbədahay patan 'am, a jan atan ahay, a wa: «Dəna sə Urəsalima ahay, kə yimen anga nen bay. Yimen adəka nə zek a kwanay, aday wan a kwanay ahay re! ²⁹ Anga alay sə dəce winen apan i nay ahay. Ata, sa naa taslay mivel nà, uwar aday winen dərlay awan, tə uwar aday kə wahak fan bay ata awan, tatə uwar aday kula dōwan kə sak pay anahan bay ata awan. ³⁰ Aday, dō ahay ti dazlan sa ja nà: “Bəzlom ahay, mbəzlen ahay pumo! Culok ahay dukwen ənga ndisen ahay pumo ite!*” ³¹ Nen nà, kawa dədom məngədaz awan. Aday ta sak u go way a anaya anà nen, dədom məngədaz ata nà, ti naa gan anà dō aday

* **23:30** Ca pə Hose'a 10.8.

tinen kawa dædom mæ kuray ataya ite nà, kækæma asanaw!»

³² A man ata ite nà, dō sæ akar aya inde cew. Suje ahay ta ra atan anga ines a tinen, saa vad atan tatə Yesu. ³³ Tə dæzle à man sə ngaman Kəlakasl-sa-Nga ata nà, tə daray anan Yesu tu dō sæ akar a cew ataya pə dædom à man ata awan, dō kærtek a tə alay puway, dō hinen tə alay gula, Yesu à mamasl a tinen.

³⁴ Yesu a gan amboh anà Mbərom, a wa: «Bəbay uno, pəsen atan anan ines a tinen, anga ta san way a tinen a sa ga hənà ata bay.»

Suje ahay tə gəzla anan zana a Yesu ahay à wulen a tinen ahay inde, ta sa ga apan caca.

³⁵ Aday dō a mæ tavay aya à man ata awan, tinen apan ti ca idé həmæcæcce. Bahay sə Yahuda aya inde ite, tinen apan ti təra anan Yesu à mændak, ta wa: «Kə təmak anan dō azar aya asanaw! Kak winen Almasihu, dō a Mbərom mæ walay saa tam anan dō a acəkan nà, à mbar a zek anahan a ite bidaw?»

³⁶ Suje ahay dukwen tə hədəken ayak pə cakay, sa jan ayak 'am sə suwat. Tə varan ayak way mæ kwasay a inde, aday sərekeke re aday à sa. Ta jan:

³⁷ «Kak iken bahay sə Yahuda ahay nà, tam anan nga anak a kutok bidaw?»

³⁸ Tə vinde way pə pəlungwad, ta wa: «Hənà anan nà, bahay sə Yahuda ahay.» Aday tə tapak anan ayak pa nga sə dædom a mæ zləlngad ata awan.

³⁹ Natiya, dō kærtek à wulen su dō sæ akar a mæ daray aya pə dædom ata awan, a gənahan à Yesu ite, a wa: «Na wa iken nà, Almasihu ba? Ənga, tam a zek anak, aday kà tam manay ite bidaw?»

⁴⁰ Əna dō anahan a hinen ata a gafan ayak apan 'am, a wa: «Iken nà, kə jəjaran anà Mbərom itəbay dāw? Anga iken dukwen dō ma ban a kawa winen a re asanaw! ⁴¹ Mənumo dā sa dāce a anan nà, tədə anga ines anumo sa ga ata awan. Əna winen nà, kà gak awan itəbay asanaw!»

⁴² Natiya, dōwan ata a jan à Yesu, a wa: «Ka sak a nay ahay tə mazlaḅ sə bahay anak a nà, aday kem, kə bayak upo ite.»

⁴³ Yesu a mbəḍahan apan kutok, a wa: «Nen apan ni jak tə dīdēm a həna: Pə luvon a sə biten a anan, dī zlumo à jerne a Mbərom inde.»

Amac a Yesu

Mata 27.45-46; Markus 15.33-41; Yuhana 19.28-30

⁴⁴⁻⁴⁵ Natiya awan, à man ipec inde nà, luvon a ga pə daliyugo fok takədīmbom, hus à njamde maakan.

Aday zana sə gəzla man sə njahay a Mbərom pi zek wa tu dō ahay ù doh sə mazlaḅ a Mbərom ata, a ngəraw à mamasl a wa əndem. ⁴⁶ Yesu a zlah tə məgalak awan, a wa: «Bəbay uno, ni mbəsakak anan ayak sifa uno à alay anak inde.†»

Pə dəḍa anà 'am anahan ata wa nà, a mac way anahan.

⁴⁷ Bahay sə suje sa man ataya ata, a canan à way a sə təra ata nà, a həran nga anà Mbərom, a wa: «Dowan a anan nà, winen dō dīdek a acəkan.»

⁴⁸ Do sa nay sa cak ayak apan ataya fok tə canan à way a sə təra ì ide a tinen inde ata nà, kuwaya fok a haw way anahan gərləhlah ta nga mugo. ⁴⁹ Əna dō sa san anan ataya pi zek tə uwar sə pərahan

† 23:46 Ca pə Jabuura 31.6.

ahay azar kwa à Galile wa ataya, tə tavay zad, ta ca pə way a sə təra ataya awan.

Tə gəba anan Yesu à məke

Mata 27.57-61; Markus 15.42-47; Yuhana 19.38-42

⁵⁰⁻⁵¹ Natiya kutok, dōwan a inde tə ngaman Yusufu, winen dō sə Arimatiya ahay pə daliyugo sə Yahudiya. Winen apan i ba bahay a Mbərom. Winen dō dīdek a pa 'am a Mbərom. Abay winen nà, dō kərtek à wulen su dō sa gan sariya anà Yesu ataya awan, əna winen nə kə təmahak 'am a tinen ata itəbay.

⁵² A zla à man a Pilatu saa cəce panan cəved sə gəba məsinde a Yesu aday i sa la anan. ⁵³ A njad cəved ata kutok nà, a zla, a dazay anan ahay məsinde a Yesu pə dədom mə zləngad ata wa. A nga apan rəkot a inde, a dəfak anan ayak à jəvay ma la a à jama inde, à man a aday kula tə dəfak ayak uda məsinde bay ata awan. ⁵⁴ Way ata a təra nà, ta pac sə dezele, aday defefe luvon sa man uda winen apan i slay uda bəse.

⁵⁵ Uwar sə pərahan ahay azar anà Yesu kwa ahay à Galile wa ataya tə pərahan azar anà Yusufu dezl pa 'am jəvay, aday ta ca pa sə dəfak anan ayak Yesu à məke inde ata awan. ⁵⁶ Aday ta ma way a tinen agay, tə lavay a zek tə amar sə wurde sə rəbas lele dun'a ata awan. Aday ta man uda awan pə luvon sa man uda awan, kawa ana Tawrita a Musa sə dakan atan anan.

24

Yesu a slabakay ahay à məke wa

Mata 28.1-10; Markus 16.1-8; Yuhana 20.1-10

¹ Ta pac sə zaka* kutok, pərek duwdew, uwar ataya tə wule pa 'am jəvay. Ta zla anan tə amar a tinen sə lavak anan ayak zek ata kutok. ² Tə dazle nà, ta tan ayak à nga anà bələlen mə bətukwal a pa 'am jəvay wa, mə jəkay awan. ³ Ta zla à jəvay ata inde† məreh kutok, əna ta tak anan à nga anà zek sə məsinde a Yesu Ba Məduwen bay re. ⁴ A gan atan nà, wurdədsəssa.

Kwayan'a, dowan aya inde cew ta kan atan zek. Aday tinen tə zana aya pi zek, a dav nà, herre kwedekkwedek. ⁵ Uwar ataya tə canan à dowan a cew ataya cəna, ta ma nga sə jəjar, tə rihe nga a tinen ahay ù vo.

Cəna, dō ataya ta jan atan: «Waka dō nə tə sifa coy asənə, kə pəlen anan à wulen sə məsinde ahay wa nà, angama mba asanaw? ⁶ Winen inde à man a anan sabay. Kə slabakak ahay à məke wa. Bayiken pa 'am anahan a sa jak ikwen à alay a kwanay à Galile ata awan. A wa: ⁷ “Təktek, nen, Wan su Dō nà, ni slahay à alay su dō sə atahasl ahay inde, ti darak ayak nen pə dədom mə zləngad awan. Aday pə luvon maakan a anahan a nà, ni slabakay ahay à wulen sə məsinde ahay wa.”»

⁸ Natiya, 'am a Yesu a sa jan atan ata a man atan ahay à nga inde kutok.

⁹ Coy, ta may way a tinen pa 'am jəvay wa, tə dakan anan ləbara ata anà njavar a Yesu a kuro nga kərtek ataya awan, aday anà azar su dō ahay a fok re. ¹⁰ Sa man anan ləbara ata anà dō maslan ataya nà, Mariyama sə Magədala, tə Yuwana, aday

* **24:1** Zaka nà, tə ngaman Zlaba re. † **24:3** Jəvay a tinen ma la a ù kon inde kawa doh. Anga nan ta mba apan sa zla uda awan.

tə Mariyama, may a Yakuba, aday uwar a azar a sə pərahan atan ayak azar ataya re.

¹¹ Do ataya tə sləne ləbara sa 'am ata cəna, tə dəfak apan nga bay. A ga patan nà, kawa uwar ataya ta jan atan nà, 'am sə uwar ahay kəriya awan.

¹² Əna Piyer nà, a slabak, a haw pa 'am jəvay. A dəzle cəna, a zərdek ayak ide à jəvay inde. Awan uda ibay. Mə mbəsak a nà, zana vərre gərəvve kəriya awan. A zla agay, əna way ata a gan nə wurdədəsdəssa hwiya.

*Pə cəved sa zla à Emawus
Markus 16.12-13*

¹³ Ta pac ata kərtek awan, do ahay cew à wulen sə njavar anahan ataya wa, tinen apan ti zla à wulen su doh a inde sə ngaman Emawus ata awan, dərən pi zek wa tə Urəsalima nà, i ga way sə kilomiter kuro nga kərtek. ¹⁴ Tinen apan ti zla nà, ti kađ bala pə ləbara su way a sə təra ata kurkwer.

¹⁵ Tinen apan ti kađ bala a tinen ata mba cəna, degeslef Yesu a njadak atan ayak pə cəved. Ta zla pə kərtek awan. ¹⁶ Tə canak anan à Yesu, əna awan a kə nahak atan pə ide. Anga nan, tə sənək a bay.

¹⁷ Yesu a cəce patan wa, a wa: «Kə kiđen bala pa ma à cəved wa anaw?»

Tə tavay jərem ma ga mugo aya awan. ¹⁸ Dowan a kərtek a sə ngaman Keliyupas ata a mbədahan apan, a wa: «Do sə Urəsalima ahay fok ta san pə way a sə təra à luvon a anaya inde kutok nà, sa san apan ite bay nə, iken kərtek kələđaw?»

¹⁹ Yesu a cəce patan wa, a wa: «Ma sə təra anaw?»

Tə mbədahan apan: «Way sə təra pə Yesu, do sə Nazaratu ata awan. Winen nə do maja'am a

Mbərom. Do tə məgala si mer su way a, aday tə mazlaḅ sa 'am a, pa 'am a Mbərom aday pa 'am sə ḁo ahay fok re. ²⁰ Bahay sə gəḁan dungo anà way ahay pi zek tu ḁo sə lavan umo nga ahay, ta ban anan, tə varan anan anà Ruma ahay, ta gan sariya saa vad anan, tə darak anan ayak pə ḁəḁom. ²¹ Abay manay mə jalay nà, winen nə ḁo saa tam anan Isəra'ila ahay. Aday way a sə təra apan ata ḁukwen həna kà gak way sə luvon maakan re. ²² Natiya ḁukwen, uwar sə àga manay ahay tə vawak umo nga wadan wadan, anga sə duwdew a anan tə wulek pa 'am jəvay, ²³ əna ta tak anan à nga anà məsinde anahan a à jəvay inde sabay re. Ta may agay, ta jan umo ləbara awan, ta wa: “Maslay a Mbərom ahay ta kan umo zek, ta jan umo nà, winen inde tə sifa awan!” ²⁴ Aday, ḁo sə àga manay ahay ta zlak saa cay ide pa 'am jəvay ata wa ḁukwen, ta tan ayak à nga anà way a kawa ana uwar ataya sa jan umo, əna ta tak anan à nga anà məsinde a bay re.»

²⁵ Natiya, Yesu a jan atan kutok, a wa: «Hey, kwanay ḁo sa san awan bay ahay, ḁo mənok aya sa ḁaf nga pa 'am ana ḁo maja'am a Mbərom ahay! ²⁶ Abay Almasihu i sa zla à mazlaḅ sə bahay anahan inde nà, təktek i ga ḁəce ndəlekeke aday bidaw?»

²⁷ Aday a ḁakan atan anan 'am kawa ma jay a pə winen à Deftere a Mbərom inde, ata a dazlan ahay à deftere a Musa ahay wa, hus anan à deftere su ḁo maja'am a Mbərom ahay inde fok.

²⁸ Natiya, tinen apan ti dəzle à wulen su doh a tinen saa zla uda ata bəse nà, Yesu a ga kawa i zla way anahan ta man hinen. ²⁹ Əna ta ngam à zla

patan wa bay. Ta jan nà: «Pac kè slahak ù doh aday luvon winen apan i ga bəse kutok nə, suwan njahuko à man a anan.» Yesu a may ahay, a njahay tə tinen.

³⁰ A alay sa pa way nà, Yesu a gəba tapa sə pen, a ngəran anà Mbərom, a gəzla anan tapa sə pen ata ì zek wa, a varan atan anan. ³¹ Natiya, ide a cəden atan lele, ta san anan kutok. Cəna sawayah a zla pa man sə ide a tinen wa. ³² Ta jan ì zek ahay kutok, ta wa: «Kawa anahan sa jak umo ahay 'am pə cəved wa, aday sə dakak umo anan 'am sə Deftere a Mbərom ata nà, a gak umo ahay nə mbaɖaɖa bidaw?»

³³ Tə slabak kwayan'a, ta ma à Urəsalima. Ta tan ayak à nga anà njavar anahan ahay kuro nga kərtek ataya, tu do azar aya mə halay nga awan.

³⁴ Do a mə halay nga ataya ta jan ù do cew ataya kwayan'a, ta wa: «Yesu Ba Məduwen kə slabak ahay acəkan, bina Simon kə canak anan!»

³⁵ Do a cew ataya ite tə təkəren anà do ataya way sə təran atan ayak pə cəved wa, aday taa san a Yesu nà, à alay a winen sə gəzla anan tapa sə pen ata awan.

Yesu a kan zek anà njavar anahan ahay

Mata 28.16-20; Markus 16.14-18; Yuhana 20.19-23; Mer su way ahay 1.6-8

³⁶ Tinen apan ti ja 'am ata mba kutok, Yesu a tavay jek à wulen a tinen inde. A jan atan, a wa: «Zay à tərak ikwen.»

³⁷ Cəna, tanday mbac a slahay patan wa, zlawan a gan atan. Tə bayak, i ga nə tə canan anà mədahan.

³⁸ A jan atan nà: «Kə jəjiren nà, angamaw? Kwanay a fok kə bayiken way à nga a kwanay inde cuwcew nà, angamaw? ³⁹ Cen pə alay uno tə saray uno ahay. Həna anan nà, nen awan. Limen uno, cen upo. Mədahan nà, kəlakasl tə sluwed si zek inde apan ibay. Əna, kə cinen uno həna nà, matana bay asanaw!»

⁴⁰ A jan atan 'am ata nà, a kan atan anan alay anahan ahay pi zek tə saray anahan ahay. ⁴¹ Ta mbak apan sa đaf nga pə way ata fan bay, anga ataslay mivel a tinen a kə zalak, aday way ata a gan atan masuwayan re. Yesu a cəce patan wa kutok, a wa: «Way sa pa inde pikwen đaw?» ⁴² Tə varan ahay kələf ma vak aya mənjoek. ⁴³ A gəba, a rac i ide a tinen a inde.

⁴⁴ A jan atan: «Həna anan nà, way nen sə đakak ikwen anan, à alay a nen inde tə kwanay mba ata awan. Abay way aya inde mə vinde a pi nen à Tawrita a Musa, tə deftere ana do maja'am a Mbərom ahay, tə Jabura ahay. Təktek way ataya fok tē təra.»

⁴⁵ A təban atan anà abayak nga a tinen, aday tē san 'am sə Deftere a Mbərom. ⁴⁶ A jan atan: «Mə vinde à Deftere a Mbərom inde nà, natiya. Təktek Almasihu nà, i ga đəce, aday i slabakay à məke wa pə luvon maakan awan. ⁴⁷ Ti wazay à mazlađ sə sləmay anahan inde pə daliyugo fok, i dazlan nà, à Urəsalima wa, ti ja: “Mbəđihen anan ləen anà ines a kwanay ahay, aday Mbərom i pəsek ikwen anan.” ⁴⁸ Saa side anan way ataya nə kwanay awan. ⁴⁹ Azanan nà, nen a, ni slənak ikwen ahay way a, kawa ana Bəbay uno sə zlapak ikwen anan ata awan. Əna, njihen à wulen su doh sə Urəsalima

hus pə luvon a ni slənak ikwen ahay məgala sa nay à mburom wa ata aday.»

Yesu a ján à mburom

Markus 16.19-20; Mer su way ahay 1.9-11

⁵⁰ Yesu a zla atan à wulen su doh wa. Ta zla bəse tə Baytiniya. A cakaf alay à mburom, a đaf patan ngama. ⁵¹ A alay a winen apan i đaf patan ngama ata mba cəna, a ján à wulen a tinen wa. Mbərom a gəbək anan ayak à man anahan.

⁵² Tinen ite tə həran nga anà Yesu, aday ta ma à Urəsalima tə ataslay mivəl a bayak awan. ⁵³ Ta taa zla ù doh sə mazlaḅ a Mbərom nà, pac pac, sa taa həran nga anà Mbərom.

clvi

A6an 'am wiya awan
New Testament in Mbuko (CM:mqb:Mbuko)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mbuko

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mbuko

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
85377c5a-ee2b-5540-a6b5-8f8a5a729092